

PRED V. KONGRESOM ZVEZE KOMUNISTOV SLOVENIJE

Človek — subjekt družbenega dogajanja in gospodar svoje usode

Centralni komite Zveze komunistov Slovenije je pred kratkim poslal vsem delegatom V. kongresa ZKS, ki se bo začel prihodnji teden v Ljubljani, poročilo CK Zveze komunistov Slovenije o delu med IV. in V. kongresom. Delegati so razen tega dobili poročila o temeljni problematiki na področju idejno-kulturnega delovanja komunistov, poročila o delu, notranjih odnosih in organiziranosti ZK, referat o družbeno-ekonomskem razvoju in sistemu ter obsežne podatke o delavskem in družbenem samoupravljanju v naši republiki. Poročila obravnavajo vrsto vprašanj, ki bodo prav gotovo spodbudila delegate za aktivno delo na kongresu.

Delovni ljudje Slovenije pozdravljajo V. kongres ZKS, saj dobro vedo, da so bili komunisti tista organizirana idejna in politična sila, ki si je najbolj odločno prizadevala za uresničevanje in zagotavljanje smeri našega družbenega razvoja. Osnovno zamisel programa ZKJ in nove ustave: IZGRADITI SOCIALISTIČNO DRUŽBO, V KATERI POSTAJA ČLOVEK SUBJEKT DRUŽBENE DOKAJANJA IN GOSPODAR SVOJE USODE, ki je že postala last najširših delovnih množic, so tudi v tem obdobju komunisti dosledno uresničevali. Pri tem se zavedamo, da so programski nameni Zveze komunistov že postali sestavni del zavesti delovnih ljudi v njihovih družbenih prizadevanjih. Postali so najpomembnejši idejni činitelj in prevladujoča politična težnja v naši družbi.

Obdobje med IV. in V. kongresom Zveze komunistov Slovenije je značilno po dinamičnem razvoju, ki se kaže v obsežnih spremembah v materialni bazi, družbenih odnosih in zavesti ljudi. Zveza komunistov Slovenije je tudi v tem obdobju posvetila največjo skrb položaju delovnega človeka v sistemu družbenega samoupravljanja. Močni spodbudi za aktiviranje subjektivnih sil sta bila program ZKJ in nova ustava. Izražala sta temeljne značilnosti družbenih procesov tega časa in usmerjala celotno delo Zveze komunistov Slovenije. Pri tem je dobila naša socialistična revolucija nove razsežnosti — pogojilo jih je osvoboditve družbenopolitičnih odnosov etatističnih spon, sproščanje ekonomskih zakonitosti ter graditev novega družbeno-političnega in gospodarskega sistema, temelječega na načelih delitve po delu.

Danes seja občinske skupščine Kočevje

Danes se bosta spet sestala oba zbora občinske skupščine Kočevje. To bo že 23. seja v tej mandatni dobi, obravnavali pa bodo poročila o delu občinskega sodišča, poročila komisije za družbeni nadzor o delu in problemih službe družbenega knjigovodstva v Kočevju, ustanovitve zavoda za stanovanjsko in komunalno gospodarstvo, predlog za spremembo odloka o urejanju in odajanju mestnega zemljišča v občini ter predlog za spremembo odloka o pooblastitvi stanovanjskega sklada za nekatere stanovanjske zadeve. Več o seji bomo poročali prihodnjič.

Slovenije še naprej razvijati vsebino in metode dela svoje dejavnosti v skladu z družbenimi procesi. Tako bo še z večjih uspehom vpeljala oblikovanje zavesti in na tok družbenih gibanj v novih razmerah.

Poročilo Centralnega komiteja ZK Slovenije obravnava nato v štirih poglavjih družbeno-ekonomski razvoj SRS, spremembe v njegovi strukturi, dinamiko gospodarske rasti in razvoj družbeno-ekonomskega ter političnega sistema. Posebej prikazuje idejnopolitična izhodišča, smotre in politiko CK ZKJ, nato pa posebej prikaže razvoj in dejavnost ZKS, delo vodstev ZKS ter idejno-politično izobraževanje komunistov.

Cetrto poglavje je namenjeno delu CK ZKS in njegovim organom (izvršnega komiteja, organizacijsko-političnega sekretariata, ideološke komisije, organizacijske komisije, komisije za kadro, kontrolne komisije, komisije za mednarodne stike in zgodovinske komisije). V prilogi so opisane strukturne spremembe v ZKS med IV. in V. kongresom. Z osnovnimi značilnostmi našega razvoja med obema kongresoma ZKS bomo bralce seznanili prihodnji teden.

Stali so pred zadružnim domom na Gori pri Sodražici. V domu je tudi šola in trgovina. Gorniki so pripovedovali, da so slišali nekaj o ukinitvi četrtega razreda, češ da se bodo četrtošolci prešolali v Sodražico. Pa so udarili po mizi in glasno povedali, da hočejo imeti popolne štiri razrede. — Tle malčki, ki smo jih dobili sredi snežnega marčevskega dne pred šolo, so povedali, da čakajo tovarišice. Naslednje uro so imeli petje in pojejo radi. Tudi sicer se dobro uče, saj, kakor so nam dejali, nihče od njih v polletju ni imel slabe ocene.

PRED UKINITVIJO OKRAJA LJUBLJANA

Nov korak za utrjevanje komunalnega sistema

Razgovor s podpredsednikom Okrajne skupščine dr. Viktorjem Damjanom

Za okrajno skupščino Ljubljana ukinitvev okraja in s tem v zvezi razne reorganizacije služb ter prenosi pristojnosti na republiko oziroma občine ni novost, saj se je začela pripravljati na to spremembo že lani, zdaj pa se priprave bližajo h koncu. Zategadelj zakonska ukinitvev okraja, ki bo (po sprejetju zakona) začela veljati 1. aprila letos, ne bo pomenila nekaj nepričakovane. O tem nam je podpredsednik okrajne skupščine Ljubljana, dr.

Viktor Damjan v razgovoru med drugim dejal:

»Okraji so v času izgradnje in utrjevanja komunalnega sistema opravili pomembno delo. S tem, ko so utrjevali v okviru komunalnega sistema samostojnost občin, so se te tolikanj uveljavile, da so lahko že same opravljale naloge, ki jim jih nalagata ustava in zakon, kajpak v okviru svojih materialnih možnosti.«

— Možnosti posameznih občin na območju okraja pa so dokaj različne. Doslej je zla-

sti materialno slabše razviti občinam v marsičem pomenil okraj oporo. Kako bo poslej glede tega, smo vprašali tov. podpredsednika.

»Kolikor posameznih nalog občine ne bodo zmogle same opraviti, bodo morale iskati rešitve za preda vprašanja v medobčinskem sodelovanju, bodi to na področju družbenih služb, gospodarstva ali uprave. Prav gotovo se bodo za tako sodelovanje najprej odločile tiste občine, ki jih povezujejo gospodarske, geo-

grafske, demografske in druge skupne značilnosti. To sodelovanje, ki se je tudi doslej razvijalo, bi moralo dobiti še večji odraz v ustanavljanju skupnih medobčinskih služb, v uspešnejšem združevanju sredstev za gradnjo ključnih objektov in cest ter v sodelovanju v medobčinskih skladih. Občine Ljubljanskega okraja že sodelujejo v finančiranju strokovnega šolstva, ljubljanske bolnišnice in podobno. Razume se, da (Nadaljevanje na 2. str.)

Staršem v mesecu poklicnega usmerjanja

Bliža se čas, ko bo vaš otrok končal obvezno osnovno šolo in se bo moral odločiti za bodoči poklic. Ker svojega otroka poznate najbolj že od detinskih let in imate nanj najmočnejši vpliv, je vaša pomoč pri izbiri poklica nenadomestljiva. Da ne bi bilo pri tem odvečnih težav in da ne bi nehoti napak ravnali, vam posredujemo nekaj nasvetov.

Otrokov uspeh v šoli je sila pomemben, zato ga ne dajmo v srednjo šolo, če je imel težave že v osnovni! Napačno je mišljenje, da se mu bo, ko bo starejši samo »odprlo«. Poiščimo torej otroku poklic, ki bo ustrezal njegovim sposobnostim in ga pri tem ne precejnimo, ker mu bo to škodovalo! Boljše bo, če mu takoj najdemo ustrezno zaposlitev, kot pa da bi ga silili v šole, ki jih ne bo zmogel in bomo zapravili čas in denar, pa otroka nato še težko zaposlili!

Nemalokrat se zgodi, da želi otrok v poklic, ki staršem ni po volji. V takšnem primeru moramo ugotoviti predvsem to, ali je res prav, da njegovi želji nasprotujemo. Če so naši vzroki utemeljeni, se skušamo z njim pogovoriti, če pa ne, ga bo boljše pustiti, da gre v poklic, ki ga zares veseli. Ne smemo pozabljati, da je veselje do poklica pomemben pogoj za zadovoljstvo in za uspeh na življenjski poti! Podobnih težav, na katere bomo naleteli pri izbiranju poklica za svojega otroka, je še več. Ko boste v dvomih, kaj storiti, vam bodo lahko koristno svetovali na osnovni šoli, kjer vašega otroka poznajo. Strokovno pomoč in nasvet lahko dobite tudi v poklicni svetovalnici, zlasti še, če ima vaš otrok duševne ali telesne pomanjkljivosti. Psiholog, zdravnik in socialni delavec vam bodo radi pomagali. Nasveti so brezplačni in neobvezni.

Svetujemo vam: že zdaj razmišljajte o otrokovem poklicu in ne odlašajte tega na jesen, ko bodo mesta za uk in za šolanje že zasedena. Pri tem imejte vedno v mislih to, da človeka ne sodimo po poklicu, ampak po tem, kak o svoj poklic opravlja!

ANDREJ KOCE
mladinski svetovalec

Iz vseh krajev: dolga vrsta poročil o počastitvi 8. marca

Vsako leto dobimo po 8. marca kopico pisem, dopisnic in drugačnih sporočil o številnih proslavah mednarodnega dneva žena. Tudi letos je bilo tako: dopisniki (stari in novi) nam poročajo iz vseh občin, številnih večjih in manjših krajev, delovnih organizacij ter krajevnih organizacij SZDL, kako so počastili dan žena. Poročila govorijo o dobro obiskanih akademijah, slavnostnih prireditvah v podjetjih in šolah, o prisrčnih pogostit-

vah delovnih žena in še posebej o družabnih srečanjih, ki so jih vodstva organizacij SZDL priredila ženam svojih terenov, kjer so zlasti počastili partizanske matere in vdove padlih borcev-junakov. — Veseli smo vseh teh poročil, čeprav žal vseh ne moremo objaviti. Ob njih pa lahko izrečemo iskreno željo vseh naših žena v mestih in vaseh: občutje 8. marca in razumevanje za resnično velike težave zaposlenih žensk ter mater-vzgojiteljic naj se nikar ne manifestira samo enkrat na leto! Vseh 365 dni v letu naj bo podobnih 8. marca: skrbimo z vsemi silami, da bodo uresničene naloge, ki naj olajšajo zaposleni ženi njen trud, odgovornost in pomen, ki ga ima v družbi!

Letna skupščina Zveze borcev v Trebnjem

Danes dopoldne ob 9. uri se je v zadružnem domu v Trebnjem začela letna skupščina Zveze združenj borcev NOV trebanjske občine; o njenem poteku in sklepih bomo poročali prihodnji teden.

Vreme

OD 11. DO 21. MARCA

Okrog 11. marca padavine s snegom do nižin, nato 4 do 5 dni lepo vreme z mrazom ponoči, čez dan postopno topleje. Nekako od 18. marca dalje razdobje nestalnega vremena s pogostnimi padavinami, deloma sneg do nižin.

Dr. V. M.

Nov korak za urejevanje komunalnega sistema

(Nadaljevanje s 1. str.)

gre tudi pri tem za prenos in da bodo morali biti republiški organi močnejši faktor razvijanja komunalnega sodelovanja.

— Prenekanterih zdajšnjih okrajnih zavodov, ustanov in služb se utegnejo poslej brniti občine in nemara tudi republika? Kaj pa s tem, smo ga še povprašali.

»Prenos ustanovitelskih pravic in dolžnosti iz okraja na občine oziroma na republiko bo urejeval zakon za izvedbo odprave okrajev, ki ga bo skupščina SRS v kratkem sprejela. Če se bo pokazalo, da neki zavod ali ustanova ne opravičuje svojega obstoja, ga bo moč brez škode ukiniti.

Povečana samostojnost občin bo nujno terjala močnejšo povezavo med občinami in republiko. Določitev mesta in vloge družbeno-političnih skupnosti, predvsem komunne v okviru komunalnega sistema in povezava komunalnega sistema z gospodarskim sistemom pa bo med pomembnejšimi nalogami nadaljnjega razvoja našega gospodarskega sistema. To postavlja občine v vlogo osnovnih usmerjevalcev družbeno-ekonomskega razvoja. Občina nastopa kot činitelj, ki naj predvsem ustvarja pogoje, da bi proizvajalci v procesu proizvodnje lahko kar najproduktivneje proizvajali.

Občina se torej javlja predvsem kot faktor ustvarjanja pogojev za proizvodnjo v tem, da ustvarja pogoje za varstvo družine in otroka, skrbi za vzgojo in šolanje mladine, za zdravstveno varstvo občanov (predvsem preventivno), urbanizira prostor in življenje občana, skrbi za stanovanjsko-komunalno gospodarstvo, za socialno varstvo in podobno.

— Vzporedno z ukinitvijo okrajev se bodo ukinitvijo tudi okrajne gospodarske zbornice in družbeno-politične organizacije na ravni okraja. Kam bodo odšli potlej ljudje, ki so delali v teh organizacijah? O tem nam je dejal republiški poslanec Maks Klanjšek takole:

»Okrajna skupščina Ljubljana je imela veliko dobrih kadrov in je med ljubljanskimi občinami zanje precej zanimanja. Slišati pa je, da druge občine v Sloveniji ne kažejo dovolj zanimanja za te kadre. Manj je po teh ljudeh povpraševala tudi republika; morda zato, ker je tudi republiška uprava v reorganizaciji. Toda eno je gotovo: te kadre bo potrebovala tudi republika, če zategadelj, ker iz svojih izkušenj poznajo problematiko občin. Potrebo po takih kadrih bodo na republiko čutili brž, ko bodo imeli prve neposredne stike z občinami.

Naša kadrovska komisija je začela delati že lani, ko smo zmanjšali število ljudi v upravi okrajne skupščine, pričemer pa nismo nikogar ponujali in je kljub temu dobl-

NAŠ AKTUALNI KOMENTAR

la večina ljudi iz te skupine, po neposrednih razgovorih z mestnimi občinami in delovnimi organizacijami, dobre zaposlitve. Tudi za ljudi, ki so zdaj še na okraju, posredujemo zveze z bodočimi delodajalci, pri čemer se zanje močno zanimajo tudi delovne organizacije. Seveda je ljudem dano na voljo, kje se bodo zaposlili.

Medtem ko je predvideno, da se bodo pristojnosti okraja s področja odločanja na prvi stopnji prenesle na občine, pa bodo prešle pristojnosti organov za odločanje na drugi stopnji v upravno-kazenskem postopku na ustrezne republiške upravne organe. Na okraju bo po njegovi ukinitvi ostala še likvidacijska komisija, dokler ne bo opravila likvidacijskih poslov.

REM

• Posvet na Leninskih gorah. Na Leninskih gorah, kakor se imenuje del Moskve, je bil posvet 19 komunističnih in delavskih partij. Ob koncu so povedali le, da jih je bilo 19 in da bodo uradno sporočilo objavili 10. marca.

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Krinka je padla. Pentagonom niti ni več do tega, da bi svojo intervencijo v Jugovzhodni Aziji odeli v plašč »strokovne« pomoči generalnim režimom v Južnem Vietnamu (česar jim tudi prej ni nihče verjel); zdaj korakajo kar z razvito ameriško zastavo.

Pretekli torek je 160 ameriških in južnovietnamskih letal bombardiralo mesto Quang Khe in Xom Bong v Demokratični republiki Vietnam. V četrti ure so zmetali nanju 170 ton bomb. In zdaj se izkazuje v Da Nangu, v pristanišču Južnega Vietnamu, ki leži 88 kilometrov južno od 17. vzporednika in kjer imajo Američani vojno letališče in raketno oporišče, še enote ameriške mornariške pehote. Dejali so, da jih potrebujejo zato, ker se na južnovietnamske vojske ne morejo zanesiti, in naj bi torej ti stražili ameriško vojaško oporišče v Da Nangu. Toda sami ameriški vojaški strokovnjaki povedo, da je toliko ljudi za »stražo« vendarle preveč, avioinarji pa so izvolili, da so se te enote posebej urile za gverilsko vojskovanje.

In dalje: bombardiranje Severnega Vietnamu niso več »povračilne akcije« temveč »uničevanje preskrbovalnih poti in skladišč Vietkonga«.

Naj vsa ta dejstva obračamo kakorkoli, očitno je le eno: Združene države Amerike odkrito razširjajo svojo intervencijo v Jugovzhodni Aziji, ameriški predsednik Johnson se je odkrito iznevil svojim predvolilnim obljubam, ko je govoril o miru in koeksistenci, saj zdaj postavlja v prvi plan vojaško rešitev vietnamske krize. Goldwater in njegovi, tisti, ki so se pred volitvami najbolj zavzemali za bombardiranje Severnega Vietnamu, zdaj ploskajo in go-

vore: pogledajte, mi smo imeli prav, že takrat smo vedeli, da je moč v Aziji govoriti samo z orožjem.

Spopad se razširja, Američani odkrito napovedujejo, da bodo bombardirali sever vsaj po enkrat na teden, v Moskvi pa resno opozarjajo Belo hišo,

Zaostritev krize v Vietnamu

naj se ne vara, da Sovjetska zveza morda ne bi branila Severnega Vietnamu.

Svet je zaskrbljen. V tem vzdušju je predsednik Tito poslal poslanico ameriškemu predsedniku Johnsonu, v kateri izraža prepričanje, da vse te ameriške akcije v Vietnamu nosijo s seboj resnično nevarnost razširjene vojne. In dalje pravi poslanica, da stališče, ki ga zastopa vlada ZDA, da je namreč vzrok za dolgotrajni spopad v Južnem Vietnamu v vmešavanju sosednje DR Vietnam ne pa v notranjih težavah, težnjah in razpoloženju ljudstva, očitno vodi do skleda, da je rešitev v vojaških akcijah proti tej državi in nad njenim ozemljem. Ta sklep je po našem mnenju, pravi Tito, zelo nevaren, ker rozi, da pripelje do resne razširitve spopada z nedoglednimi posledicami. Ob koncu pravi poslanica, da je rešitev le v spoštovanju dogovorov ženevske konference in v pogajanjih vseh zainteresiranih strani.

Titova poslanica je naletela na velik odmev po vsem svetu. Poslal je ni le Johnsonu temveč tudi U Tantu in šefom nevezanih držav. Jugoslavija pa je tudi sicer sprožila pobudo med nevezanimi državami, ki se posvetujejo, kako bi po svoje prispevali k rešitvi vietnamske krize. Kakšne pa so zdaj možnosti za pogajanja? ZDA pravijo, so za pogajanja, toda najprej naj gredo vsi partizani v Severni Vietnam, Peking je za pogajanja, če prej Američani zapuste Jugovzhodno Azijo, DR Vietnam je najprej izrazil mnenje, da bi bil za pogajanja, potlej pa se je uradno pridružil pekinškimi stališčem. Tudi osvobodilna fronta Južnega Vietnamu je bila skrajna za mirno rešitev krize, pa je kasneje, ko so Američani pokazali nespraviljivo stališče, še sama spremenila mnenje. Tudi iz saigonske vlade je bilo slišati glasove za pogajanja, kar so morali potlej preklecati. Skratka, malo možnosti za pogajanja. Treba pa je reči, da jih je čedalje manj, kolikor bolj Američani razširjajo vojno v tem delu sveta.

Ob tako nespraviljivem stališču Američanov se potlej ne smemo preveč čuditi, če so tudi na konferenci narodov Indokine, ki je ta teden zasedala v glavnem mestu Kambodže Phnom Penhu, bolj za vojaško rešitev krize, kakor je povedal šef Kambodže princ Norodom Sihanuk, kot pa za pogajanja, četudi je bilo v začetku slišati več glasov za njih.

Tako smo se znašli spet na robu prepada, tam, kamor so ameriški politiki Goldwaterjeva kova pripeljali svet že večkrat in kjer si ga na Kitajskem tako žele. Zato je torej akcija Jugoslavije in nevezanih držav toliko pomembnejša, ker kaže pot iz te svetovne zagate.

»Členarji« na osnovnih šolah so problem

35., 36. in 37. člen zakona o osnovni šoli dovoljujejo otrokom v osnovni šoli napredovanje v višji razred, če imajo eno ali dve negativni oceni konec šolskega leta. Letos se je v osnovne šole v krški občini vpisalo 4037 otrok, med njimi pa so bili 403, ki razred ponavljajo, in 341 otrok, ki so napredovali v višje razrede z negativnimi ocenami. Na seji

občinske skupščine so 4. marca zlasti prosvetni delavci precej razpravljali o učencih, ki napredujejo v višje razrede z negativnimi ocenami (o »členarjih«), skupščina pa je zavzela stališče, naj bi se zakon izpremenil toliko, da bi bile dovoljene negativne ocene le iz stranskih predmetov in še za te predpisan popravični izpit.

Mladina o gospodarstvu in finančnih vprašanjih

19 članov občinskega komiteja ZMS je na seminarju v Smarjeških Toplicah 6. in 7. marca obravnavalo nekatera

pereča gospodarska in finančna vprašanja novomeške občine. Razen tega so se pogovorili o vlogi sindikatov v samoupravljanju, o nalogah komunistov po občinski konferenci in nalogah mladine. V razpravi so se zlasti zadrževali pri šolstvu in odnosih med posameznimi političnimi organizacijami. Članom občinskega komiteja ZMS so na seminarju predavali družbeno politični delavci: Slavko Zirkelbach, Rajko Grmišič, Adolf Suštar, inž. Jože Tanko, Uroš Dular in Franc Lipar. Občinski komitej ZMS bo organiziral še več takih razgovorov in razprav o perečih vprašanjih, ki zanimajo mladino.

KRATKE IZ RAZNIH STRANI

• Ranković se je vrnil iz ZAR. Podpredsednik SFRJ Aleksandar Ranković se je vrnil iz Združenih arabske republike, kjer je bil gost podpredsednika Mohameda Rankovicia. Je sprotelj tudi predsednik Naser. Ob zaključku obiska so izdali uradno sporočilo, v katerem je izražena velika zaskrbljenost zaradi dogodkov v Vietnamu.

• Delegacija SZDLJ na Japonskem. Delegacija SZDLJ, ki se je 1. dne mudila v Kambodži, je odpotovala na Japonsko. Delegacija vodi predsednik zveznega odbora SZDLJ Lazar Kolisevski. V Tokio je delegacijo sprejel predsednik japonske vlade Eisaku Sato, razgovorja pa se z voditeljem socialistične stranke Japonske.

• Delegacija ZKJ je bila v Alžiriji. Vodil jo je član izvršnega komiteja CK ZKJ Veljko Vlahović. Ob zaključku je bilo v Alžiru veliko zborovanje aktivistov FLN ter jim je Vlahović odgovarjal na številna vprašanja o tem, kako gradimo socializem pri nas, kako rešujemo posamezne probleme. Vprašanj je bilo toliko, da Vlahović ni mogel vsem odgovoriti, ker je zmanjkalo časa.

• Odločitev v Bonn. Zahodnonemška vlada se dolgo ni mogla odločiti, kaj naj stori, ker je ZAR povabila predsednika državnega sveta Nemške demokratične republike Ulbrichta na obisk. Po daljšem posvetovanju so našli salomonsko rešitev: ukinitelj bodo ZAR gospodarsko pomoč, hkrati pa priznali Izrael. Če bo ZAR zaradi tega pretrgala stike z Zahodno Nemčijo, ne bo tega kriva bonška vlada, ampak kairska. Zares salomonska rešitev, toda slovita Hallsteinova doktrina je s tem pokopana. Arabske dežele pa že ukrepajo. Irak je odpoklical svojega veleposlanika iz Bonna, maroški kralj je odpovedal svoj obisk v Bonn, Alžirija je izrazila vsestransko podporo Naserju, tudi Jemen se pridružuje ZAR... Na Zahodu pa so jezni na Erharda, ker je pokvaril pozicije Zahoda v arabskem svetu.

VPISOVANJE OTROK V NOVOMESKO OSNOVNO SOLO

Vpisovanje otrok v I. razred osnovne šole »KATJA RUPENA« v Novem mestu bo 16., 17. in 18. marca 1965 od 8. do 11. ure v pisarni tajništva. Vpisovali bomo otroke — rojene v letu 1958. Starši naj pri vpisu predložijo izpisek iz rojstne matične knjige in potrdila o cepljenjih. Ravnateljstvo

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

• Tovariš Tito je povedal tisto, kar vsi čutimo in kar nam vsem ni všeč: dirko s cenami je treba zavreti tudi administrativno, če ne gre drugače. Tovariš Tito je namreč pretekli teden potoval po Slavoniji in obiskoval delovne kolektive ter imel vrsto razgovorov z delavci, z vodstvi podjetij, z vodstvi občin in drugimi. Z njim je potoval tudi predsednik zveznega izvršnega sveta Petar Stambolić, se pravi tisti, ki da lahko neposredno pobudo, da o posameznem problemu razpravlja zvezni izvršni svet in sprejme tudi ustrezne ukrepe.

Draže, je dejal tovariš Tito, tudi take stvari, ki jih sploh ne bi bilo treba podražiti. Osebnih dohodkov rudarjev so pri nas na 32. mestu, vtem ko so drugod po svetu med prvimi. Torej je treba popraviti cene premoga, da bodo lahko prišli rudarji do boljših prejemkov. Toda zaradi tega, ker se je podražil premog, ni treba podražiti krompirja, in ker se je podražil časopis, ni zaradi tega bicikel nič dražji. »Hotel bi vas opozoriti,« je dejal tovariš Tito, »da letos ne bo lahko, da bo mnogo godrnjanja zaradi zvišanja cen.« So stvari, pri katerih je treba cene uskladiti, in so druge, ki s tem nimajo nikakršne zveze, pa je treba preprečiti, da bi tudi tam zrastle cene, kjer to ni upravičeno. Tam je treba poseči s predpisom. »To bomo tudi storili,« je dejal tovariš Tito. Dodal je še, da se moramo letos odločno lotiti usklajevanja v našem gospodarstvu, toda pri tem ne smemo pozabiti na standard naših občanov. V tovarni Borovo so mu na primer povedali težave, s katerimi se srečujejo med drugim tudi s tem, da jim bo letos trda predla in da bodo morali misliti tudi na znižanje osebnih dohodkov. Ko je tovariš Tito to slišal, je protestiral: naj se zgodi kar koli, tega ne smete storiti, plač ne smete znižati, rešujte to s krediti, razporedite nanj na sklade toda osebnih dohodkov delavcev letos, ko že tako računamo na draginjo, ne smete prizadeti.

»Pri cenah malo manj demokracije«

pa so bile tudi investicije bolj politične kot gospodarske, se pravi, da so si v marsikaterem kraju zgradili podjetje, za katerega ni gospodarskih pogojev pa so zdaj velike težave z njim. Posebej so še opozorili na to, da bi bilo treba hitreje vzgajati lastne kadre in zato nameniti več sredstev za izobraževanje kot doslej. Seveda so tudi potegnili črto pod dosedanjimi rezultati prizadevanj za čim neposrednejše samoupravljanje ter poudarili, da so ustvarjeni ugodni pogoji za še hitrejšo rast. Kongres je za novega sekretarja izvolil Cvjetina Mijatovića, dosedanjega veleposlanika v Sovjetski zvezi.

• V razpravi je osnutek resolucije o razvijanju stanovanjskega gospodarstva. Pretekli teden je o njem razpravljalo predsedstvo centralnega sveta sindikatov Jugoslavije pa tudi sekretariat glavnega odbora SZDL Slovenije. Sindikati menijo, da bi bilo treba poskrbeti za delavce z nižjimi osebnimi dohodki, sekretariat GO SZDL

pa predvsem ugotavlja, da sama resolucija ne bo prinesla nič več sredstev in da bo potrebna odločna usmeritev vseh subjektivnih sil za to, da bodo sredstva pravilno uporabljena in da bodo angžirani pri tem še več sredstev.

Osnutek resolucije, ki naj bi jo sprejela zvezna skupščina, predvideva, da dosedanjega prispevka za graditev stanovanj ne bi več pobirali, ampak naj bi ostal podjetjem. To znese 4 odstotke dohodka podjetja, kar se je doslej zbiralo v raznih stanovanjskih skladih. Te sklade pa so dostikrat uporabljali za vse mogoče, samo za graditev stanovanj ne, pa si zdaj obetamo, da bodo sredstva ostala zares za stanovanja, saj si kolektivi iz njih prav gotovo ne bodo gradili razkošnih palač. V dosedanjih razpravah pa izražajo ponekod zaskrbljenost, kako si bodo pomagali majhni kolektivi, pa recimo prosvetni delavci in podobni, ki ne bodo mogli zbrati toliko sredstev, da bi si sami pomagali. Na to vprašanje Joslejšer ni bilo čisto jasnega odgovora in bo v razpravi bržčas še razčisti.

• Poseben del svoje seje je republiški izvršni svet posvetil problemom zaposlenih upokoencev. Ugotovili so, da bi bilo po novem zakonu prizadetih okrog 20.000 upokoencev samo v naši republiki ter tudi izvršni svet predlaga zveznemu izvršnemu svetu, naj predlaga skupščini, da izda ustrezno avtentično tolačenje, in to tako, ki bo v prid zaposlenim upokoencem, ali pa naj spremeni ustrezen člen zakona. Naš izvršni svet se tudi povsem strinja s stališčem skupščine republiške skupnosti socialnega zavarovanja, po katerem naj upokoenci ničesar ne ukrenejo, dokler se stvar ne razčisti.

• Pretekli teden so bila pogajanja z delegacijama Madžarske in Bolgarije za ukinitve medsebojnih vizumov. Tako bi tudi v ti deželi lahko potovali brez posebnega njihovega potnega dovoljenja in kar z — šim potnim listom.

Več lesa je moč dobiti le od večjega prirastka

Na sedaj neplodnih površinah Bele krajine je moč pridobiti v 40 letih okoli 5 milijonov kubikov lesa! — Kako, pove skrbno izdelan elaborat Inštituta za gozdarstvo SRS — Kdo je predvsem dolžan skrbeti za uresničevanje tega načrta, če ne prav potrošniki lesa, ki zdaj čakajo na vsak kubični meter!?

V pisarni predsednika občinske skupščine Črnomelj so se zbrali predstavniki sekretariata za kmetijstvo in gozdarstvo SRS, Gozdarskega inštituta, občine in Gozdnega gospodarstva Novo mesto. Inž. Miklavc iz inštituta je pred vse razgrnil obsežen elaborat, rezultat dolgoletnega dela, študij, proučevanja, merjenja in poizkusov v praksi, uspešnega sodelovanja znanstveno raziskovalnega dela in prakse pod skupnim naslovom: »Premena belokranjskih stelnikov.«

Pričetek: v Belokranjskem tednu

Elaborat je dobil prve pobe v znanem Belokranjskem tednu, ko so številni kmetijski in drugi strokovnjaki obiskali domala vse vasi v Beli krajini in proučevali možnosti gozdarskega razvoja tega področja. Zlasti so se zanimali za slabo ali nič izkoriščene površine, imenovane stelniki. Teh površin so naračunali v Beli krajini kar 10.000 hektarov. Kmetijski in

V Beli krajini uspeva po ugotovitvah 19 vrst gozdnega drevja. Na osnovi proučevanj priporoča elaborat zeleni in rdeči bor, rdeči hrast in druge vrste. Izredno uspeva akacija, ki zraste v 20 letih do 28 m visoko in da eno drevo tudi do 1.10 kubika lesa. Načrt predvideva skupinske gozdove, to je gozdove z dobrim naravnim podrastom, izpopolnjene z drevesi žlahtnih vrst; dalje: dvostopenjski gozdovi iglavcev, dopolnjeni z listavci in pa tako imenovane zaščitne gozdove ali kot jih imenujejo: varovalno vegetativne. Tudi v teh je moč z vzgojo in nego povečati prirastek lesa. Med vrstami drevja daje elaborat razumljivo glavni poudarek iglavcem.

Praksa potrjuje realnost elaborata

Izkoriščanje tistega dela stelnikov in slabih gozdov, ki pridejo v poštev le za gozdarsko proizvodnjo, bi dalo v štiridesetih letih okoli pet milijonov kubikov lesa! V dvostopenjskih in drugih negovanih gozdnih sestojih je

čeprav zaradi premalo denarja le v manjšem obsegu. Okoli 130 hektarov imajo že zasajenih z zelenim borom, nekaj tudi z drugimi drevesnimi vrstami. Uredili so več sto hektarov intenzivnih gozdov. Pri tem je izredno važno upoštevati tistih vrst drevja, ki samorastno najbolj uspevajo na določenih površinah. Tako narava sama kaže, kaj najbolj uspeva na eni ali drugi zemlji. Iz teh naravnih pokazateljev izhaja elaborat in njegovo uresničevanje v praksi.

Koliko bi uresničenje tega elaborata stalo in v kolikem času ga je moč uresničiti?

■ Za celotno izvedbo načrta, da bi v štiridesetih letih dobili okoli 5 milijonov kubikov lesa na površinah, ki sedaj ne dajejo doma la nič, je potrebno okoli 2 milijardi dinarjev — ali skozi deset let vsako leto dvesto milijonov dinarjev. To ni velika številka, če upoštevamo, da so zadnja leta trošili v črnomaljski občini za napredek gozdarstva gotovo več kot polovico tega zneska, to je letno okoli 100 mi-

mov, ki bi pri tem nastali. Predvsem gre za hitrejši razvoj kmetijstva. Glavni pomslek lastnikov stelnikov bo prav gotovo vprašanje nastitja. To je potrebno rešiti z večjim pridelovanjem žitaric, da bi slama nadomestila steljo. Druga, še lažja možnost, je usmeritev na listje, kot je to v vseh drugih področjih, kjer stelje domala ne poznajo. Delno bi pogozdovanje prizadelo tudi pašo. Vendar razen stelnikov je v Beli krajini še obilo tako imenovanih košenic, ki bi jih kazalo preurediti v pašnike, tisto malo krme, ki jo letno pridobes k pašni na teh površinah, pa bi zlahka nadomestili z bolj- šim izkoriščanjem obdelovalnih površin. Sicer pa že sedaj ostaja v oddaljenih vaseh čedalje več slabo izkoriščenih površin, ki bi lahko služile vsaj za pridelovanje krme ali pašnike.

Kdo naj financira izvedbo načrta?

■ Kriza za les je vsak dan večja. Z lovom na tržišču in s preplačevanjem se količine lesa ne bodo povečale. Torej je izhod le v večjem prirastku. Hkrati s tem rešujemo ekonomski položaj gozdarskega namaj razvitih predelov ter vključujemo v donosnost domala povsem mrtve površine. Gojitev gozdnega drevja v takem obsegu nudi nova delovna mesta ljudem, ki žive na tem območju.

dem, ki žive na tem območju. Razumljivo: pri uresničevanju tega načrta morajo sodelovati vsi potrošniki lesa, predvsem pa lesno predelovalna industrija, ki z odprtimi rokami že čaka na vsak kubični meter, enako pa tudi ostali večji potrošniki te surovine. Na sestanku v Črnomlju na vso predstavništvo so brez pridržka pozdravili ta načrt in dejali, da je uresničljiv ob sodelovanju vseh činiteljev. Lep dokaz temu so dosedanja uspehi gozdarjev v Beli krajini, ki si jih prihajajo ogledovati številni tuji strokovnjaki celo iz Amerike! Načrt sam pa ni interesanten le za Belo krajino, marveč tudi za druga področja, kjer je prav tako še veliko površin, ki bi jih bilo moč izkoristiti za intenzivno gozdarstvo.

Obrtno gradbeno podjetje

REMONT

STRAŽA pri Novem mestu razpisuje

naslednja prosta delovna mesta:

1. GRADBENEGA TEHNIKA
2. VEČ KVALIFICIRANIH ZIDARJEV
3. VEČ NEKVALIFICIRANIH DELAVCEV

Nastop službe takoj. — Plača po pravilniku o osebnih dohodkih.

V vsaki hiši: DOLENJSKI LISTI

JAMSTVO

— in pravite, da so kreditno sposobni ...

»BOR« JE REŠILA PREŠIVALNICA

Čevlarski industriji Bor v Dolenjskih Toplicah bi prav gotovo že odbila zadnja ura, če ne bi razširili prešivalnice in zaposlili mlado žensko delovno silo. V času največjega odliva delovne sile iz manjših in navidezno neoperspektivnih podjetij je Bor nabavil nove stroje in sprejel na de-

lo 25 deklet v priučitev; prešivalnica ustvarja danes podjetju jedro prometa.

Na zeleno vejo pa je podjetju pomagala tudi kooperacija s tržiško industrijo Peko, za katero izdeluje Bor v drugi izmeni. Letos so za Peko že napravili 30.000 parov izdelkov, zdaj pa se pogajajo za nadaljnje količine. Boru je s kooperacijo uspelo znižati stroške rezijske, ki je bila prej velika hiba proizvodnosti.

Finančni plan so v Dolenjskih Toplicah dosegli že oktobra, še boljše pa je bila vnovčena realizacija. V Boru ne skrivajo zadovoljstva, da bodo letni plan presegli za 30 ali 40 odst. Tolikšnega uspeha pa podjetje od leta 1957 še ni doseglo.

Letos so začeli razmišljati tudi o izvozu. Zal podjetje ne more biti konkurenčno med izvozniki. Tudi v čevlarski industriji velja, da gre lahko na zunanji trg prodajati samo tisti, ki vsestransko ugodijo zahtevam kupcev. Zato pa mora biti že doma pripravljen, se pravi, da mora proizvajati hitro, kvalitetno in poceni. Manjša podjetja, ki si — taka kot so — še dolgo ne bodo priborila izstopne vize, seveda ne morejo konkurirati sodobno urejenim, ker bi bil njihov devizni dinar precenen.

DELAVCI IZ DOLENJSKE

ki si v Ljubljani lahko sami priskrbijo stanovanje ali bi se na delo vozili, lahko dobijo zaposlitev z možnostjo kasnejše priučitve v

TOVARNI KLEJA — LJUBLJANA
SMARTINSKA 50

Interesenti naj se pisмено ali osebno zgledajo v tovarni.

Na novomeškem sejmišču precejšen promet

Na sejmu za prašiče v Novem mestu je bil 8. marca precejšen promet. Kupci iz Dolenjske in Bele krajine so pokupili 705 pujskov, napredaj pa jih je bilo 785. Od 6 do 12 tednov stari so veljali 8.500 do 13.500 din, za večje pa so zahtevali od 14.000 do 25.000 din.

Dobra kupčija na brežiškem sejmu

6. marca je bilo na brežiškem sejmu napredaj 975 manjših pujskov in 30 večjih. Pokupljenih je bilo 655. Cena: manjši 560—600 din kilogram žive teže, večji največ 400 din kilogram.

Nekateri vzporedni problemi

Načrta ni moč uresničiti v tem času brez vzporednega reševanja nekaterih proble-

Skoraj 10.000 hektarov pravzaprav neplodnih stelnikov — od lepih brez, kakor jih vidite na sliki, naše gospodarstvo in kmetje nimajo posebne koristi! — V Beli krajini bi lahko pogozdili in že v 40 letih bi nam te površine dale 5.000.000 kubikov lesa! In potrebna sredstva? Skozi 10 let vsako leto samo po 200 milijonov din. Že zdaj jih daje revna črnomaljska občina sama skoraj polovico toliko na leto. In če priskoči na pomoč še industrija? Ne, morala bo pomagati, če hoče dobiti les!

gozdarski strokovnjaki so po tem delali skupno do ugotovitve, katere površine bi bile primerne za kmetijstvo in katere za gozdarstvo. Delitev gre nekako na polovico. Od te razdelitve površin na panoge so se gozdarski strokovnjaki lotili sistematičnega proučevanja možnosti gojitve gozdnega drevja na površinah, ki so primerne le za gozdarsko proizvodnjo. Plod tega dela je navedeni elaborat, ki služi, da bi se z njim seznanili prav vsi in da bi ga čim prej uresničili.

predvidena rast lesa do 40 let, kar pomeni skrajšanje za polovico. V takih sestojih je moč dobiti v štiridesetih letih najmanj 9.60 kubikov lesa na hektar površine. Pri sestojih akacije pa dobimo že v 20 letih najmanj 500 kubikov lesa na hektar!

Da to niso številke, postavljene v zrak, potrjujejo merjenja prirastka lesa posameznih vrst drevja v preteklih letih. V Beli krajini namreč ta načrt že tudi uresničujejo,

lijonov dinarjev. Zato imajo že okoli 400 hektarov plantažnih in intenzivnih gozdnih nasadov ter 12 hektarov drevesnic, v katerih vzgoje letno okoli 700.000 sadik. To zadoštuje za pogozditev 200 hektarov letno.

KLOPOTEC

Oblike gozda, prilagojene pogojem terena

Težko bi našli vse sestavne dele tega elaborata, od letalskih posnetkov do pedološke, geološke in drugih kart, podatkov o lastnosti in sestavinah zemlje, podnebja, vlažnosti, kamenin in drugih. Hkrati so skozi več let proučevali na terenu rast posameznih drevesnih vrst na raznih tleh, vse v sodelovanju Društva inženirjev in tehnikov Bele krajine ter gozdarjev. Na osnovi tega predvideva elaborat vrste gozdnega drevja, ki ga kaže gojiti kot tudi oblike gozdov.

„Ponosen sem na moped in televizor“

»Ponosen sem na moped, ki sem si ga prislužil v zadnjih dveh mesecih z zbiranjem novih naročnikov na Dolenjski list,« je pred dnevi ves ginjen pripovedoval pismonoša Andrej Zajc iz Ribnice. »Takega uspeha, uspeha zame namreč, nisem pričakoval, trdno pa sem bil prepričan, da bom dobil vsaj eno od številnih lepih nagrad, ki so čakale nas poštarje...«

Andrej Zajc, ki smo ga našim bralcem že predstavili nekoliko lanskega leta, ni zadnja dva meseca zamudil nobene priložnosti, da ne bi poagiral za naš list. Ljudi pozna, kakor sam pravi, kot lasten žep; ve, kaj boro in kaj jim manjka in vedno je znal »pritisniti na pravi gumb«, kakor se temu reče. Naročnike je nabiral po domovih, na cesti, kjerkoli — in vneto pošiljal naročilnice naši upravi.

»Ni bila lahka stvar, zbrati toliko naročnikov. Marsikatero popoldne in skoro vse nedelje sem se posvetil temu delu. Ne toliko zaradi nagrad, pač pa

tudi zato, da bi se naš Dolenjski list čim bolj razširil, da bi ga lahko redno prebiral čim več naših občanov. Saj končno 100 dinarjev naročnine na mesec res ni veliko, iz lista

V RIBNICI

bomo priredili prvi časopis kolektivnega dolenjskih novinarjev in ob tej priložnosti izročili KO SZDL televizor — nagrado za najvišje število novo pridobljenih naročnikov! Kdaj in kje: berite v prihodnjem Dolenjskem listu.

pa zvrno veliko zanimivih reči, ne le od nas, ampak tudi iz drugih krajev...

Moped mi bo zelo prav prišel, saj z njim veliko

lažje »obletim« svoj teren kot s kolesom ali peš. Posebno na naši pošti, ko dostavljamo pošiljke tudi v vse bližnje vasi.

Se bolj kot na mopedu, pravi naprej, »pa sem ponosen na televizor, ki ga bo dobila krajevna organizacija Socialistične zveze iz Ribnice, ker je bilo na njenem terenu zbranih največ novih naročnikov. Kar zdi se mi, da sem za

našo skupnost priporočil lepo nagrado, seveda ne sam, pač pa v sodelovanju z ostalimi kolegi — pismonoši in pa vsemi tistimi, ki so naročili list...«

— In kaj boš napravil z mopedom, ko ga boš dobil?

»I, kaj, vozil se bom,« veselo odvrne in kar predstavljam si njegovo prvo vožnjo skozi Ribnico.

F. G.

Zaključen tečaj za poklicne voznike v Novem mestu

Pod okriljem šole za voznike motornih vozil na Ježici pri Ljubljani je podružnica Zdrženja šoferjev in avtomobanikov v Novem mestu priredila dvomesečni tečaj za poklicne voznike motornih vozil. Tečaj je bil zaključen v soboto z razrednimi izpiti in s praktično vožnjo, v nedeljo pa so tečajniki odgovarjali še na vprašanja komisije za diplomski izpit. Ta tečaj je na splošno eden izmed najbolj-

ših v Sloveniji, ker tečajniki ves dan prisostvujejo predavanjem, ne pa tako kot v drugih krajih, ker pridejo samo ob večerih. Tečaja se je udeležilo 32 šoferjev in avtomobanikov iz Dolenjske, nekaj pa tudi iz Ljubljane. Mnogi so v sestavku »Zakaj sem postal šofer?« poudarjali, da jim je JLA dala možnost za pridobitev tega poklica in veselje do avtomobilizma.

m.

Gospodinje smo s trgovino zadovoljne

Letošnji občinski prazniki je minil. Vsi občani so znova ugotavljali uspehe, dosežene v preteklem letu, hkrati pa ugotavljali pomanjkljivosti, ki bi jih morali še odpraviti. Kaj menijo o tem gospodinje, je povedala Anica Benčič iz Črnomlja:

— Gospodinje smo za cene najbolj občutljive, zato menim, da bi morali kaj več storiti za ustalitev cen. Lani zgrajena cesta od Metlike do

je v trgovini dovolj. Trgovine so vedno bolj založene z blagom, ki ga potrošniki potrebujemo in potrebujemo, pa tudi postrežba je solidna.

J. Š.

ČRNO MELJ: kandidati za občinski zbor

Črnomlja pa je ena največjih pridobitev, katere smo vsi veseli. Želimo si le to, da bi čimprej z gradnjo ceste nadaljevali vse do Vinice.

S preskrbo smo zadnje čase gospodinje zadovoljne. Na zborih volivcev smo vrsto let razpravljali o tem, da manjka zelenjava, zdaj pa je ima.

Kandidacijski zbori za volitve v občinski zbor so bili zaključeni že prejšnji teden. Volivci so izbrali kandidate večinoma iz vrst že prej evidentiranih ljudi, nekaj pa so jih izbrali na novo.

En sam kandidat kandidira le v črnomeljski volilni enoti št. 2, kjer so občani soglasno predlagali inž. Rada Dvoršaka, povsod drugod pa so izbrali dva, tri ali celo štiri kandidate.

Črnomelj — volilna enota št. 3: Stjepka Pahulje, uslužbenka iz Črnomlja; Niko Selakovič, uslužbenec iz Črnomlja, in Janko Stariha, uslužbenec iz Črnomlja.

Črnomelj — volilna enota št. 4: Vladka Vanovič, učiteljica iz Črnomlja; Rade Vili-

nič, benec iz Črnomlja; Janez Vitkovič, upokojenec iz Črnomlja.

Črmošnjice: Anton Hutar, kmet iz Rožnega doma; Jože Sever, kmet iz Pribišja; Janez Lavrin, kmet iz Rožnega doma; Ivan Venetič, kmet iz Vrčice.

Črešnjevci: Znan Skrinar, kmet iz Črešnjevca; Milan Jurajevič, delavec iz Stranske vasi; Martin Radoš, kmet iz Ceroveca.

Semič: Jože Kočvar, uslužbenec iz Semiča; Anton Lukežič, upokojenec iz Vavpčje vasi.

Marindol: Jovo Milič, kmet iz Marindola; Janko Starešinič, delavec iz Žunčev; Jože Požek, kmet iz Gorenjcev; Peter Dragičević, delavec iz Miličev.

Dragatuš: Leopold Bečaj, uslužbenec s Pustega gradca; Vlado Zepič, delavec iz Obrha; Janez Butala, kmet iz Sipka; Alojz Juršak, delavec iz Zapudja.

Belčji vrh: Alojz Panjan, kmet iz Malega Nerajca; Franc Flajnik, kmet iz Belčjega vrha; Alojz Stajdohar, logar iz Vel. Nerajca; Franc Hudelja, kmet iz Knežine.

Preloka: Franc Balkovec, kmet iz Preloke; Stane Novak, kmet iz Preloke; Franc Starešinič, kmet iz Preloke; Franc Starešinič, kmet iz Zilj.

Stara Lipa: Vincenc Flajnik, kmet iz N. Lipe; Ivan Lasič, kmet iz Gor. Suhora; Mirko Videtič, kmet iz Stare Lipe; Matija Kobetič, kmet iz Drežnika; Jože Sladič, kmet iz Hrašta.

Učakovci: Matija Simčič, kmet iz Vrhovcev; Mirko Špehar, kmet iz Učakovcev; Janko Moravec, delavec iz Učakovcev; Jure Hudak, delavec iz Sečjega sela.

Griblje: Alojz Zeljko, kmet iz Cerkvish; Danijel Šimec, kmet iz Gribelj; Janez Strucelj, kmet iz Gribelj.

Tribuč: Rudolf Habe, delavec iz Tribuč; Ana Šikonja,

delavka iz Tribuč; Peter Prijanovič, kmet iz Tribuč; Niko Vrlič, kmet iz Bojanec.

Doblič: Stanko Držaj, kmet iz Jerneje vasi; Janez Kocjan, uslužbenec iz Doblič; Lojze Pezdirc, delavec iz Jelševnika; Anton Cerar, kmet iz Doblič. Kanižarica: Anton Dvojmoč, uslužbenec iz Kanižarice; Janez Klobučar, kmet iz Kočevja. Petrova vas: Jože Sprajcer, kmet iz Lokev; Jože Plut, delavec iz Petrove vasi; Stanko Grahek, uslužbenec iz Lokev. Vojska vas: Anton Švajger, kmet s Čudnega sela; Stanko Vajš, uslužbenec iz Vojne vasi; Stanko Banovec, kmet iz Desinca; Anton Butala, delavec iz Vranovič. 15

Letošnji piknik bo v Grobljah

Ze desetič bo letos Slovenska izseljenska matica priredila izseljenski teden, osrednje srečanje rojakov pa bo tokrat na pikniku v Grobljah pri Domžalah. Predvsem v Ljubljani bo v okviru tega tedna tudi vrsta lepih kulturnih prireditvev. Razen srečanja v Grobljah bodo tudi lokalne prireditve izseljencev v Gorici, Trbovljah in v Prekmurju. Iz Evrope in Amerike že prihajajo prve prijave skupin naših rojakov. Iz ZDA imajo do sedaj prijavljene štiri skupine izseljencev: tri bodo potovale z letalom, ena pa z ladjo. Iz Kanade pridejo rojaki z letali v treh znanah, iz Nemčije pa bo pripeljal več posebnih vlakov, medtem ko bodo imeli redni vlaki za izseljence posebno vagono.

Seveda pričakujejo glavne prijave šele pomladi. Lani je obiskalo stare kraje okoli 2500 naših izseljencev, predvsem iz Evrope, medtem ko je prišlo rojakov iz ZDA na obisk okoli 500.

PISMA UREDNIŠTVU

UKREPATI, PREDEN BO NESREČA!

Tovariš urednik!

Autobus, ki vozi na progi Preloka-Adlešiči-Črnomelj, je posebno v zimskih mesecih tako poln, da si tega ne more nihče predstavljati, če sam ne vidi. Največ se vozi delavcev v službo, šolskih otrok je dosti in tudi ljudi, ki gredo v Črnomelj po opravkih. Že na postaji Dolenjci je autobus tako poln, da sprevodnik komaj zapre vrata, ustavi pa se še na štirih postajah.

Čudno, da se doslej še ni zgodila nesreča, saj bi se na tako slabi cesti prav lahko. Prebivalci teh krajev se sprašujemo, če se res ne da kaj ukreniti, da bi lahko potovali tako kot potniki na drugih avtobusnih progah. Zakaj ne bi vozil še en avtobus ali pa naj bi ta iz Črnomlja prišel še enkrat nazaj po ljudi? Vsek bi raje počakal, da bi se potem udobno peljal, kot pa da vsakič postavljamo svoje življenje na tehniko.

NEŽKA RAZTRESEN

SLABA ZAHVALA

Tovariš urednik!

V prvi letošnji številki ste objavili pismo uredništvu z naslovom »Za nekatere ustavlja autobus po želji, za druge pa ne«. 12. decembra sem se peljal s tovarišem Francem Zupanom. pisem omenjenega pisma, v istem autobusu iz Brežic. V pismu napaja, da autobus drugim ustavlja kjerkoli, njemu, invalidu, pa ni hotel ustaviti. To pa ni res. Ker sem imel veliko prtljage, sem res prosil šoferja, naj mi ustavi pred hišo — vendar ni ustavil in izstopila sva skupaj s tovarišem Zupanom pred postajo. S sprevodnikom sva mu še pomagala vzeti kovčke in izstopiti. To je bilo pred postajo in bliže njegove hiše kakor iz avtobusne postaje, tako da tovariš Zupan neupravičeno trdi, da mu avtobus ni hotel ustaviti. Ustavil je tudi na njegovo željo in sam se je strinjal, da tam izstopiva oba. Prav gotovo pa Zupanovo pismo ni lepa zahvala za uslugo, ki sta jo naredila šofer in sprevodnik.

FRANC JORDAN
Dobrava 9,
Kostanjevica

DVAKRAT PLAČANA VOŽNJA

Tovariš urednik!

12. februarja sem se peljal z avtobusom, ki odhaja ob 9. iz Krškega proti Leskovcu. Veliki vasi-Kostanjevci-Sentjerneju do Novega mesta. Ko je sprevodnik izdal vozovnice, sem jo zahtevala do Velike vasi. Dala sem mu 100 din, nato so ljudje še vstopili in izstopili, zato sem se odmaknila na prvi prosti sedež. V gneči vozne karte nisem dobila. Kasneje je sprevodnik zahteval, naj vnovič plačam. Mislim, da se šali, a je mislil resno, zato sem morala ponovno plačati, tokrat 70 din. Sopotnice so videle, da sem res še prej plačala in so to sprevodniku povedale, a ni vse skupaj nič zaleglo.

Sto dinarjev danes ni veliko in se ne oglasam zaradi denarja, temveč zaradi nepravilnega poslovanja. Želim, da se kaj takega na avtobusih ne bi več dogajalo in menim, da je sprevodnik sicer dober fant, pošten pa le mora biti!

ANICA ŽIBERT
Ardo pri Raki

VPRAŠANJE DIMNIKARJEM

Tovariš urednik!

Radovedna sem, kako dolgo bodo še dimnikarji tako poročko prihajali k nam na Vidmu pri Krškem ometati dimnike in štedilnike. Poleti ni tako nujno kot zdaj pozimi, ker veliko kurimo z drvmi in premogom. Plačani so za vsak mesec, pridejo pa po navadi vsak drug mesec. Danes smo 4. marca, dimnikarji pa je bil pri nas letos samo enkrat in to 19. januarja. Pihati moram na vso moč v štedilnik, da mi vsaj malo gori. Jaz pa imam že stara pljuča in ne morem več pihati. Tudi druge moje bližnje sosede se pritožujejo nad dimnikarji. To vemo, da hiše je malo; potem pa tudi ne bi smeli jemati plačila za vsak mesec — saj je krivično, jemati plačilo za neopravljeno delo. Prosim, da nam dimnikarji pojasnijo, zakaj ne ometajo redno?

MARIJA ZUPANČIČ,
Resa 48

KRI, KI REŠUJE ŽIVLJENJE

Zadnjih 14 dni so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji: Rozi Medle, Feliks Glivar, Ivan Turk, Karel Barbič, Alojz Avhar, Jože Kralj, Jože Murn, Jože Mikec, Ivan Zupančič, Ivan Gregorčič, Martin Jordan, Stanko Papč, Janez Jalovec, Jože Berkepec, člani kolektiva IMV Novo mesto; Marjan Kristinc, Jože Tomažin, Jože Meglič, Valentin Dobnikar, člani kolektiva PLM Novo mesto; Marja Pureber, člani kolektiva TNZ Novo mesto; Janez Gornik, člani kolektiva Krka Novo mesto; Lado Rauh, Franc Ogrinc, Vida Pučelj, Martina Likar, Martina Bračko, Alojz Fink, člani kolektiva Plohr Novo mesto; Jože Cimski, člani kolektiva Kurilnica Novo mesto.

Anton Srebrnjak, Alojz Pavček, Franc Pavlenič, Jože Kulavc, Tone Turk, Ciril Parkelj, Franc Lobe, Stefan Horvat, Miha Papč, člani kolektiva IMV Novo mesto; Ivanka Malnar, Angela Kisovec, Anica Boljka, iz Narodne banke Novo mesto; Viljem Fortun, Jože Tavčar, Ivan Hrovat, Jože Prosinečki, Zvone Bečaj, iz Postaje LM Novo mesto; Marjan Pureber, člani kolektiva TNZ Ljubljana; Ladislav Brulc, Marja Kos, člani kolektiva Osnovna šola Brusnice; Slavko Fadersič, člani kolektiva Splošna bolnica Novo mesto; Vlado Mali, člani kolektiva Zapor Novo mesto; Alojz Božič, upokojenec iz Brusnic; Franc Gazvoda, upokojenec iz Brusnic; Martin Rukš, člani kolektiva Droga Portorož; Franc Jenič, posestnik iz Velikih Brusnic; Angela Košmrlj, gospodinja iz Potovrha; Jožeta Mavsar, gospodinja iz Velikega Slatnika; Ana Berkepec, gospodinja iz Brusnic; Marja Drganec, gospodinja iz Velikih Brusnic; Martina Gazvoda, gospodinja iz Velikih Brusnic; Jože Malnar, člani kolektiva Cestno podjetje Novo mesto; Marjan Turk, člani kolektiva Elektrotehnično podjetje Novo mesto; Martin Vidmar, člani kolektiva VP 4879 Novo mesto; Franc Brudar, posestnik iz Potovrha; Miha Brulc, posestnik iz Stopič, Pavla Penca, gospodinja iz Malega Slatnika; Ana Prešern, gospodinja iz Potovrha; Ana Pavlin, gospodinja iz Potovrha; Marja Senčar, gospodinja iz Smolenje vasi; Francika Slezkovec, gospodinja iz Malega Slatnika; Jožeta Gregorčič, gospodinja iz Smolenje vasi; Alojzja Senčar, gospodinja iz Smolenje vasi.

Predpisi niso vse — so šele začetek!

Komisija za vprašanja borcev NOV pri izvršnem svetu skupščine SR Slovenije je na podlagi poročil »s terena«, dolgotrajnih izkušenj in opazovanj pripravila za poslance izčrpno »Informacijo o problemih borcev NOV«.

Neposredni povod za sestavo tega informativnega gradiva je bila brez dvoma tudi potreba, da se ob pripravi novih zakonskih določil, ki se nanašajo na borce in njihove življenjske razmere, poslanci kar moč nazorno seznanijo z vprašanji, o katerih bodo odločali z glasovanjem.

Igo Tratnik, ljubljanski dopisnik mariborskega VECERA, je v sobotni številki VECERA objavil naslednji razgovor s tovarišico Majdo Gaspari, članico izvršnega sveta SRS in predsednico posebne komisije za ureditev najvažnejših vprašanj članov Zveze borcev. Razgovor v celoti ponatiskujemo, zlasti še zato, ker bodo ljudski poslanci republiškega zbora Skupščine SR Slovenije že danes dopoldne med drugim na svoji seji v Ljubljani razpravljali tudi o predlogu zakona o zdravstvenem varstvu kmetov — borcev NOV in njihovih družinskih članov. Govorili bodo tudi o predlogu zakona o dodatku zaposlenim udeležencem NOV, na dnevnem redu zbora pa je tudi razprava in sklepanje o predlogu priporočila o dajanju stalnih priznavalnin bivšim borcem NOV. Vsa ta vprašanja zanimajo neštete bralce našega lista in z dovoljenjem ter tovariško naklonjenostjo uredništva dnevnega lista VECER iz Maribora objavljamo intervju s tov. Gasparijevo v celoti.

V zvezi s tem izredno pestrim in razgibanim dogajanjem (ki zajema na primer tudi novi temeljni zakon o pokojninskem zavarovanju) smo naprosili predsednico komisije Majdo Gaspari za razgovor o stvareh, ki bodo borce najbolj zanimala.

● Kakšno mesto zavzema vaša »Informacija« v sklopu reševanja borčevskih vprašanj?

O.: Napak bi bilo, če bi »Informacija« ocenjevali v stilu »doslej ni bilo nič, zdaj bo pa vse«. Želim poudariti, da je zbrano gradivo, ki smo ga predložili republiški skupščini, samo pregled dosedanjega (kontinuiranega) dela in okvirni program za vnaprejšnj. Gre torej za nadaljevanje pobude, ki jo je začel GO SZDL Slovenije v zavesti, da organizacije ZB ne zmorejo vsega same in je potrebna široka sodelovanje vseh družbenih činitelev, v prvi vrsti občinskih skupščin in — seveda — republiške skupščine.

● Katero izboljšanje bodo borci najbolj pozdravili?

O.: Zaposleni borci prav gotovo nov zakon o borčevskem dodatku. Za zdaj je ta še v obdobju »predloga« oziroma v »pripravljanju predloga zakona«, vendar menim, da bodo poslanci novi zakon prav gotovo izglasovali, kar lahko sklepamo po dosedanjih razpravah v skupščinskih odborih. Kaj bo prinesel nov zakon? Na kratko povedano: povišanje borčevskega dodatka v naši republiki od dosedanjih 46 tisoč (polni znesek za borce iz leta 1941) na 59 tisoč dinarjev.

● Kakšni problemi se postavljajo pred borce v zvezi z novim pokojninskim zakonom?

O.: Pravzaprav isti kot pred druge, vendar je treba pripomniti, da je nekaj točk novega zakona, ki borce prav posebej neprijetno prizadenejo. Naj pripomnim, da se pri tej sodbi naslanjam na to, da so sodbeniki, ki imajo ta čas največjo veljavo. Pri nas menimo, da ni pozitivno, če borci izgube pravico do pokojnine v primeru, ko izpolnijo potrebne pogoje zanj, vendar ostanejo še naprej v delovnem razmerju.

To velja pravzaprav za vse, in ne samo za borce. Po naših podatkih je veliko borcev, ki jih bo ta določba prizadela. Podoben položaj je tudi z borčevskim dodatkom, ki naj bi ga zaposleni borci izgubili, če ostane v delovnem

razmerju, ki si je že pridobil pogoje za pokojnino. Vzemimo, da gre borčevski dodatek vsakemu zaposlenemu borcu, ne glede na delovno dobo. Si čer pa — kolikor vem, so slovenski predstavniki že začeli v zvezi skupščini in drugih pristojnih zveznih organih postopek za spremembo nekatere

● Slišati je, da lahko tudi Maistrovi borci pričakujejo premik na boljše?

O.: Točno! Gre za to, da se udeležencem I. svetovne vojne prizna višji pokojninski razred, kar pa po sedanjih določilih ne bi veljalo za Maistrove borce, ki niso bili v I. svetovni vojni. Mi smo se zavzeli za to, da bi imeli pravico do višjega pokojninskega razreda tudi borci za našo severno mejo. Zakaj bi jih zapostavljali? Moralno pravico imajo, da se izenačijo s tistimi, ki so bili aktivni udeleženci svetovne vojne!

● Po zadnjih razpravah v skupščinskih odborih kaže, da se bo dvignila spodnja meja priznavalnin. Kakšno vlogo sploh prislojate priznavalninam?

O.: Rada bi poudarila, da je priznavalnina tisti regulator, s katerim lahko rešujemo vse pereče probleme, ne

glede na borčev staž in status. Pri presoji priznavalnine naj bi bil odločilen dejanski socialni položaj borca. Bistveno je, da bodo priznavalnine — ta bo znašala najmanj 10 tisoč dinarjev — dodeljevale občine, in prav zato morajo občinske skupščine spoznati svojo polno moralno in dejansko odgovornost pri reševanju borčevskih vprašanj.

Prav gotovo izgovor na pomanjkanje finančnih sredstev ne bo utemeljen, ker so slabše razvite občine dobile od republike precejšnjo dopolnilna sredstva, s katerimi bodo prav pri borčevskih priznavalninah pokazale svoje razumevanje. Seveda, dopolnilna sredstva niso bila dodeljena namensko in se bo lahko zgodilo, da bodo odšla drugam...

Prav zato sem tako poudarila moralno odgovornost občinskih skupščin in mislim, da bo treba odločno nastopiti proti takim skupščinam, ki bi s premajhno mero te odgovornosti izneverile pričakovanja.

Pri dodeljevanju priznavalnin so doslej veljala zelo ostra merila, kar se mi ne zdi prav. Treba je podrobno preučiti vsak primer posebej in ne biti skop tedaj, kadar gre za dejansko potrebo in kjer lahko borcu pomagamo do dostojnih življenjskih razmer. Ne razumimo se napak! Priznavalnina ni podpiranje tistih, ki ne bi marali delati, če lahko! Poudarila sem de-

jansko potrebo, vendar tako, da prideta čut do človeka in humanizem do polnega izražanja.

Republiška skupščina bo poslala vsem občinskim skupščinam priporočilo, da do 1. maja uredijo vprašanja priznavalnin in tudi kasnejše posvete borcem polno skrb.

● Po zadnjih podatkih so borci-kmetje v zdravstvenem pogledu na najslabšem med vsemi udeleženci NOV. Lahko prav zato pričakujejo kakšne izboljšave v zdravstvenem varstvu?

O.: Zdravstveno zavarovanje za borce-kmete bo v kratkem urejeno tako, da bodo tisti, ki bodo imeli urejeno pravico do dvojne dobe, polno zdravstveno zavarovanje, s tem da bo družba nadomestila manjkajoči del prispevka. Po naših podatkih je v naši republiki okoli 28.000 kmetov.

borcev in od teh bi jih lahko uveljavilo dvojno dobo okoli 15.000.

Treba je reči, da je le majhno število kmetov doslej doseglo priznanje dvojne dobe, kar je razumljivo, saj jim ta ni prinesla koristi kot zaposlenim borcem. Občinske komisije bodo morale krepko prijeti za delo, da bodo ti borci-kmetje (in seveda tudi drugi, ki še niso uveljavili pravic) uredili te odnose najkasneje v 2 letih, kar bo bi-stvenega pomena pri zdravstvenem zavarovanju zanje in za njihove svojce.

Za konec bi poudarila naslednje: predpisi sami od sebe ne bodo rešili ničesar. Ne smemo se suženjsko oprijemati mnenja, da smo že vse storili, če smo sprejeli predpise. To je šele začetek! Na nas ljudeh je, da jim damo kri in življenje!

(Iz VECERA)

Zahvala rojaka iz Argentine

Čutim se dolžnega, da se vam zahvalim v imenu članstva Slovenskega podpornega društva EDINOST v Cordobi, jugoslovanske kolonije, zlasti pa v svojem imenu za vse, kar ste naredili za nas pri Slovenski izseljenski matici v Ljubljani. Posebno se moram zahvaliti predsednici Zimi Vrščajevi in tajniku Tonetu Brožiču kakor tudi vsem drugim pri Matici za tako prisrčen in ljubezniv sprejem, ko sem se po 37 letih vrnil v dragi rojstni kraj. Zahvaljujem se tudi vam, ki ste mi dali šoferja in finančno pomoč ter nudili priporočila za ogled različnih zanimivosti kot: ljubljanski LITOSTROJ, kranjsko ISKRO, jeseniško ZELENARNO in svetovni izlet na Jadran. Zahvaljujem se v od-stvom tovarn in drugih objektov, ki so bili ljubeznivi ob mojem obisku in mi pojasnili, kar me je zanimalo. Rad bi se zahvalil vsem, toda v teh skromnih vrsticah je to nemogoče. Ob njihovi pomoči

sem videl v naši novi Jugoslaviji veliko zanimivosti in napredek, bodite pa prepričani, da bom o vsem z veseljem pripovedoval rojakom in drugim, kako se živi v državi, kjer si narod sam gradi svojo prihodnost.

Iz domovine sem odšel z najlepšimi vtisi in spomini, ki jih bom nosil v srcu vse življenje. Vam v imenu vseh tujakšnih rojakov iskreno čestitam in vas pozdravljam.

ANTON GOVEDNIK
predsednik društva
EDINOST

● Celjska cinkarna je lani izvozila v tujino za 4,7 milijona dolarjev (namesto 3,3 planiranih) izdelkov. Letos namerava izvoziti za 4,9 milijona dolarjev izdelkov in povečati uvoz surovin na 2,2 milijona dolarjev.

● Po družbenem planu za leto 1965 bo trgovina povečala promet za 11 odst., trgovina na debelo pa za 12 odst. V velike detalistične trgovine v Jugoslaviji bodo letos investirali 75 milijard dinarjev.

V slovo Janezu Težaku

Prejšnji teden nas je zapustil Janez Težak, 78-letni kmet iz Bereče vasi, znan daleč naokrog. Mnogi domačinov ga je pospremila do njegovega poslednjega doma, kjer je ob odprtem grobu osveščil spomine na njegovo težko življenjsko pot. Jože Mihelčič v imenu občinskega odbora ZZB Metlika.

Janez Težak je moral še mlad po svetu in si služiti kruh v tujini. Kot vojak v prvi svetovni vojni je okusil vse tegobe fronte, nazadnje pa je bil še ujetnik v carski Rusiji.

Vedno je bil naprednih misli in tako je vzgajal tudi svoje otroke. Pet njegovih sinov je šlo v partizane, od teh pa se trije niso več vrnili. Pokojnik je začel že leta 1941 sodelovati z osvobodilnim gibanjem. Pri njem je bila jarkna za borce in aktiviste, prinašal je hrano na Gorjance ter vzdrževal z borci stalne zveze. Da njegov delež v NOB ni bil majhen, pričajo številna odtokovanja, ki jih je prejel za svoje zasluge.

Vsem, ki smo ga poznali, bo ostal za vedno v lepem spominu!

Pokojni Janez Težak med tovarišem Aleksandrom Rankovičem ter Krašovčevom mamom iz Bušnje vasi; slikali smo jih junija 1960 v Dolenjskem muzeju, ko je bil v Novem mestu velik Zlet bratstva in enotnosti. Tovariš podpredsednik republike se je takrat na pobudo okrajne Zveze borcev sestal z mnogimi zaslužnimi starimi partizani, partizanskimi materami in aktivisti.

Ljubljansko zborovanje — manifestacija samoupravljanja

8. maja bo v novi športni dvorani v ljubljanskem Tivoliju zborovalo 6.000 samoupravljalcev iz vse Slovenije — Ljubljana se temeljito pripravlja na praznik — Kulturne nagrade mesta Ljubljane ob 20-letnici osvoboditve slovenskega glavnega mesta — Proslave po vsej Sloveniji

V delovnih organizacijah, zavodih, šolah, krajevnih skupnostih, družbeno političnih organizacijah in društvih po vsej Sloveniji se že pripravljajo na proslavljanje 20-letnice osvoboditve. Razen teh proslav, ki bodo izraz pobud in delovne vsebine najširšega kroga delovnih ljudi, se Slovenija pripravlja na centralno republiško proslavo z več prireditvami. O tem so v imenu odbora za praznovanje 20-letnice poročali na tiskovni konferenci 8. marca v Ljubljani dr. Marijan Breclj, inž. Marijan Tepina in drugi člani odbora.

Ob proslavi bo Glavni odbor SZDL Slovenije izdal brošuro »Dvajset let razvoja SR Slovenije«, ki bo obravnavala družbeni razvoj po osvoboditvi. Na konferenci so poudarili, naj bo težišče proslav ocena celotnega povojnega razvoja, pri čemer mora obravnavanje življenjskih vprašanj prevevati dejstvo, da je razvoj samoupravljanja delovnih ljudi podlaga družbeno političnega in ekonomskega sistema pri nas.

27. aprila bo v Ljubljani plenarna seja GO SZDL Slovenije, posvečena spominu na Osvobodilno fronto in vstajo slovenskega ljudstva proti fašističnemu in nacističnemu nasilju. Ob tej priložnosti se bodo pogovorili o sklicanju kongresa SZDL Slovenije.

5. maja bo velika slovesnost v Ajdovščini, kjer je bila pred 20. leti

ustanovljena prva slovenska vlada. Tu bodo počastili spomin na velikega revolucionarja in predsednika prve slovenske vlade Borisa Kidriča. Slovesnosti se bodo udeležili med drugim člani republiškega izvršnega sveta, preživeli člani prve slovenske vlade in predsedstva SNOS.

Do 7. maja bodo na ljubljanskih Zalah uredili spominski park padlih borcev in talcev. 8. maja pa bo v novi športni dvorani v Ljubljani (Tivolij) zborovanje okoli 6000 predstavnikov — samoupravljalcev iz vse Slovenije. To bo osrednja republiška proslava, ki bo tudi delovne narave. Samoupravljalci bodo na zborovanju obravnavali samoupravljanje na prehojeni poti in v prihodnosti.

8. maja, zvečer pred obletnico osvoboditve slovenskega glavnega mesta, bo slavnostna seja za odbornike vseh ljubljanskih občin, borcev in aktivistov okupirane Ljubljane in za predstavnike osvoboditeljev Ljubljane. Isti večer bo v Ljubljani splošno ljudsko veselje. Naslednji dan, 9. maja, bo tradicionalni pohod po poteh partizanske Ljubljane. Ob 20-letnici osvoboditve slovenskega glavnega mesta bodo podelili tudi nagrade mesta Ljubljane kulturnikom za njihova najboljša dela. Ljubljancem in gostje si bodo lahko v prazničnih dneh ogledali razstavo o razvoju in elementih za generalni urbanistični načrt Ljubljane.

Na tiskovni konferenci so tudi povedali, da bodo imela pečat 20-letnice tudi vsa prvomajska praznovanja ter teden mladosti.

Udarci padajo proti zemlji, vlečke njihovih pelerin se vlečejo po vrhu streh in pokrivajo rožnate barake kot črni mrtvaški prt. Tema. A Danijela čuti, da jo gledajo udarci na gong skozi okno barake skupaj z nemškimi glasovi. Krohočejo se... dekliske glave se vrtijo pred njenimi očmi kot kolesa... kolesa nočnega tramvaja na zaspanih kongresnih ulicah... kolesa lokomotiv... ZMAGI NAPROTII!... Rogajoči se obrazi sprevednikov... Danijela je v svoji sobi... in zdaj je na postaji v Metropoliu med dekleti tega transporta... »Zakaj odhajaš, Dani?« »Da ti prinesem darilo, srček.« Kolesa bobnijo po tračnicah. Noži prebadajo kolesa — da, vzela bo nož in ga zabodla v Nem-

Danijelina ušesa so zamašena. Razuzdani Nemec kriči vanjo kot iz velike daljave. Divji odmevi ljudskih pesmi. Ve, da jo je potegnil za lase, a ne čuti bolečine. Njene oči so zaprte, vendar vidi čipkaste zavesne na oknih barake z izrezljanimi podobami na sredi. Figurice so bele od dnevne svetlobe. »Nemški vojaki vas bodo naučili!« Med glasnim jemanjem sliši raskavi, grobi glas Nemca, ki kraka v njeno uho. Njene oči so zaprte. Glas ima rdečkast, pijan obraz in usnjen jopič: »13... Enake zaves... kot v Baraki za raziskovanja... Nemški vojaki vas bodo naučili... Obraz neandertalske mušje leži na njej, grebe po njej, ji liže obraz. Danijela leži zvezana kakor v kletki, z razkrcenimi noga-

»Seveda sem rekel, da si moj prelepi cvet...«

Na zavesah, ki zagrinjajo okna barake, igra nebo čudno laterno magico: ljudje, ki bežijo v goščavo...

V sosednji postelji je Nemec vstal. Zdaj se pripravlja na odhod. Dekletove roke, bele, gole roke se ga oprijemajo. Na njenem obrazu se prikaže smehljaj in njene ustnice šepetajo: »Prosim, gospod, ste bili zadovoljni?«

Nemec jo odrine, pljune in odide. Dekle obsedi, bele, gole roke ji malodušno visijo ob nogah. Gleda za njim, ki odhaja in nosi v žepu usodo njenega oskrunjenega življenja. V mislih vidi morišče. Gleda, gleda. Nemec je bil že odšel, ona pa še vedno strmi za njim — Ali je bil?...

2.

... Danes zvečer... po poslednjem udarcu na gong... Mora biti danes! se je odločila Danijela.

Baraka je pospravljena, tiha, prazna, kakor da ni v njej žive duše. Vsak trenutek bodo ugasili luči. Vsak trenutek se bo razlegel zadnji udarec na gong. Potem mora vsakdo spat. To je pač eno izmed taboriščnih pravil. Nemci skrbijo za njihovo blaginjo. Dekleta morajo biti ob dveh krepke in sveže.

Dve vrsti postelj segata na sredo barake dve vrsti otrpelih trupel, ko so jih položili ob stene s stegenimi nogami.

Spati!

A prav zdaj se morišče najraje prikazuje pred očmi. Prav zdaj, ko je vsaka sama v svoji postelji, ko se pogovarja sama s seboj, je srce polno preteklega dne in čuti strahoto »raporta«, ki preži zanjo jutri.

Spati!

Po zadnjem udarcu na gong morajo vse zaspati. Toda kako podrediti spanec nemški odredbi? Kako predpisati spancu, naj pride in zakrije s svojimi krili predstavo Nemcev in morišča, saj neprestano mrgolijo pod zaprtimi vekami? Kako naj spanec uspava smrtni drget telesa?

... Čeprav je vse skupaj slepomišljenje z usodo. Tu so dekleta z dvema »raportoma«. Tem pravijo »srečnice«. Že dolgo so tu. Preživele so mnogo deklet, ki so prišle sem, ko so one že imele svoja dva »raporta«. Izročilo v taborišču pravi, da bodo »srečnice« dočakale svobodo. Kljub temu se ponoči v svojih posteljah tresejo in boje jutrišnjega dne bolj kot druge. Preiskujejo, vedno znova preiskujejo Nemčev obraz. Z vsi močjo si hočejo priklicati v spomin vsako njegovo besedo, kretnjo, pogled ob odhodu: ali bodo živele? Je bil zadovoljen?...

Lahko verjameš v ljudsko izročilo, če ne gre za tvoje življenje.

... Danes ponoči! Po zadnjem udarcu na gong, ko bodo v barakah

ugasili luči. Odšla bo ven na stranišče. Od tam ni več daleč do jezera. Zagnila jo bo voda, jo umila in očistila njeno telo. Voda bo splahnila njene oči in pogasila ogenj, ki razsaja v njeni glavi. Ležala bo globoko na dnu jezera, tako kot leži tukaj na postelji, le da bo tam mir, tišina, svoboda. Jezerska voda bo tekla po njenem telesu in ga očistila od zunaj in znotraj. Čista bo, lahka in svobodna.

Zdaj je prepovedano zapustiti barako. Med drugim in zadnjim gongom je celo prepovedano iti v latrino. Stražar jo bo ustrelil in prejel svojo nagrado — tri dni dopusta. »Neka punčka je bežala proti boedeči žici«, bo poročal. Ne, za nič na svetu noče biti ustreljena pred barakami!... Neko dekle je nekoč ležalo pred barako št. 8 do zore in zaradi njenega stokanja se je ponoči skoraj vsem zmešalo. Paziti mora, da je ne ustrelijo pred barakami...

Vse, kolikor jih je tu, bodo dobile svoje »raporte«. Vse bodo odvele na morišče. Nobena ne bo ostala živa. Nemci jih bodo ubili zadnjo minuto in nihče ne bo nikdar izvedel, kakšno taborišče je bilo tukaj. Jutri ali pojutrišnjem bodo tudi njo odgnali k »očiščevanju«. Od kod le jemljejo vse tiste, ki jih vržejo na tovrstni avto? Kaj naredijo z njimi na kraju, kamor jih odpeljejo? Kakšno smrt so jim namenili tam? Danes ponoči! Ne bo počakala, da jo odpeljejo na morišče in jo vržejo na tovrstnjak. Se to noč se mora zgoditi! A tudi danes tega ne bo storila. Ne bo izpeljala stvari do kraja. Kot je ni doslej še nobeno noč. Podobno kot druga dekleta bo tudi ona počakala, da pride ponjo tovrstni avto in jo odpelje. Ko ji ne bi bil takrat Vevke prepričal kupiti ciankalija v kantini, bi se splazila na ulico med 1. in 3. židovsko četrtjo ter ga pojedla v eni izmed jam v hribu — in bilo bi končno! Kakšen mir je bil tam! Kako svetlo! Bilo bi lepo, če bi zgolj sedela tam v skritem kotičku in gledala ven. Ko bi jo vsaj pustili živeti tam, bi lahko ostala na istem kraju za zmeraj. V vsem getu ni bilo podobnega skrivališča. Sama bi sedela tam. Samo ona. Nikoli se ne bi naveličala. Toliko usmiljenja in razumevanja je zunaj v jamah na hribu. Nikoli ne bi pozabila, kaj ji je nudil hrib. In ko bi bilo vojne konec, bi stopila iz svojega skrivališča ter šla peš vso pot do Kongresie. Svobodna po svobodnih cestah. Prijela bi Monija za roko in odšla z njim nazaj k hribu ter mu pokazala. Naj vsi vidijo hrib, ki ji je nudil zavetje, ki jo je skril. Ki se ni zadril nanjo »Zidinja!« in je ni napodil. Tam, poleg hriba, bi se zopet vsi srečali: Harry, očka in mama. Peljala bi jih v 3. židovsko četrt. Se bolje bi bilo, ko bi stala na dvorišču menze in čakala, da pridejo. Že od daleč bi jih zagledala in spoznala, kdo je katera pika. Potem bi jim stekla naproti.

KA-CETNIK 135633

baraka s punčkami

ca, ko bo ležal na njej. Nož reže in para in nemška kri privre na njene prsi, teče po njeni vžgani številki. Noč. Škrlatna noč. Ulice v Kongresii trdno spi, toda železna kolesa nočnega tramvaja vozijo s strašanskim hrúšcem po tiri. Danijela zabada in para z nožem tako, da je modri napis FELD-HURE rdeč, preplavljen z nemško krvjo. Njeni prsti so lepljivi od krvi in oči vidijo črke FELD-HURE krvavo, tako kot je iz besede JUDE na čelu šlamkovega očeta kipela kri. Kri za kri. Nemška kri...

Vrata so se na stečaj odprla. Baraka se polni z Nemci. Trušči. Zmeda. Nešteti črni škornji. Kipeč kotel. Nemščina. Kriki. Krohotanje. Ni več rešetk. Ni več kletk. Vse je razpadlo. Ni več koles. Okrogla dekliska glava je padla na posteljno vzglavje...

Zabavanje gostov.

Ob Danijelini postelji obeša neki Nemec svoj suknjič v omaro. Na sosednji postelji gleda dekle naravnost Nemcu v oči. Smehlja se — a smeh joka, kakor da bi ga bila potegnila iz vrča s solzami. Dekletove oči preiskujejo Nemčev obraz in skušajo uganiti po izrazu: kaj ji danes obeta ta obraz? Ali je iskrica človečnosti v njem? Dekle išče to iskrico. Zeli jo najti, se je oprijeti, stegniti k njej roko kot utopljenec. Njeno življenje je zdaj v njegovih rokah. Zdaj je njegova. Vsa. Povedal bo svoje mnenje o njej in njegovo mnenje je nepreklicna obsodba. Se bo nasitil kakor zver, ko požira svoj plen in odide kruleč svojo pot, ali pa jo bo poslal na ponovni »raport« — kar tako za šalo?

mi in ne more ganiti z roko. Ne more zbežati. Iskre. Rumene iskre švigajo iz rdečih kolobarjev. Mumlja jo pokriva. Danijela čuti Nemčev vonj. Njegova usta so na široko odprta. Veliki zobje — zobje zveri. Njegovi prsti so se zarili v njeno telo kakor rakove klešče. Glavni zdravnik jo opazuje v kletki. Njegove oči se dobrohotno smehljajo. Danijela je privezana k mizi. Ne more se premakniti. Schultze bo zdaj zadaj zadel svojo dolgo palico vanjo. Gumijasta konica doseže njeno oko, vsak trenutek ga bo prebodla, izsesala njeno življenje. Schultze se hihita. Na glavi ima črno SS-ovsko čepico. Schultze — saj to je glavni zdravnik. Njegov obraz je sila resen, ko se obrne k Nemcem v jablovskem gozdu in pravi: »Die Jungen bodo zadovoljni z njo.« Dekleta v nasproti ležečih kletkah vežejo rdeče cvetove v platnene prte. Tamle je nelagodovljena roža — videti je kakor zmečkana glava učitelja zgodovine v krvavi mlaki... Danijela hoče zakričati. Njena glava se premeta va po blazini — kakor glava tiste deklice, ki so ji iztrgali iz trebuha organ in ga dali v posodo. Danijela odpre usta, hoče zakričati, pa ne more. Boji se. Strah ji je začepil grlo. Spodaj v trebuhu ji vzplamti bolečina kot zubelj, ki se je dvignil iz kupa pepela... Slovaška zdravnica drži v rokah iglo. V stekleni cevki se dviga njena kri. »Nemški vojaki vas bodo naučili.« »Die Jungen bodo zadovoljni z njo.« Rdeči cvetovi so malomarno raztreseni po belem prt. »Dani je kot popek. Ko se bo razcvela, bo njena lepota jemala človeku vid...«

»To ni za nič!« rekel je mešetar hladnokrvno, stisnil papir v kepo in ga vtaknil v žep. »Kos klobase bom zavil vanj, če jo dobim pri Topolščaku.«

»Ne, daj sem! Jaz tudi lahko kaj vanj zavijem,« vzkrilnil je jezno Omahné.

»Če pa ne dam?«

»Daj sem, pravim!«

»Ne dam!«

Kresal je vtem gobo ter jo tlačil v pipo.

Tomaž pa je v svoji jezi zagrabil težak stolec in ga zavil nad Klandrom.

»Se enkrat ti pravim, daj sem!« kričal je na ves glas. Klander je bil sicer močnejši od Omahneta, toda sedel je na klopi pri peči in nobenega orodja niti orožja ni bilo blizu.

Z zlobnim nasmehom je segel v žep, izvlekel kepo in jo vrgel v kot za mizo.

»Si li zblaznel ali kaj? Menda si ukradl tisti papir in kar je bilo v njem, ali si pa koga oropal? No — čakaj — mrcina! —«

Rekši, je zaloputnil dur, odšel in grozil še s ceste s pestjo; tako je plačal Tomažu gostoljubnost in zajtrk.

V.

»Pražnjega prta ne zabi, Urša, in srebrne žlice, one težke, položi na mizo; vina pa natoči v tisto laško majolik!«

Tako je ukazoval Topolščak sestri, ki je pripravljala v eni gorenjih sob obširne domače hiše mizo k slovesnemu obedu.

Ker se je bil Miklavžev oklic z Brnotovo Metko tako hitro izvršil, le-ta in njeni redniki niti utegnili niso priti enkrat na ogledi, kakor velevala po potrebi in spoštovani običaj; a sredi prvega tedna po oklicu se je namenil Brnot z ženo in rejenko v Ljubljano kupovat, kolikor niso doma imeli potrebnega za balo

Janko Kersnik: TESTAMENTI

in svatovanje. Napovedali pa so se ženinu, da se pri vrnitvi oglašijo pri njem, in temu pohodu so veljale gori omenjene priprave v Topolščakov niži.

Tujih ljudi danes ni bilo mnogo in zato je Urša tem laže pripravljala obed; za silo pa sta bila Tomaž in dekla tu. Prvi je nosil sicer čuden obraz, kakor bi mu ne bilo vse to po volji. A kdo se je zmenil zanj?

Proti poldne so se pripeljali napovedani gostje. Stari Brnot je vodil sam težkega, nizkega konja, kakor jih od nekdaj prirejajo in rabijo v teh krajih; za njim na vzvišenem, rdeče prekritem sedežu pa sta sedeli žena in rejenka.

Prihod in sprejem je bil hladen. Brnot je pomagal konja izpreči, Miklavž je oblastno kričal za hlapcem, ženski pa sta stali molče ob strani. Šele Urša, ki je, opravljena z novim predpasnikom, obrobjenim z belimi, majhnimi čipkami, prihitela iz hiše, povzročila je gorkejši razgovor.

»Dolgo ste se mudili, dolgo,« klicala je že v veži, »jaz sem skoro mislila, da tudi danes ostanete še v mestu. No, to je lepo, mati Brnotova, da prihajate enkrat k nam; pa ti, Metka, saj te komaj poznam, tako dolgo te nisem videla. Kje imate pa Gotarda, zakaj ni prišel? Prišel bi vam lahko naproti!«

Tako je tekla curek besedi iz Uršinih ust, ko je pozdravljala goste. Brnotovka se je prijazno smehljala in odgovarjala v naglici. Metka je le molče stis-

nila roko teti Urši; lahka rdečica ji je pa vendar silila v lice.

»To bom še letos stran vrgel,« govoril je glasno Miklavž, kažoč na leseno kolibo poleg hleva, kjer so hranili drva, »napoti nam je tukaj in novo drvarnico napravim zadaj za hišo, na kamnitih stebrih in z opeko krito.«

Brnot je pazno ogledaval prostor.

»Da, da, potem bo lepše tukaj!« pritrdil je Miklavžu.

»In tale svinjak tudi prestavim. Sedaj imajo že zidane in pravijo, da so boljši. Zidanega bom del tja na konec hleva.«

»Oj, nikar, nikar, Miklavž,« oglašil se Brnotovka, »leseni so boljši; le starega se drži! V zidanih ti bodo uročni in, če ne boš imel brinjevega porezanca pod njimi, ne pomore ti ni oglje ni ogljena voda.«

»Jaz sem tudi čul, da se v zidanih ne rede!« dejal je Brnot.

»Ne vem — pa kaj tudi; poskusiti se mora,« menil je Miklavž in z levico, katero je tiščal v žepu, rožljaj po srebrnjakih, da se je čulo.

Prišli so do hlevnih vrat, katera je Topolščak odprl naglo na stečaj ter potem razkazoval svojo živino, govedino in teleta in v spodnjem koncu konje in dvoje žrebet, ki sta stali v posebnih, z deskami obitih hlevcih. Tudi na drugo stran širokega dvorišča je vedel družbo, v lepo urejeni vrtič, pod košato, že z zorečim sadjem napolnjeno drevje; spodaj pod bregom pa je stala lepa, zidana sušilnica. Vse je bilo videti v dobrem redu in Brnot je le prikimoval z glavo, Brnotovka pa tudi ni več oporekala tej ali oni nameri, katero je izustil gostobesedni Topolščak.

Edina Metka je molčala. A kdo se je brigal zanjo!

»Ali gremo malo po polju?« vprašal je ženin.

»Vroče je,« menila je Brnotovka.

Dolenjska v zrcalu romanov Ilke Vaštetove

Ilka Vaštetova je tipična Dolenjka; pred 74 leti je bila rojena v Grmovi hiši na novomeškem Glavnem trgu. Njen oče je bil davčni uradnik in tajnik napredne novomeške čitalnice. Ker je prišel v spor s takratnim avstrijskim glavarjem Westeneckom, ga je ta nasilni novomeški tiran prestavil v Kostanjevico. Nadaljnja življenjska pot je Ilko Burgerjevo vodila v Ribnico, Ljubljano, v Trst in še v druge kraje.

Zdaj nam je ta vrla, odlična slovenska pisateljica nasula knjigo svojih pestrih spominov, kjer govori o svojih mladih letih, o intimnostih svojega življenja, o šolanju in službovanju. Skratka: prikazuje nam svoje življenje; vesele, pa tudi sence strani svojega doživljanja.

Precej strani nag vodi do ustvarjanja: v teh stolpcih nam prikazuje priprave in delo pri svojih knjižnih delih.

Ilka Burgerjeva, ki je poročila Zagorjano učiteljico Gustelino Vaštet, je napisala po prvi svetovni vojni najprej knjigo »Pravljice«. Te so izšle doslej že v dveh natisih in avtorica pripravlja zdaj novi, tretji natis.

Učiteljica Ilka se je v svojem šolskem delu poglabila v zgodovino in je slovenski mladini v takratnih »Razorih«, dijaškem mesečniku, ki ga je urejal pisatelj tone Gaspari (brat slikarja Maksima, danes živi v Radovljici), podala več romanov iz splošne slovenske zgodovine, tako »Zahod v Emonio«, »Svet v zatonu« in »Mejašev«.

Ilka Vaštetova pa se je hotela odolžiti še posebej svoji preljubi Dolenjski, zato je proučevala zgodovino Dolenjske in zlasti Novega mesta.

Pisateljica Ilka Vaštet

Doslej je napisala že več romanov iz raznih dob. Njen roman »Gričarji« se dogaja v času Primoža Trubarja, ob reformaciji in protireformaciji. Iz časa Francozov in uporov proti pariškimi okupatorjem nam pripoveduje njen roman »Upore«. Valvasorja in njegovo dobo, grad Bogenšperk in Krško nam je prikazala v zgodbi »Vražje deklet«. Dolenjskega barda Janeza Trdinu, ki je bil prijatelj njegove očeta in ga je sama poznala, nam je prikazala v romanu »Izobčenece«.

Razen teh nam je dala Ilka Vaštet še več drugih del, tako roman o Prešernu in igro Visoka pesem in dr.

Ljubljanska založba Mladinska knjiga nam je izro-

čila zdaj 200 strani tiskanih spominov pod naslovom Podoba iz mojega življenja.

Bralci, zlasti Novomeščani in drugi Dolenjci, bodo z užitek sledili njenemu pripovedovanju, saj nam odkriva dogodke iz krajev ob Krki prav iz njenih prvih let. V »Podobah iz mojega življenja« bomo spoznali Novo mesto, Kostanjevico in ostalo Dolenjsko še v skromnih razmerah pred več kakor pol stoletjem. Memoarske literature nam zelo primanjkuje in Ilka Vaštet je zdaj malce za krpala to praznino, zato bodo bralci radi segli po njenem najnovejšem delu. Značiti bo Ilka svoje spomine še nadaljevala.

Jože Zupančič

Dolgoročne potrebe po investicijah v šolstvu krške občine

Po dolgoročnem načrtu investiranja v šolstvu za razdobje od 1964 do 1970 bi potrebovali v krški občini 1 milijardo 692 milijonov dinarjev. Ta sredstva so v programu porazdeljena takole: za novogradnjo šole v Brestani-

ci 303 milijone, za novogradnjo v Krškem 432 milijonov, za dozidavo šol v Koprivnici, Senovem, Leskovcu, Kostanjevici, Pobočju, Rakti, Zdoblah in Gor. Leskovcu 122 milijonov 700 tisoč din, za dozidavo vzgojno - varstvenih ustanov na desnem bregu v Krškem in v Leskovcu 10 milijonov 750 tisoč, za novogradnjo in povečanja vzgojno-varstvenih ustanov na levem bregu v Krškem, v Kostanjevici in na Senovem 129 milijonov 200 tisoč din, za dozidavo in povečanje tehniške srednje šole in internata v Krškem 55 milijonov ter za dozidavo in povečanje tehniške srednje šole in vaješnice šole v Krškem 635 milijonov din.

DRAGO GREGORČ

Ob 60-letnici PD Dolenjske Toplice

Topličani so bili že od nekdaj zavedni in dobri pevci, tako da je prišlo že v pregovor, češ da topliški otrok po notah joka. Radi so prepevali domače pesmi, vendar organiziranega pevskega zbora niso imeli. Šele leta 1904 so se pričeli pripravljati na ustanovitev pevskega društva. Ko so to sporočili takratnemu šolskemu upravitelju Martinu Matku, je namero z veseljem pozdravil. Na sestanku v šoli je Matko predlagal, naj bi ne ustanovili le pevskega društva, temveč bralno in pevsko društvo s čitalnico, kjer bi se mladina vsplošno izobraževala. Izvolili so pripravljalni odbor, ki naj bi oskrbel potrebna društvena pravila.

Pravila so bila ob koncu januarja 1904 potrjena in 5. februarja 1905 je bil ustanovni občni zbor v takratni občinski pisarni. Izvolili so upravni odbor in sprejeli sklepe za pričetek delovanja. Kmalu se je izoblikoval močan pevski zbor, delati pa je pričela tudi knjižnica. Precej knjig so darovali prijatelji kulturnega napredka, nekaj pa jih je kupilo društvo samo. Knjižno omaro, ki je še zdaj uporabna, je dobilo društvo za darilo. Vaje so bile v šoli, knjižnica pa v Pelkovi gostilni. Društvo je imelo v obeh nasprotnih naprednega gibanja le to napako, da ni prosilo za odobritev cerkvenih oblasti. Napadi in klevete so bili povod, da je društvo izgubilo nekaj članov. Večina je ostala.

Društveno delo je lepo napredovalo, knjižnica je redno poslovala, med članstvom pa se je okrepilo tovarštvo. Prišlo je do prvega pevskega nastopa, ki je pokazal, da je društvo na pravi poti. To nasprotnikom očito ni bilo všeč. Dosegli so, da je krajevni šolski odbor prepovedal vaje v šoli na šolskem harmoniju, s čimer je bilo onemogočeno nadaljnje delovanje. G. Giosento je društvu brezplačno odstopila sobo v svoji hiši. Kasneje so si omislili oder, za katerega je prispeval les trgovec Javornik, in začeli študirati dramska dela. Igre so pozimi redno prirejali, prav tako tudi pevске nastope.

Tako razigrano delovanje je trajalo do prve svetovne vojne, ko je kulturno delo skoraj ponehalo. Po vojni si

je društvo spet opomoglo in leta 1920 ob svoji 15-letnici ustanovilo sokolsko društvo. Zivahno prosvetno delo je bilo zlasti potem, ko je dobilo sokolsko društvo v najem zdano barako, v kateri je bila med vojno bolnišnica. V njemu so jo imeli do leta 1931,

ko so jo morali po pogodbi z lastnikom zemljišča podredit. Delovanje obeh društev je zavoljo tega trpelo, ni pa prenehalo. Leta 1936 so dogradili stavbo, v kateri so še danes vse kulturne prireditve v Dolenjskih Toplicah.

DRAGO GREGORČ

ZENIT - nova žepna knjiga MK

Vsestranska prizadevnost Mladinske knjige v Ljubljani je bila te dni deležna novega priznanja: izšla je prva knjiga njene nove zbirke ZENIT. »Žepna knjiga ZENIT 1« nam je v prevodu Silvestra Škerla prinesla roman NOČ V LIZBONI, ki ga je napisal znameniti sodobni nemški književnik Erich Maria Remarque (pisec protivojnega romana »Na zahodu ni več«, knjige, ki je doživela 8 milijonov izvodov). Od Remarquea imamo tudi v naš jezik prevedeni roman »Slavolok znage«, z »Nočjo v Lizboni« pa smo dobili v roke pretresljivo zgodbo, ki govori o grenki usodi nemških emigrantov, ki so bežali pred nacizmom (v Švico, Francijo, Spanijo, Portugalsko). Upamo, da ni slučaj, da je prav ta knjiga izšla kot prva v novi zbirki. V času, ko je vsek glas proti dvigajočim se revanšizmom na Zahodu in ostanom nacizma treba samo še ojačati, je Remarqueov roman na našem knjižnem trgu sprejet s pohvalo in priznanjem.

Slednje velja tudi založbi, ki se je odločila za novo žepno zbirko; njena urednica je pisateljica Mira Miheličeva. Na televizijski oddaji je med drugim dejala, da naj bi se sredi vsakega meseca, v »zenitu«, pojavila na trgu nova žepna knjiga zbirke ZENIT. Tako so za letošnje napovedane v njenem okviru naslednje knjige: T. Williams: Rimska pomlad gospe Stonove; Miško Kranjec: Povest o dobrih ljudeh; J. Steinbeck: Ulica ribjih konserv; A. France: Kuhinja pri kraljici Gosji nožici; R. Lehman: Vabilo na ples; Mladen Oljača: Molitev za brate; T. Capote: Zajtrk pri Tiffaniju; V. Aksjonov: Pomaranče iz Maroka; Smiljan Rozman: Brusac; W. Golding: Gospodar muh in

J. Iwaszewicz: Matj Ivana Angelska. V letu dni torej 12 knjig. »Noč v Lizboni« je opremil Jože Čiuh; tudi drugih 11 knjig bo dobilo njegovo likovno obliko. Laki- ran ovitek in kvalitetna vezava (ZGP Mladinska knjiga) sta prijetno presenečenje za naš knjižni trg, medtem ko je knjigo tiskalo CP Delo.

Vse kaže, da si bo žepna knjiga na Slovenskem s tako kvaliteto, z znanimi imeni in dostopno ceno kmalu utrla pot med široko množico bralcev. To pa je tudi eden izmed namenov živele ne izdajateljske vne MK. Njeno prvo knjigo »žepne

knjige ZENIT 1« lahko vsem našim bralcem samo priporočimo! Dobite jo v vsaki knjižarni.

Točno 15. februarja se je pojavila na knjižnem trgu druga knjiga nove zbirke: RIMSKA POMLAD GOSPE STONOVE, ki jo je napisal Tennessee Williams, prevedla pa Maša Golob. Ljubzenska zgodba, ki smo jo videli tudi v filmu, je vzbudila po svetu precej pozornosti — in kako spet lahko ugotovimo aktualnost žepne knjige ZENIT. Ni strahu, da ZENIT ne bi redno prihajal med nas.

TG.

Aktualno o črnomaljskem muzeju

— Kje imate muzej? — sprašujejo tujci v Črnomlju.
— Nimamo ga. Peljite se četrte ure po asfaltni cesti v Metliko. Tam je muzej, odgovarjajo črnomaljci.

Čeprav v Črnomlju nimajo s tem v zvezi še kaj pokazati, pa je čedalje bolj blizu čas, ko bodo muzej le imeli. Zdaj je samo predlog za ustanovitev muzeja, toda predlog je tako narejen, da je že kar zahteva. In ta zahteva iz dneva v dan bolj prepričuje Črnomalce, da si morajo že skoro omisliti za kulturo, zgodovino, turizem in folkloro nepogrešljivo ustanovo.

Po predlogu, ki se je rodil na eni izmed sej sveta za turizem in blagovni promet občinske skupščine, bi bil v Črnomlju oddelček Belokranjskega muzeja iz Metlike. Imel bi NOB, etnografsko in lovsko gozdarsko zbirko.

JANEZ ZUNIC, bivši črnomaljski predsednik, ki vodi

sveč za turizem in gostinstvo meni, da je zamisel, predvidena po predlogu, uresničljiva. »Toda zdaj nimamo niti prostora, v kolikor bo skupščina zgradila za svojo upravo novo stavbo, bi se muzej naselil v njenih sedanjih prostorih. Kot kaže, pa to še ne bo tako kmalu.«

»Občinska skupščina bi morala imenovati odbor, ki bi se ukvarjal s pripravi za osnove muzeja, hkrati pa zagotoviti nujno potreben denar,« tudi predlaga predsednik Zunič.

Ko sva razgrinjala načrte, na podlagi katerih bi Črnomelj dobil muzej, sva s tovarišem Zuničem ugotovila, da se Črnomalcem ne bi bilo treba sramovati muzeja, ki bi

Celjani so nam pokazali VIHAR

Zadnji obisk Ljudskega gledališča iz Celja v Novem mestu je bil za gledalce nena- vadno zlahten dogodek. Saj so nam celjski gledališčniki posredovali eno najlepših in najbolj poetičnih stvaritev vse svetovne dramske književnosti — Vihar Williama Shakespeara.

V tem zadnjem delu, svojem »slabodjem« je Shakespeare strnil vse najlepše in najgloblje, kar je bil nagrmadil s svojih tragedijah, komedijah in v svoji poeziji o življenju, usodi in človeku. To je velika pesem lepote in etičnemu smislu življenja, njegovi nadčasovnosti, njegovim sanjam. Saj so prav v Viharju tisti čudoviti verzi: »... Vse mine. Iz take smo snovi kot sanje, in drobno to življenje obkroženo je s spanjem,« v katerih je zgoščena misel vseh velikanov duha o najgloblji skrivnosti naše usode, od Ajshila do Calderona (»življenje je sen«) do našega Cankarja (»le v sanjah je resnica«).

Res je Vihar rahlo vezan na čas in okolje (kot vsaka umetnina), res je star že nad tristo let, vendar se zdi, kot da je napisan včeraj, ali pred tri tisoč let, tako rahlo so mu časovne omejitve. Lahko bi ga igrali v grških tunikah ali v sodobnih salonskih suk- njah, pa bi ničesar ne izgubil od svoje bistvenosti, tako je dvignjen nad čas, tako večno človeški, skan iz resničnosti in sanj, kot življenje. Vse v Viharju je dvignjeno v sim- boliko. Človek si s svojim znanjem in plemenitim hote- njem podfarmlja dobre in zle moči navare (ponazorjene z Arielom in Kalibanom), da bi v kaos vnesel red in ustvaril srečo sebi in drugim. Da bi pomiril neurja zla in člove- škikh strasti in dal življenju pravi smisel. Da bi našel pravo povezavo stvarnosti z najlepšimi sanjami, ki jih človek (in človeštvo) nosi v sebi kot cilj in luč v vseh vi- harjih.

Veseli smo bili te predstave Celjanov, saj je bila tudi v odrskem smislu resnično pri- jetno doživetje. Pretehtana in domiselna režija (Gombač) se ni izneverila avtorju, sledila mu je modro in razodno, kot je ob tako organsko zgrajeni umetnini edino prava pot. Re- žiser je dobro vgrabil ves an- sambel, in očito je bilo tu- di, da so se igralci z ljubez- nijo in zanosom skušali čim- bolj včlovečiti v duha in smisel

te prelepe Shakespearove umetnine. Nemara je treba posebej poudariti (govor in igranje) tri osebe, ki so tudi sicer središče Viharja: zrač- nega duha Ariela (Marjanca Krošova), Kalibana (Janez Skof), ki ponazarja ukroeno zlo, in vojvodo Prospera, ki ga je z umetniško prepričli- vostjo igral Pavle Jeršin.

Hvaležni smo Celjanom za umetniški užitek ob njihovem Viharju! Pa tudi zavodu za kulturno dejavnost v Novem mestu, ki jih je povabil.

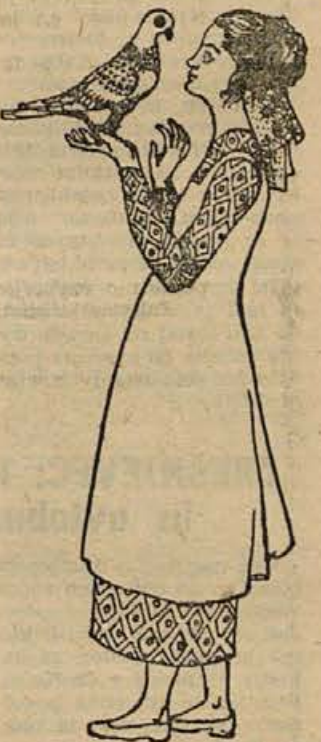
S. S.

Švicarske grafike v Mariboru

V mariborski umetnostni galeriji so nedavno razstavili serijo grafik znanega švicar- skega slikarja Fritza Paulija. Obiskovalci in ljubitelji likov- nih del so z zanimanjem spre- jeli grafiko, kakršno pred- stavlja Paulijev stil.

Najlepše darilo za 20-letnico osvoboditve: DOLENJSKI ZBORNIK 1963

Dobite ga v knjigarnah. — Cena 1500 dinarjev

Zdenka Golob-Borčič: Ilustracije iz knjige KAMEN RESNICE

pripomočkov vsebovala vsa favno (s prikazom preparira- nih živali), ki prebiva v Beli krajini. Se najmanj bi bila v zadregi etnografska zbirka, saj ima Bela krajina tako pe- stro in značilno folklorno pre- teklost kot nobena slovenska pokrajina. Toda kdo se dela belokranjsko platino? Kdo od mlajših še pozna belokranjsko ljudsko nošo. Muzej bi lahko vse to ohranil in spodbujal prebivalstvo k oživanju mno- gočesa, kar je samo belokranj- sko. Poleg tega bi skrbel, da napredek, ki z naglimi kora- ki prodra v sleherni naselje, ne bi izmislil pristne belo- kranjske podobe. Naloga mu- zeja bi bila med drugim, da bi zaščitil razna hišna proče- lja, značilne stavbe in podob- no. Dejavnost bi bila torej do- volj pestrá. Pred uničenjem naj bi muzej zaščitil vse tisto, kar naredi Belo krajino belo- kranjsko in kar privablja tu- riste in krepi tujski promet.

Praden bi se muzej sploh osnoval, bi v Črnomlju potre- boval prostor, kjer bi uskla- diščili dragocene že zbrano muzejsko gradivo.

IVAN ZORAN

ZA INVESTICIJE V KMETIJSTVO PREMALO SREDSTEV

Na svetu za kmetijstvo in gozdarstvo občine Črnomelj so 20. februarja razpravljali predvsem o družbenem planu kmetijstva v letošnjem letu, o linearni obdavitvi, pogojnih olajšavah v III. proizvodnem okolišču, hkrati pa so obravnavali pritožbe vaščanov glede na razporeditev vasi v posamezne proizvodne okolišče.

Ko so razpravljali predvidenih 10 milijonov investicij v družbeni sektor, ki jih je planirala domača zadruga, so bili člani sveta mnenja, da ta vsota ne bo zadostovala za kritje vseh nučnih potreb, zlasti še zato, ker bi morali le-

tos narediti to, česar lani niso mogli.

V prvi vrsti naj bi uredili okoliščino zadrugnih posestev. Na vsakem posestvu naj bi asfaltirali vsaj eno cesto, da bi lahko sproti odvažali gnoj, kar zdaj zaradi blata ni bilo mogoče. Tudi traktorji dosti krat niso mogli obratovati samo zavoljo tega, ker so običajni v blatu in jih niso mogli potegniti ven, dokler se ni osušilo. Nadalje je bil svet mnenja, da bi bilo treba dograditi oziroma betonirati silose, ker se je izkazalo, da samo vkopani v zemljo ne ustrezajo. Razen tega bi se morali na kmetijskih posestvih zavzeti za odpravo po-

manjklivosti v tehnoloških postopkih.

Kar zadeva arondacijske postopke, so menili, da letos ne bi kazalo nadalje širiti obratov v družbeni lasti in da v kmetijstvu ne bodo šli na nadaljnji odkup zasebne zemlje, razen v nekaterih izjemnih primerih v okolici Dragatuša, kjer so arondacijski postopki že v teku. Tudi lani začeto gradnjo skladišč na Vinici in v Adlešičih naj bi letos po možnosti dokončali, ker so ta skladišča nujno potrebna za gnojila, odkup in delo s kooperanti. O vsem tem bo razpravljala še zadruga svet in bo glede na pomanjkanje sredstev za iz-

vedbo celotnega načrta določil prioriteten red investicij.

Ko so razpravljali o pogojnih olajšavah v III. proizvodnem okolišču, so se zedinili za to, da bo olajšavo dosegel lahko le tisti kmetovalec, ki bo prodal po kooperacijski pogodbi zadrugi najmanj 100 kg goveda ali več kot 66 kg žive teže telet ali 110 kilogramov žive teže prašiča na 1 ha njivske ali travniške površine. Za pogodbeno oddajo živine preko te količine se kmetovalcu prizna olajšava za vsak kg žive teže goveda 50 din, telet 75 din, prašiča 45 din od predpisanega davka na osebni dohodek od kmetijstva. Te olajšave pa ne smejo preseči 70 odstotkov letne odmere prispevkov od kmetijstva. Podrobnejša navodila za tehnično izpeljavo tega predloga bo svet sestavil na eni prihodnih sej.

Pritožbe vaščanov glede na razporeditev v posamezne proizvodne okolišče pa je svet zavrnil, ker bo vsak kmetovalec plačal davek le po legi parcele ne glede na to, v katerem okolišču ima svojo domačijo.

Mladina pred velikim vprašanjem: KAM V ŽIVLJENJE?

V marcu, mesecu poklicnega usmerjanja mladine, naj bi se starši, šole in strokovnjaki zavzeli, da bi mladim, ki končajo letno učno obveznost, nudili resnično pomoč pri izbiri poklica.

Starši so otrokom najbližji, zato naj bi otroku najprej svetovali, za kateri poklic naj se odloči, pri tem pa se morajo zavedati, da vsak poklic ni za vsakogar. Danes je dejavnost poklicnega usmerjanja mladine organizirana že na vseh šolah v Beli krajini, vendar ta dejavnost ni razvita povsod do iste stopnje. Naloga vseh, ki so dožni pomagati mladini, je, da mladino vzgajajo v pravilnem vrednotenju dela, da odkrivajo v njej interese in sposobnosti ter da mladino usmerjajo tja, kjer jo naše gospodarstvo najbolj potrebuje.

Zavod za zaposlovanje delavcev Črnomelj je že zbral podatke o prostih učnih mestih na področju Bele krajine. Te podatke bomo posredovali osnovnim šolam oziroma učencem, ki bodo letos zapustili šolske klopi. Da se bodo mladi lažje odločili za poklice, bodo sodelavci zavoda za zaposlovanje Črnomelj obiskali vseh devet popolnih osnovnih šol v Črnomlju, Dragatušu, na Vinici, v Starem trgu, Adlešičih, Semiču, Metliki, na Suhorju in v Podzemlju. Ob tej priložnosti bomo učencem predvajali dva filma »Izbiram si poklic« in »Poklici v proizvodnih procesih«. Hkrati bomo mladim odgovarjali na vsa vprašanja v zvezi s poklicno odločitvijo. Razen informacij o prostih učnih mestih jim bomo posredovali tudi podatke o štipendijah v novem šolskem letu.

DANICA TODOROVSKI

Najmlajši predsednik SZDL: v Adlešičih

Na občinskem odboru SZDL Črnomelj smo zvedeli, da je LUDVIK ADLEŠIČ iz Adlešičev najmlajši predsednik krajevne organizacije SZDL v občini. Star je 35 let, v javnem in političnem življenju se udeležuje že vsa leta, kar je zapustil osnovno šolo. Najprej je aktivno deloval v mladinski organizaciji, nato v galskem in prosvetnem društvu, po poklicu pa je kmet in dela na domačem posestvu. Pred kratkim sta se pogovarjala o delu Socialistične zveze v Adlešičih:

— Pred dvema letoma je bila organizacija SZDL v Adlešičih najboljše v bivšem novomeškem okraju. Kako danes ocenjujete njeno delo?

— Mislim, da smo tedaj zasluženo prejeli 250.000 din nagrade. Pri volitvah leta 1963 smo imeli 99,8-odstotno udeležbo, kar je nad republiškim povprečjem. Vsekakor tega in še drugih uspehov ne bi mogli doseči, če ne bi bile aktivne vse naše organizacije in tudi prebivalstvo. Mislim, da tudi danes ne manjka dobre volje in da so vsi še prav tako kot leta 1963 pripravljeni delati.

— Ali je čutili aktivnost med prebivalstvom za prihodnje skupščinske volitve in kaj je s tem v zvezi storila Socialistična zveza?

— Naša krajevna organizacija je poslala občinski volilni komisiji predloge za nove kandidate, prav tako je po-

stopal vaški odbor Zveze borcev. Od volitev pa je odvisno, ali bodo med našimi kandidiranimi predlogi izbrali kandidate ali bodo predlagali druge. Naši ljudje se zavedajo, da je odborništvo odgovorno delo, zato bodo s premislekom izvolili takega člona.

veka, ki bo kos svoji nalogi. — Kaj smatraš za največje probleme kraja?

— O tem je bilo že veliko govora, pa tudi precej napisanega. Nujno bi potrebovali dvorano za kulturne prireditve in sestanke, pereč problem je vodovod, restavriranje gradu Pobrežje ter popravilo ceste Zunič—Preloka. Za to cesto so ljudje pripravljali prispevati za več kot milijon dinarjev vrednosti prostovoljnega dela. Kritiziramo prevoz šolskih otrok v Črnomelj, želimo pa si tudi zdravstvene postaje.

ALOJZ CVITKOVIC

Ribiči bodo nadzorovali lov ob Kolpi

21. februarja je imel v Starem trgu letni občni zbor pododbornik črnomeljske ribiške družine. Pododbor šteje 11 članov, strinjali pa so se, da se nadalje ostanajo pri črnomeljski družini. Ugotovili so, da potrebujejo poklicnega čuvaja, za zdaj pa bi imel vsak član pravico legitimirati ribiča — tujca, ki bi lovil v Kolpi ali njenih pritokih. Letos bodo v yodo spustili mladostek in ga ščitili pred krivolovom. Za predsednika pododpora je bil izvoljen Peter Madronič iz Prelesja.

R. K.

Matični urad Stari trg ob Kolpi

Januarja ni bilo rojstev, porok, ni bilo smrti. Februarja je rodila Karolina Petrovič iz Doline — Dragice. Porok in smrti ni bilo.

Razveselite znanca in prijatelje z DOLENSKIM LISTOM!

ČREŠNJEVEC: industrijski tok in avtobusna proga

Med razpravo o družbenem planu go na nedavnem zboru volivcev v Črešnjevcu povedali, da bi radi industrijski tok in transformator, za katerega so načrti v Črnomlju. Počutiljo se od sveta popolnoma odrezani, zato bi radi, da bi skozi kraj vozil avtobus. Eden izmed avtobusov, ki vozijo iz Črnomlja, naj bi v Gradcu zavil še proti Stranski vasi in Črešnjever ter od tu v Metliko. Ugodno bi bilo, če bi ta avtobus iz Črešnjevca odpeljal okoli 6. ure in se

vračal ob 15. uri. Predstavnik občine je povedal, da bodo za komunalno dejavnost dobili toliko, kolikor bodo sami prispevali s prostovoljnimi delom ali v denarju. Sprejeli so sklep o krajevnem samoprisku, ki ga bodo plačevali v višini 1 odstotka od kmečke dohodnine. Na ta način bodo zbrali sredstva za popravilo pokopališča, vaških poti in pomoč pri napeljavi industrijskega toka.

JOZE ŠKOF

Samoprispevek v Poljanski dolini

21. februarja so bili zbori občanov v Starem trgu, Zagorcu in Radencih. Starotržani so povedali, da bi radi obrat finomehanike, s čimer bi nekako zajezili nadaljnje odhajanje delovne sile iz Poljanske doline. Sprejeli so samoprispevek za krajevno skupnost in sicer 2 odstotka od katastrske osnove vsakega gospodinjstva. Sredstva bodo letos predvsem potrebovali za zgraditev prosvetne dvorane, na katero mislijo že več let. V Zagorcu so se odločili, da bo vsako gospodarstvo dva dni pomagalo pri popravilu ceste v Podgori, medtem ko bodo Radenci za popravilo ceste proti So-

devcem prispevali tri dni svojega dela. Poleg Predgrada je to druga največja vas v Poljanski dolini, vendar do zdaj ni bila dostopna niti z osebnimi avtomobili. Na vseh zborih so občani pripominjali, da so nespremenjene cene lesa krive, da so prazna lesna skladišča. Za kandidata v zvezni zbor je bil soglasno predlagan Ludvik Golob.

R. K.

Matični urad Vinica

Februarja je bila doma rojena 1 deklica. — Poročila sta se: Jože Čadonič, kmetovalec iz Balkovca, in Marija Grdun, kmetovalka iz Preloke. — Umrla je Ana Simčič, gospodinja s Preloke, 78 let.

Naloge krajevne skupnosti v Adlešičih

V krajevno skupnost v Adlešičih so se vključili vaščani od Pribincev pa vse do Zuničev. Ta novi organi naj bi čimprej začeli, saj ga čakajo odgovorne naloge. Celotno območje krajevne skupnosti je pasivno in zaradi kamnitega terena malo donosno. Svet krajevne skupnosti bo moral skrbeti predvsem za razvoj

gospodarstva in večjo kmetijsko proizvodnjo, ki bi spričo odpisa davkov IV. kategorije morala priti vse bolj do izražaja. Najuspešnejša in tudi najlažje izvedljiva naj bi bila akcija za številčno povečanje živine, saj je zagotovljen redni odkup. 17-članski svet naj bi tudi izdelal plan za razvoj gospodarstva in predlog do

hodkov, s katerimi bi krili potrebe skupnosti. Skupnost ni oblastni organi, statut, ki so ga tudi sprejeli pa ji daje široko samoupravo. Prav tako bodo lahko rešili nekatere komunalne probleme. Potrebno bo le nekaj lastnega prizadevanja, dobre volje in pomoči širše skupnosti.

Ustava nalaga naši družbeni skupnosti skrb za človeka, zato mu je treba posvetiti vso pozornost. Dohodki krajevnih skupnosti so predvideni od dotacij občinske skupščine, od prispevkov podjetij in od krajevnega samopriskva občanov. Spodbudno je, da je občinska skupščina pripravljena prispevati enak znesek, kolikor bodo prispevali občani. Krajevna skupnost bo morala ustanoviti tudi nekatere obrate, na primer žagarskega, saj bi bilo to za občane precejšnjega pomena, razen tega pa bi tudi smotno izkoriščali les.

Tudi turizem ima v tej okolici zelo dobre pogoje za razvoj. Svet skupnosti naj mu da več poudarka. Tako bodo z dohodki od turizma in z ostalimi sredstvi lažje reševali finančne probleme skupnosti.

V. P.

V prvem polletju slab učni uspeh

slabo oceno in snovi ne obvladajo.

Na črnomeljski osemleški v letošnjem prvem polletju niso zadovoljni z učenim uspehom, saj je od 1016 otrok izdelalo razred le 609 otrok ali okoli 60 odstotkov. 127 dijakov je imelo po 1 slabo oceno, 82 otrok po 2 slabi oceni, 175 otrok pa je imelo v spričevalu po 3 in tudi več slabih ocen.

Prosvetni delavci menijo, da je »tako slab učni uspeh v glavnem posledica voženj v šolo, preobremenjenosti učencev z delom doma, slabe prehrane in napredovanja otrok v višji, razred, četudi imajo

V dokaz za to trditve so podatki o učenem uspehu v razredih, kjer se šolajo pretežno otroci iz Črnomlja. Tu je učni uspeh mnogo boljši. Na roditeljskih sestankih učitelji vedno prepričujejo starše, naj puste otrokom dovolj časa za učenje in naj jih ne obremenjujejo z delom!

Odgovor se glasi: »Na belokranjskih kmetijah tako manjka delovne sile, da jo morajo nadomestiti otroci! Vsi mladi ljudje so odšli za zaslužkom v tovarne, na poljih in v vinogradih pa morajo delati starci in otroci.«

»Kdo je odgovoren za tako vzgojo vajeniške mladine?«

Čeprav vsebina članka, ki je bil pod gornjim naslovom objavljen v Dol. listu 7. januarja 1965, nima nobene prave zveze z naslovom, je razveseljivo dejstvo, da se je za vzgojo vajeniške mladine končno zavzela tudi mladinska organizacija v Črnomlju. Sedaj nas bo več, ki se bomo v prihodnje ukvarjali s tem problemom in upati je, da uspeh ne bo izostal. Toda če zapis »Šje« analiziramo, vidimo, da nam razen senzacionalnega člančica ne nudi prav ničesar, s čimer bi si v bodoče lahko pomagali v že tako težavnih pogojih izobrazbe in vzgoje vajeniške mladine na splošno. Razen tega, da je članek, vsaj kar zadeva »BELT«, netočen in nenačeljen, ni v njem ničesar, kar bi dalo slutiti na določeno izboljšanje ali vsebovalo vsaj kak predlog za to.

Kdaj bomo končno opustili obrabljene fraze in kampanjsko reševanje teh problemov, pa čeprav prihaja »iniciativa« kot v tem primeru celo od občinskega komiteja mladine? Ali pisec članka in tistim, ki stoje za njim, ni znano, da poudarjanje enostranske in povrh neresnične plati vajeniškega življenja, kot npr.: »kam naj gremo po osmi uri zvečer... ne smemo v kino... ne smemo v gostilno, ne na cesto itd...« samo škoduje vzgojnemu delu v šoli, ki je že tako težavno? Kje so napor in delo učiteljev, kje prizadevanja podjetja »BELT« za čim bolj široko strokovno izobrazbo vajencev? O tem verjetno ni bilo »vredno« govoriti.

Zanimivo je, da pisec članka in mladinski komitej sploh nista zainteresirana za osnovo dejavnost šole, tj. za strokovno izobrazbo in vzgojo, temveč za zanimivo le tisto, kar je v tem slučaju podrejenega pomena z ozirom na specifičnost šole. Pisec članka in člani komiteja so imeli npr. čas obiskati »dekletce v gostilni«, niso pa imeli časa in ne potrebe, da bi pred javno obravnavo predmetnih problemov obiskali vodstvo šole in odgovorne ljudi v »BELTU«, kjer bi slišali, tudi drugo plat problemov, ki zadevajo celoten kolektiv vajeniške šole.

Kot rečeno, je glavna naloga šole strokovno izobrazevanje in vzgoja vajencev. V tem pogledu sta šola in podjetje storila veliko, še posebno, če upoštevamo delovne in materialne pogoje šole za čim kvalitetnejši strokovno-teoretični pouk, podjetje pa je uredilo primerno delavnico, kjer vodijo praktično delo inštruktorji. Strokovno-teoretični in praktični pouk potekata v skladu s programom in z učnim načrtom za vajeniške šole, predpisanim od republiških organov, pristojnih za šolstvo. Šolsko delo je precej naporno tako za učitelje kot za učence, kar je razumljivo, saj morajo učenci absorbirati snov enega letnika v treh mesecih. Kar zadeva »phoro legalisa«, je to ukrep, ki ni novost in bi mladinski komitej moral zanj vedeti, ne da bi ga to motilo. Jasnó, ni pa popularen pri mladini, čeprav je zelo potreben.

Glede vajencev - vozačev je resnica malo drugačna, kot jo navaja Šj. Vsem vajencem - vozačem je bilo vedno dovoljeno čakanje v razredu; seveda smo pri tem zahtevali disciplino. Vendar nekateri med vozači zahtev šole niso upoštevali. S svojim vedenjem v razredu (beri: razgrajenjem) so motili druge vajence in stanovalece. Vodstvo šole je te vajence - vozače večkrat opozorilo na posledice, če ne bodo disciplinirani, vendar beseda ni došla zalegla. Pritožilo se je tudi vodstvo gimnazije, od katere ima vajenska šola razred v najemu in prepovedano je bilo razgrajenjem ostajanje v razredu, kajti za to je v resnici škoda elektrike. Na srečo je bilo takih vajencev malo in se jih je šola tudi kmalu znebila. Novi vajenci - vozači pa so spet v razredu (že mesec in pol), so pa disciplinirani, se učijo in so na toplem. Ravno tako je bilo pred uvedbo strožjih disciplinskih ukrepov opaziti, da so nekateri vajenci v večernih urah posedali po lokalih, kvartali, popivali in se celo pretepali, kar ni bilo na čast ne njim samim, ne šoli in ne tistim, ki se potegujejo za takšno »zabavo«. Tem nekaterim vajencem (na srečo jih je zelo malo) ni pomagala ne prijateljska beseda, ne svarilo, ne kazni!

Prav gotovo tudi trenutno stanje ni brez napak. Toda ali sta samo šola in podjetje odgovorna za vse? Ali ni za vzgojo in razvedrilo vajencev, ki so tudi mladinci, odgovorna tudi mladina?

NOVICE
črnomaljske komune

SOSESKE ZIDANICE V VZHODNI BELI KRAJINI

Oba doteda-
nja šekutorja sta morala
prinesti na sestanek ključ
od zidanice pa tudi obračun-
sko knjigo in denar. Pri vo-
litvah so pazili, da je bil ti-
sti, ki so ga predlagali za
novega šekutorja, trden go-
spodar, pošten, pameten; za-
druge čase pa je moral znati
vsaj malo pisati in računati,
da je lahko zapisoval dolg
v denarju. Bili so šekutorji,
ki so svojo službo opravljali
nepretrgoma dolga leta,
tudi taki, ki so se menjavali
vsako leto. Dostikrat so ko-
ga prosili, naj še obdrži šek-
turstvo, čeprav mu je ta
posel, kot smo videli, jemal
precej časa. Če pa so stare-
ga šekutorja le razrešili
službe, je moral ponekod
dati za pijačo. Tako je na
Grabrovcu razrešen cegme-
šter dal za kabel vina (12
litrov), vker se je rešil zla-
ni, novi cegmešter pa prav tako
za kabel vina, vker si je zlo
nakopal, obenem pa tudi
časta.

Glavno delo šekutorjev je
bilo pač posojanje in pobira-
nje vina in žita, sicer pa so
nadzorovali delo mežnarjev,
vodili skupna dela in sploh
skrbeli za red in napredek
vasi.

ne tudi nekatere ugodnosti
ali olajšave. Tako si je v
Bojanji vasi vsak od obeh
šekutorjev lahko izposodil 30
firklov (kasneje 30 litrov)
vina, ne da bi jima bilo tre-
ba plačati pudrščino. Če me-
šter v Bereču vasi si je na
enak način izposodil 50 fir-
klov, na Radovici pa celo 100
firklov vina. Skromnejši so
bili na Boldražu, kjer so šek-
turstvo dovolili, da je brez-
plačno izpil 5 firklov (litrov)
vina. Na Božakovem šeku-
torjem ni bilo treba dati je-
seni 10 litrov članarine in
tudi podhranje od izpitnega vi-
na niso plačali. Drugod šek-
turstvo niso bili oproščeni
pudrščine, pač pa sta šeku-
torja, kadar sta komu izpo-
sojala vino, lahko brezplačno
izplačali svoj polič oziroma
maselje vina (Bušinja vas,
Draščiči, Vidošiči). V soses-
kah, ki so izposojale denar,
so si šekutorji za svoje po-
trebe lahko brez obresti iz-
posodili soseski denar. Ven-
dar so morali dolg vrniti do
glavnega sestanka soseske,
da so bili računski čisti.

Spričo izgubljenega časa,
poti, dela in jeze, ki jo je
včasih šekutor imel s soses-
sko, so bile to razmeroma
skromne ugodnosti. Šekutor-
stvo je bilo torej v glavnem
le častna služba.

Glavni sestanek soseske

Glavni sestanek soseske
(sosedska ali račun) je bil

navadno na domu starejšega
šekutorja, zlasti če je bilo to
pozimi in je bilo v soseski
zidanici premrzlo. Če je ime-
la soseska v zidanici sobo,
je bil sestanek seveda tam,
na Božakovem pa so se dol-
ga desetletja zbirali kar v
šoli.

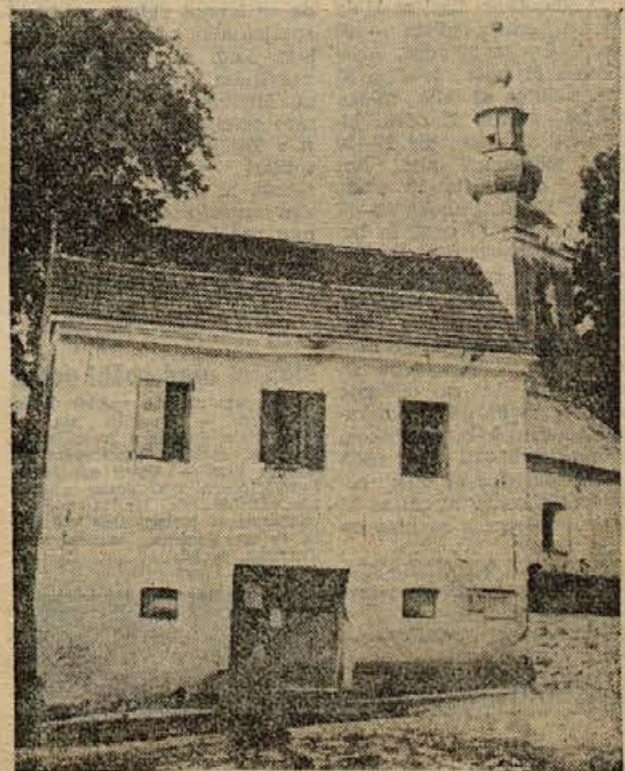
Na šekutorjevem domu so
pred sestankom iz hiše
ostranili posode, tla poriba-
li, potem pa prinesli notri
mize, klopi in stole. Kot je
bilo že povedano, se je so-
sedske udeležil iz vsake hiše
po eden. Navadno gospodar,
če tega ni bilo, pa gospodi-
nja, najstarejši sin ali kak
drug zastopnik hiše.

Cinast firkel soseske zi-
danice v Rosalnicah

Na sestanku so najprej ugo-
tovili, kdo se ni vrnil ali
plačal pudrščine in vrnil dol-
ga. Pregledali so dohodke in
izdatke, se pogovorili o te-
kočih zadevah, potrdili mo-
rebitni sprejem novih čla-
nov, nato pa izvolili mežnar-
ja in za njim še dva ali tri
šektorje.

Po volitvah je bila vinska
pokušnja. Običajno sta šeku-
torja na račun soseske pri-
nesla iz kleti vina in so po-
tem skupaj pili. Na Božako-
vem je bilo določeno za čla-
na po firclu (litru) vina, ki
ga je ta lahko odnesel tudi
domov, če ga ni hotel popiti
v zidanici. Na Boldražu in na
Radovici pa dva litra. Pri-
grizek si je vsak prinesel od
doma, če je še hotel kaj je-
sti. V Vidošičih so navadno
ta dan zapili vedro vina, ki
ga je dal v sosesko novi pri-
kupljenec. (Od tega izpitnega
vina je moral prikupljenec
jeseni odrediti še pol vedra
podhranje, tako da ga je pri-
kupnina veljala pravzaprav
poldrugo vedro mošta). Če
tisto leto ni bilo nobenega
prikupljenca, je smel vsak
član na račun soseske izpiti
polič vina. Na Krivoškem vr-
hu je baje ta dan vsak izpil
v hramu pijače, kolikor jo
je hotel, dobil pa je še pol
hljeba kruha.

Soseska hiša v Slamni vasi

V metliški BETI, tovarni
trikotaje in pletenin je za-
poslenih več kot 300 žensk in
100 moških. Delavci in delav-
ke, ki hodijo na delo v BETI,
so doma iz bližnje okolice
Metlike, precej pa jih je tu-
di iz sosednjih hrvaških vasi.
To so ljudje, ki so še včeraj
bili vajeni samo ravnarja s
plugom in z živino, danes pa
smo jih postavili v lepe to-
varne za sodobne in zamotane

Vesti iz BETI

V bližini tovarne naglo raste
novo naselje zasebnih hiš. Gra-
ditelji so večinoma delavci ali
uslužbeni tovarne BETI. V dve
novi hiši so se stanovanjski že
vselili, nekaj pa jih bo v kratkem
dogradenih. Tovarna doslej ni mo-
gla dati svojim zaposlenim kre-
ditov v pomoč pri gradnji. Letos,
ko bo v te namene več sredstev
na razpolago, namerava članom
svoje kolektive pri gradnji stan-
ovanj tudi finančno pomagati.

BETI bo letos pridobila 14
novih stanovanj v novem bloku,
kupili pa so tudi zasebno hišo, v
kateri urejajo 6 stanovanj. Tako
bo občutno zmanjšala stanovanjski
problem kolektiva. Vsi najbolj pe-
reči problemi bodo s tem rešeni.
Pri komisiji za skupno porabo
sredstev je vloženih še okoli 20
stanovanjskih projektov — te pa bo-
do reševali postopoma v prihod-
njih letih.

Tovarna ima lastno menzo,
v kateri dobe delavci topli obrok
hrane za 70 din. Ker se je izka-
zalo, da je sedanja kuhinja pre-
majhna, jo bodo letos preuredili
in modernizirali, tako da bodo
kuhali tudi kosila. Pravi gotovo
bodo delavke novo pridobitev z
veseljem pozdravile, saj bodo z
dela lahko odnašale domov prosi-
lo za svojo družino.

Pepca Jelenič, delavka v kro-
jilnici, je bila na občinski partij-
ski konferenci izvoljena za dele-
gato na V. kongresu ZKS v Ljub-
ljani. Kolektiv je nanjo zelo po-
nosen.

Matični urad Metlika

Februarja ni bilo rojstev izven
bolnišnice. — Poročili so se: Jo-
žef Režek, posestnik, in Ana Go-
lobč, gospodinja, oboje s Krašnje-
ga vrha; Niko Badovinac, mesar-
ski pomočnik z Dol. Suhorja, in
Martina Gornik, predelka iz Lusi-
nje vasi; Anton Sever, posestnik
z Brezove robni, in Antonija Plut,
šivilja s Trnovca; Danijel Starec,
predelc iz Rosalnic, in Kristina
Zugelj, predelka iz Metlike; Božar
Fečavar, šofer iz Hrasta, in Ana
Pržić, gospodinja, pomočnica
iz Simuncv; Anton Nemančič,
poljedelec, in Marija Bajuk, po-
ljodolka, oboje iz Draščič; Ivan Slano,
posestnik z Berčič, in Marija Mo-
lek, poljedelka iz Slamne vasi;
Jožef Videtič, delavec, in Ana Mi-
lek, pletilja, oboje iz Bereče vasi;
Milan Plavac, računovodja iz
Karlovc, in Jožefa Rauh, šivilja
iz Metlike; Martin Šavorn, posest-
nik iz Bušnje vasi, in Martina
Stefanič, šivilja iz Malega Lešca.
— Umrli so: Marija Bravc, oskr-
bovalka iz Metlike, 80 let; Franc
Hrovat, oskrbovalec iz Metlike,
67 let, in Franc Zupančič, upokoje-
nec iz Radoš, 61 let.

stroje. Navadno traja več me-
secev, preden se delavec stro-
ju privadi in preden ga do-
dobra spozna.

Ker je delo plačano samo
po učinku, so seveda v dobi,
ko delavec ali delavka stroj
spozna, zaslužki nizki, pro-
izvodnja pa je manjša. V to-
varni so že večkrat poizkusili
li novo delovno silo kar naj-
hitreje priučiti delu. Tako so
že leta 1959 organizirali prvi
tečaj za prekvalifikacijo, le-
ta 1962 je bil v tovarni podo-
ben tečaj, vendar za člane
Zveze borcev, lani organizi-
rani tečaj pa ni uspel. Prire-
dili so ga spomladi, ko imajo
ljudje največ dela doma, za-
to ni bilo prijavljenecv.

Z novo organizacijo tečaja
so v BETI znova poizkusili v
letošnjih zimskih mesecih.
Tokrat je udeležba presenet-
ljiva. Delavke so se same pri-
javile in več kot 30 jih redno
obiskuje tečaj vse od 11. ja-
nuarja dalje.

Ženske v tečaju ne bodo
pridobile višjega naziva ali
posrednih materialnih kori-
sti, pač pa se seznanjajo z
organizacijo podjetja, delav-
skim samoupravljanjem, za-
konom o delovnih razmerjih,
z delitvijo osebnega dohodka,
računovodstvom in s sloven-
ščino. Največ koristijo bodo
imale obiskovalke tečaja od
snovi, s katero jih uče tehnolo-
gijo šivanja in krojenja. Spo-
znale bodo svoj stroj, in se
mu naučile streči, tako da jim
izbira primerne sukanca ali
zamenjava igle ne bo več vz-
ela toliko časa kot doslej.

Ko bodo dodobra poznale
stroj, ki jim daje kruh, jim
bo šlo delo mnogo hitreje od
rok, norme bodo lahko dose-
gle in presegale — to pa je
pot do boljšega zaslužka.
Hkrati bodo v tečaju pridobi-
le splošno razgledanost, za-
to bodo lahko v organih
upravljanja mnogo uspešneje
sodelovale kot doslej.

NIKO PAULIČ

Zmagoslavje metliških gadov in beloušk

Na pustni torek popol-
dne se je v Metliki zbralo
okoli 5.000 »firbecev« iz
bližnjih in daljnjih krajev,
ki so s svojimi avtomobili
zasedli vse parkirne pro-
store v mestu in še ceste
tja do bencinske črpalke.

Ob treh je pred zbrano
množico na trgu godba
gadje zalege oznanila za-
četek prireditve. Na vozo-
vih so v mesto prihajale

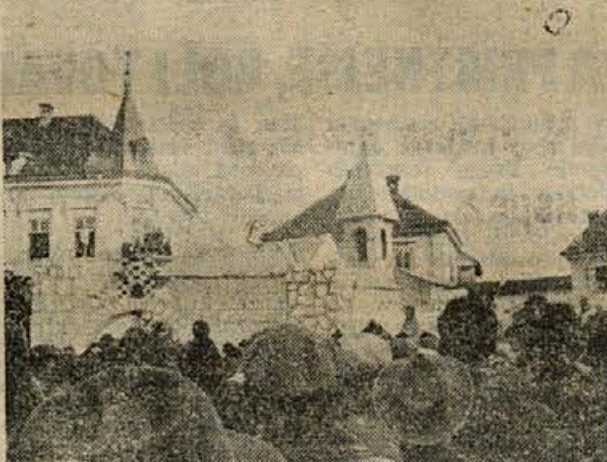
najprej delegacije tujin-
ci, ter predstavništvo met-
liških gadov in beloušk,
katerim so sproti dovajali
sile iz sodčka s kačjo sli-
no. Dolgemu in duhovito
zasnovanemu sprevedu, v
katerem je bila zastopana
še vrsta drugih dejavnosti,
je sledil napad Turkov.

V trdnjavi je bilo plat
zvona, nakar je številna
turška vojska na konjih s
pomočjo topov in ukriv-
ljenih sabelj osvojila gra-
dič, odgnala v suženjstvo
domače lepote, nazadnje
pa trdnjavo zažgala. Vse
dogodke je ves čas snema-
la TRV Gradac, ki je ta
dan poslala v Metliko vse
razpoložljive novinarje in
fotoreporterje...

S prireditvijo so bili
gostje na moč zadovoljni,
zato v imenu vseh navzo-
čih čestitamo glavnemu
štabu kačje zalege in vsem
Metličanom z željo, da bi
tudi druge prireditve v
sklopu praznovanja 600-
letnice mesta prav tako
uspele!

Matični urad Gradac

Februarja sta bili doma rojeni
2 deklici. — Poročili so se: Aloj-
zij Kastelec, teravec s Plemberka,
in Križan Jožeta, trgovska pomoč-
nica z Otoka; Ignacij Zalokar,
kmetovalec, in Marija Bahor, po-
ljodolka, oboje iz Gribel; Anton
Segina, traktorist iz Prilozja, in
Ivanka Brodarec, delavka iz Bogi-
nje vasi; Anton Govednik, avtomob-
ilist iz Novega mesta, in Amali-
ja Stipančič, pletilja iz Klostra. —
Umrli so: Nikolaj Starašič, kme-
tovalec z Otoka, 66 let.

Grad sredi Metlike so Turki ob napadu na pustni
torek seveda zažgali...

cepci mlatili prazno sla-
mo. Videli smo Pata in Pa-
tašona, turški harem z 12
lepoticami, razvoj pro-
metnih sredstev, turško
vojsko, oboroženo s topo-

metliški tednik

ska organizacija? In če je tako, se ne-
hote vprašamo, če ni takšna kritika, ki
jo je S. enostransko usmeril, samo
spretno prikrivanje tistih, ki stoje za
člankom in piscem? Ali je mladinska
organizacija oz. občinski komite kdaj
poizkusil izboljšati navedene razmere?
Ali je kdo predlagal ali ponudil pro-
stor vajencem, kjer naj bi prebili svoj
prosti čas? Ali je občinski komite
ZMS kdaj posvaril npr. vajence - mla-
dince, ki so kvarili ugled mladinske
organizacije s svojim nedostojnim ve-
denjem? Na žalost so bili med njimi
tudi mladinski funkcionarji in tako so
dajali slab vzgled ostali večini dobrih
mladincev. Občinski komite je imel
celo v razredu svojega člana, ki pa,
žal, ni mogel sklicati niti enega se-
stanka mladincev - vajencev na šoli,
kjer naj bi se skupno pogovorili o te-
žavah, o njihovih morebitnih predlo-
gih, skratka o vsem, kar teži učence
in učitelje ter poizkušali najti skupno
pot. Kot rečeno, kljub večkratni ini-
ciativi šole za skupne razgovore se ni
storilo nič.

Ali je potem na mestu in pošteno
prikrivanje resnice in lažno informira-
nje javnosti, pa čeprav izhaja od čla-
nov občinskega komiteja mladine? Ali
ni to omalovaževanje truda in skrbi
vzgojnega osebja in podjetja »BELT«
s tako ceninimi podtaklji, da vajenci
ne smejo v kino, gostilno, na cesto
itd.?

Zaradi izključno honorarnih učite-
ljev, ki imajo svoje obveze z zvezi z
rednim delovnim razmerjem do 14 ure,
ima vajenska šola pouk lahko edino
od 13. ure dalje. Ker traja pouk do
19.50, enkrat na teden pa do 20.35, va-

jencem res ne preostane dosti časa na
razpolago. Kino predstave si lahko
ogledajo ob nedeljah popoldne.
Neresnična je tudi navedba, da va-
jenci v »BELTU« delajo po 8 ur in
več na dan. V resnici vajenci zaklju-
čijo svoje delo okoli 12. ure, nato po-
spravijo za seboj in ob 13. uri zapu-
stijo podjetje, kar znaša, če odštejemo
malico, vsega 5 ur in pol efektivnega
dela, pri katerem se ne pretegnejo, pa
tudi ne izkorišča jih nihče. Vsem pa
mora biti jasno, da kovinarsko-meta-
lurška stroka ni otroški vrtec in se
doseže uspeh samo s trdim delom,
z vztrajnostjo in disciplino. Odnos učitel-
jev strokovno teoretičnih predmetov
kakor tudi inštruktorjev praktičnega
dela do vajencev je na mestu. Prost
dan uživajo vajenci v skladu s predpi-
si. Vajenci so tudi zdravniško pregle-
dani.

Če se še nekoliko povrnemo k vzgo-
ji vajencev v šoli, moramo priznati,
da imamo zlasti z nekaterimi velike
težave. So to fantje osemnajstih let,
imuni za besede in prošnje svojih star-
šev. In učitelji res niso in ne morejo
biti taki umetniki, da bi v treh mese-
cih »popravili« vse, kar je bilo napač-
no storjenega v 17 letih in od česar
lastni starši dvigajo roke! Vzgoja v
praksi je le nekoliko težja od vzgoje
na papirju. Tisti, ki hočejo o vzgoji pi-
sati, morajo imeti le malo več izku-
šenj, kot jih ima verjetno pisec čla-
nka »Sj«.

Vse, kar je tu napisanega in še kaj
drugega, bi lahko izvedel vsakdo, ki
bi hotel iskreno pomagati in če bi
hotel vprašanja osvetliti z vseh strani,
ne pa kot je to storil »Sj«.

Kot vsaka šola tudi naša nima ne-
premostljivih težav. Podjetje »BELT«
se trudi, da bi se stanje še izboljšalo
in v tem zasluži samo pohvalo. Šola-
nje vajenca stane lepe denarje. Če
vzamemo v obzir število vajencev in
dejstvo, da mnogi po končanem šola-
nju podjetje zapustijo, ker jih pač pri-
tegnejo ugodnejši pogoji glede zasluž-
ka in splošnega standarda drugam,
v večja podjetja, potem je treba podjet-
ju izreči le zahvalo za materialna
sredstva, brez katerih bi bil obstoj
šole nemogoč. Specifičnost naše šole
je v tem, da traja pouk za en letnik
le tri mesece, ostali čas so vajenci v
delavnici, kjer praktično delajo. V teh
treh mesecih se morajo pošteno po-
truditi, če hočejo predpisano snov ob-
vladati. Res jim preostane le malo
časa za ostale aktivnosti izven šole.

Šola, razen vodje šole, nima stalnih
učnih moči. Na njej poučujejo le ho-
norarno profesorji, predmetni učitelji,
ekonomisti, pravnik in tehniki, od ka-
terih se vsak po svoje trudi, da bi po-
sredoval učencem predpisano snov ra-
zumljivo in koristno za življenje. Za
svoje delo zaslužijo malo več prizna-
nja in zahvale tudi s strani vajencev!
Upamo, da bo verjetno edina koristna
posledica članka »Sj«, da bodo morda
službe, ki so v omenjenem članku kli-
cane na pomoč, le prišle na šolo in v
podjetje, z njimi morda kak član ob-
činskega komiteja mladine ter se bodo
skupaj prepričali o resničnem stanju
in o škodljivih posledicah enostranske
ocene.

JOZICA STARIHA
vodja vajenske šole »BELT«
Črnomelj

VSE TEŽAVE BIVŠIH BORCEV SE NISO UREJENE

Minuli četrtek je bila v Kočevju v hotelu Pugled občinska konferenca Zveze borcev, ki so se je poleg številnih delegatov krajevnih organizacij udeležili tudi tov. Kovačič z okrajnega združenja ZB. Obširno poročilo o delu občinskega vodstva in vodstev krajevnih organizacij v minulem obdobju je podal predsednik Anton Štimatec,

nato pa so v razgibani razpravi številni delegati spregovorili o najvažnejših problemih bivših borcev. Na konferenci so tudi ostro obsodili namero zahodnonemške vlade o prenehanju priganjanja vojnih zločincev po 8. maju letos.

Komisije pri občinskem odboru ZB (komisija za priznanje dvojne dobe, zgodovinska komisija, sekcija interni-

rancev idr.) so vse leto zavzeto delale, zavedajoč se odgovornosti svojega početja. Problemov in težav bivših borcev ni malo in jih doslej, kljub velikemu prizadevanju in izdatni podpori občinske skupščine še ni bilo moč vseh rešiti. Občina že vrsto let daje v poseben sklad za borce precejšnja sredstva, vendar pa so še vedno premanjuna. Občinske priznave prejema sedaj 62 upravičencev, okrajno pa 22. Lani so porabili za priznavalnino nad 6 milijonov din, letos pa predvidevajo sklad za borce občutno povečati, saj bodo prešla na občino tudi okrajne priznave. Višino priznave je treba močno dvigniti, tako da bi bile od približno 10.000 do 18.000 din mesečno. Da bi to željo uresničili, je potrebnih najmanj 15 milijonov dinarjev, ki jih bo morala občina zagotoviti v svojem proračunu.

Posebno težak je položaj borcev — kmetov, ki jih je v občini še 229. Nad 60 let jih je starih 90, 75 do 60 let, 37 do 50 let in le 27 do 40 let. Še bolj zaskrbljujoč je podatek o dohodkih kmetov — borcev: na 125 kmetijah je mesečni dohodek na člana družine do 5000 din, na 89 kmetijah do 10.000 din, na 14 kmetijah do 15.000 din in le na eni kmetiji do 20.000 dinarjev mesečno. Po podatkih krajevnih organizacij je še 36 kmetov — borcev potrebnih družbene pomoči, večina v Kolpski in Poljski dolini.

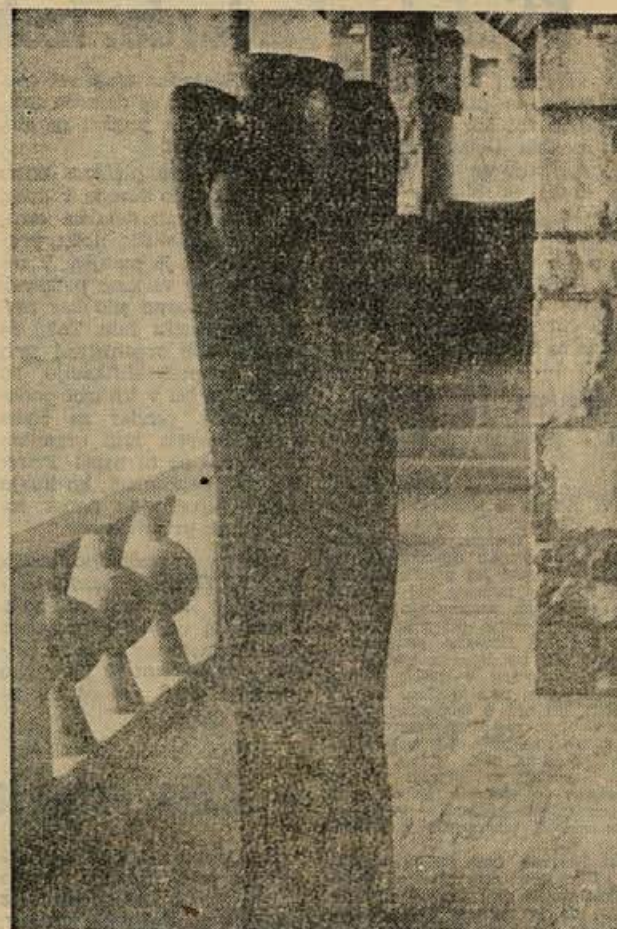
Komisija za pomoč borcem je lani obravnavala 240 prošenj za priznanje posebne dobe, ker je težko preverljati izjave prič, ki večkrat niti niso resnične. Od 240 prošenj za posebno dobo je bilo ugodno rešenih (dvojno ali enojno štetje) 183.

Precej neurejene so tudi stanovanjske razmere nekaterih, saj je še 37 članov organizacije brez primernih stanovanj. Omeniti pa velja, da so prav v zadnjih letih dodelili članom ZB precej stanovanj (Rudnik, KGP, Obs), medtem ko v nekaterih delovnih organizacijah za stanovanjske probleme ZAPO-SLENIH borcev nimajo pravega razumevanja.

V občini je 2264 članov organizacije, od tega je 457 delavcev, 308 uslužbencev, 229 kmetov, 22 zasebnih obrtnikov, 746 upokojujencev, 435 gospodinj in 47 preužitkarjev. Zadnji dve leti je bilo zdravstveno pregledanih okrog 700 članov organizacije, kar je omogočilo komunalni zavod za socialno zavarovanje, Z zdravstvenimi pregledi bodo v prihodnje še nadaljevali, tako da bodo imeli kartoteke za vse člane organizacije, vendar pa za to občutno primanjkuje sredstev. Člane, ki bodo zdravljena najbolj potrebni, bodo pošiljali na okrevanje, vendar pa so pri tem najbolj prizadeti borci — kmetje, ki nimajo splošnega zdravstvenega zavarovanja, oddiha in zdravljena pa bi bili najbolj potrebni.

Na konferenci so govorili med drugim še o prenehanju borbenih tradicij na mladi rod, o spomeniškem varstvu oz. postavljanju novih spomenikov obeležij, družbeni aktivnosti članov ZB in drugem.

F. G.

V Papežih ob Kolpi so Italijani med vojno na zidu požgane hiše križali nekaj ujetih partizanov, hoteli »civilizirati« preprosto ljudstvo, ki je zakrivilo samo to, da je ljubilo svobodo in svojo domovino. Dejanje nosilec tisočletne kulture je turobno odjeknilo po obkoljskih vaseh, katerih trpljenje in pehanje za vsakdanjim kosčkom kruha z veliko ljubeznijo upodablja kipar Stane Jarm iz Kočevja. Morda je plastika TALEC, napravljena poleti lani, vznikla iz spomina na pošastno križanje ujetih partizanov v Papežih?

ZBOROVANJE INVALIDOV

Pred kratkim je bila v Kočevju letna konferenca združenja vojaških vojnih invalidov. Za razliko od prejšnjih let je bila tokrat razprava lepa, objektivna in je obdelala vrsto problemov članov organizacije. Med drugim so obravnavali vojaški invalidi kopališko — klimatsko zdravljenje. Na tako zdravljenje je treba pošiljati invalide poleti, če naj bo zdravljenje uspešno, vendar pa se sedaj vse prepogosto dogaja, da gredo v kopališča zdravljenja nujno potrebni

invalidi v zimskih mesecih, ko je v zdraviliščih več prostora. Tak način prav gotovo ni najboljši, zato je morda upravičena zahteva invalidov, naj bojne in zdraviliškega zdravljenja potrebne člane pošiljajo na okrevanje poleti, ko bo tudi uspeh boljši.

Na konferenci so tudi ugotovili, da predpisi invalidskega zakona prepočasno dohajajo življenjske razmere. Prejemki invalidov (to niso pokojnine!) so tako nizki, da komaj zadoščajo za najnujnejše potrebe. V razpravi so spregovorili še o pripravah na proslavo 20-letnice osvoboditve. Posebej velja pohvaliti dejavnost invalidske športne sekcije, ki je dosegla v minulem obdobju prave uspehe; ne sicer toliko na športnem področju, kakor v zblizovanju z invalidi v drugih krajih in z vidjucevanjem domačih invalidov v sekcijo. Invalidi upokojujenci so izrazili željo vseh upokojujencev po ureditvi družbenega upokojuškega prostora, koder bi se shajali, razgovarjali, brali časopise ipd. V Kočevju je pač res, da je nujno potrebno tudi in urediti tak prostor. Tudi zaradi tega, ker je nad polovico upokojujencev članov organizacij Zveze borcev ali kake druge borčevske organizacije.

Po 20 letih bi že bil čas...

Če vas pot zanese skozi Dolgo vas v kočevski občini, boste na nekaterih hišah poleg vhodnih vrat še opazili pribite tablice, ki jih je zavarovancem v času okupacije delila zavarovalna družba Emona. Mar ni po 20 letih skrajni čas, da bi tudi ta žalostni spomin na okupacijo odstranili z naših hiš?

A. S.

Za spomenik padlim pri Livoldu

Na sestankih krajevnih skupnosti, članov Zveze borcev in na zborih volivcev so letos prebivalci iz vasi Livold, Črni potok in Zajčje polje ponovno načeli pogovore o postavitvi spomenika padlim, ki naj bi stal ob križišču poti v omenjene vasi. S pripravo mi so že pričeli in v kolikor ne bo posebnih ovir, bodo spomenik odkrili 3. oktobra letos, za praznik kočevske občine.

A. P.

GIBANJE CEN

Služba družbene kontrole cen pri občinski skupščini Kočevje že nad leto dni zasleduje gibanje cen nekaterih prehranskih artiklov in pomembnejših uslug. V trgovini na drobno so v zadnjem letu cene narasle takole: krompir za 83 odstotkov, fižol za 11 do 30 odst., zelena solata — 80 odst., jajca 60—92 odst., goveja meso 61 odst., teletina 53 odst., svinina 42 odst., mleko 38 odst., čebula 22 odst., kislo zelje 33 odst., sir 27—36 odst., piščanci 7 odst., črn kruh 30 odst., olje 19 odst., sladkor 28 odst., moka 17—27 odst., premog 33 odst. in bukova drva 12—38 odstotkov.

Cene uslug so naraščale počasneje. Krojaške, šiviljske, čevljarke in frizerske cene se v glavnem zadnje leto niso spremenile, občutneje pa so narasli stroški za čiščenje oblek — za 67 odst., pleskanje stanovanj 9—50 odstotkov, rezanje drv 67—83 odst., voda za gospodinjstva 17 odst., celodnevni obrok v menzi za 21 odst. in vstopnice za kino za 20 odstotkov.

Ljudska prehrana v škripcih

Najvažnejši obrat družbene prehrane v Kočevju je Ljudska restavracija, ki je zadnje čase zaradi neenakih podražitev prehranskih artiklov v vedno večjih težavah. Preteklo leto so zabeležili okrog 800 tisoč din primanjkljaja, s 1. februarjem letos pa so bili prisiljeni podražiti celodnevni obrok za 60 din, tople malice pa za 40 din. Zaradi podražitev se je zmanjšalo število abonen-

tov za okrog 20 odstotkov, za tople malice pa jih je skoro za dve petini manj. Z marcem, ko se je meso podražilo za 130 do 150 dinarjev, mleko pa za 15 dinarjev, bo ljudska restavracija spet prisiljena podražiti obroke, zaradi česar bo še manj abonentov. Zaradi vseh teh težav bodo verjetno morali ukiniti en obrat ali pa ga dati v upravljanje delovnim organizacijam, ki ga sedaj uporabljajo. Ljudska restavracija pripravlja o svojih problemih posebno analizo, o kateri bodo razpravljali pristojni občinski organi.

Ali za nas ni boljše elektrike?

Kadar pride v Črni potok potujoči kino, je v enajstih hišah tako slaba elektrika, da se komaj vidimo, radijski sprejemniki pa sploh ne delajo. Radi bi električni tok, kakršnega imajo drugi vaščani. Menimo, da so na našo fazo priključeni elektromotorji v Zajčjem polju in pri Livoldski vodovodni črpalki. Morda bi zadevo rešili z novim transformatorjem? Omenim naj še, da je drog med hišama št. 23 in 24 tako slab, da ga samo še žica drži pokonci.

AVGUST PLENICAR

Matični urad Loški potok

Februarja ni bilo rojstev izven bolnišnice. — Poročila sta se Alojz Strle, delavec s Travnika, in Francka Mohar, kmetovalka iz Malega loga. — Umrla so: Janca Lavrič, osebnit upokojujenec iz Srednje vasi, 81 let; Marija Samra, učiteljica iz Malega loga, 94 let, in Ivana Benčina, učiteljica s Travnika, 89 let.

Olajšajmo zdravnikom njihovo težko delo!

Vsem tistim sosedom Mozeljčanom, ki so mi poslali pozdrave in želje za skorajšnje okrevanje, se iskreno zahvaljujem. — Ob tej priložnosti se čutim dolžnega, da se v imenu vseh dobro mislečih pacientov tudi toplo zahvalim vsem zdravnikom in strežnemu osebju pljučnega oddelka novomeške bolnišnice za ves njihov humani odnos do bolnikov. Žal pa moram hkrati povedati, da nekateri pacienti prav ta humani odnos izrabljajo v svoje nelepe namene in ne upoštevajo reda in predpisov, ki veljajo za vse enako. — Prav bi bilo, da bi se mi vsi, ki se zdravimo na TBC oddelku v Novem mestu, vedno zavedali, da so zdravniki in vsi, ki skrbijo za naše zdravje, naši najboljši prijatelji. Hočejo nam samo dobro, zato pa so vredni, da jih spoštujemo in ubogamo in da jim za njihovo trudačno delo izkažemo tudi hvaležnost. Po bolnišnicah si iščemo zdravje različni ljudje z različnimi značajmi in boleznimi; včasih pa so posamezniki med njimi le nezdružni in delo z njimi je naravnost žbupno. Vse to morajo zdravniki s potrpežljivo vztrajnostjo prenašati. Zato jim bodimo hvaležni in jim tako olajšajmo njihovo nelahko delo!

Pacient IVAN STANIC

S kočevskih vertikal in diagonal

Amatersko gledališče Jože Seško. — Občinski svet zveze kulturno prosvetnih organizacij je sklenil poživiti kulturno dejavnost ne le v mestu, pač pa na področju vse občine. Dramski odsek kočevske Svobode, ki se je nedavno preimenoval v amatersko gledališče Jože Seško, bo do srede marca pripravil nedokončano drama Prežihovega Voranca v priredbi Herberta Gruna Pernjakovi. Gledališče bo za vsako premiero izdalo tudi poseben gledališki list. Vodstvo gledališča — predsednik je Karel Mohar, tajnica Nevenka Rovšek — je pred kratkim poslalo vsem sindikalnim organizacijam, osnovnim organizacijam ZK, mladinskim aktivom in drugim organizacijam obširno vabilo za sodelovanje, bodisi pri urejanju odra v Seškovem domu ali za pomoč pri ostalih organizacijskih delih. Sklenili so organizirati posamezne predstave za sindikalne podružnice, manjši kolektivni pa bi se združili. Tako bi lahko v dvorani, ki sprejme 407 gledalcev, vsako delo prikazali devetkrat in s tem bogato izpolnili svoje kulturno poslanstvo. Devet razprodanih predstav pomeni 3663 gledalcev, kar je nad polovico vseh za poslenih občanov v Kočevju. — Priprčani smo lahko, da bo odziv na vabilo prizadevnega vodstva in članov mladega amaterskega gledališča velik in da se je kultura v Kočevju — vsaj kar zadeva gledališko udeleževanje — končno le premaknila s slepega tira.

Dražja kava. — S 1. marcem so v kavarni Zvezda in vseh drugih enotah gostinskega podjetja Hotel Pugled podražili turško kavo za 10 dinarjev

— od 50 na 60 din. Pravijo, da je bila podražitev glede na višjo ceno elektrike nujna, odlašali pa so, kolikor se je največ dalo. V kavarni skuhajo dnevno povprečno po 120 turških.

Ogledalo huliganstva. — Stranišča so najboljše ogledalo kulture, to je znano dejstvo. In če stopimo v stranišče v hotelu, vidimo slike številnih uporabnikov. Kmalu potem ko so zaradi nedostojnih risb po zidovih prebelili sanitarije, se je slika ponovila. V upravi podjetja so brez motel, saj sanitarije niso namenjene samo hotelskim gostom, pač pa vsem, ki pridejo slučajno mimo. Precej podobna huliganstva se dogajajo tudi v sanitarijah v kavarni. Neznani storilci so že razmontirali ogledalo, ga razbili, brisače sproti pokradle, kadar jo dajo poleg umivalnika, obešalno palico za brisačo pa so pritrdili s ključavnico. Kmalu zatem je nekdo — morda iz same objestnosti ali pa iz potrebe — strgal ključavnico skupaj z vtički. Neznane tatove so zamikale tudi medeninaste kljčke v straniščih, tako da so nazadnje montirali navadne železne, ki verjetno ne bodo nikomur prišle prav. Nič kaj razveseljuje in spodbuja slika za dostojnega gosta!

Aviobus manj. — V jutranjih urah do pol osmih odpelje proti Ljubljani povprečno po šest avtobusov, ker pa nekateri vozijo napol prazni, so v začetku marca ukinili direktne avtobus Grčarice-Ljubljana, ki vozi v Ribnico otroke. Zdej avtobus do pol dvanaestih stoji v Ribnici, potem pa odpelje proti Kočevju.

Član organizacije naj bo le tisti, ki to zasluži!

Pred dnevi je bila v Ribnici občinska konferenca Zveze borcev, ki se je je udeležilo 78 delegatov iz organizacij Grčarica, Dolenji vasi, Ribnici, Sodražice in Loškem potoku. Referat predsednice občinskega odbora ZB Ančke Pakižve je prikazal pestro dejavnost organizacije v preteklem letu, predložila pa je tudi okvirni načrt dela v tem letu. Poseben poudarek delu organizacije naj bi dajale prireditve v počastitev 20-letnice osvoboditve.

V začetku maja bodo po vseh krajih politična zborovanja, mladina pa naj bi priredila pohode po zgodovinskih krajih v občini. Več ekip iz občine se bo udeležilo tudi pohoda ob žici okupirane Ljubljane. Večji poudarek kakor doslej bo dan tudi proslavam krajevnih praznikov v Dolenji vasi, Sodražici in Loškem potoku ter občinskemu prazniku 26. marca. Sekcija internirancev bo, kakor že lani, organizirala srečanje internirancev.

Komisija za borce je obravnavala 15 prošelj za dodelitev kredita za gradnjo stanovanj, rešenih pa je bilo 9 vlog. Komisija za uveljavitev posebne delovne dobe je obravnavala 270 prošelj, 14 predlogov za priznanje priznane invalidnine, 11 za priznanje invalidnine in 14 za socialno pomoč. Doslej je uveljavilo posebno delovno dobo 366 članov, enojno 103, vsega skupaj pa je bilo upokojenih 295 borcev.

V razpravi so med drugim govorili o zaposlenih borcih, do katerih imajo ponekod še neprimerne odnose, njihovi osebni dohodki pa so večkrat nižji od drugih, enakovrednih delavcev. Menili so, da bi morale posebne komisije pri delovnih organizacijah skrbeti za problem zaposlenih borcev. Veliko so tudi govorili o preživninah, podporah in poudarili, da je 1200 dinarjev, kolikor dobijo matere za padle otroke, smešno malo in je treba tak — skoro že ponižujoč — odnos — čimprej spremeniti.

Precejšen del razprave je bil posvečen tudi sprejemanju novih članov v organizacijo — predvsem na primeru Dolenjske vasi, o čemer smo nedavno že pisali. Delegati so poudarili, naj bo član or-

ganizacije samo tisti, ki to zasluži, ki je resnično sodeloval z osvobodilnim gibanjem v borbi za svobodo. Kdor vidi organizacijo šele po dvajsetih letih, ima prav gotovo samo željo po materialnem okoriščenju in je treba take prošnje posebej kritično obravnavati. Posebna komisija pri krajevni organizaciji v Dolenji vasi, naj o sicer že sprejetih ponovno razpravlja in zasliši priče.

Z občinske konference ZB v Ribnici so poslali tudi protestno pismo, v katerem so ostro obsodili sklep zahodnonemške vlade o prenehanju preganjanja vojnih zločincev po 9. maju 1965.

Na koncu so izvolili nov 19-članski upravni odbor, kateremu še naprej predseduje Ančka Pakiževa.

VEDNO VEČ TELEFONOV

Ko je bila pred pol-druhim mesecem montirana avtomatične telefonske centrale končana, smo že vedeli, da je 160 telefonskih priključkov občutno premalo, nam je povedala upravna ribniška pošta Zora Nosanova. Najprej so nameravali celo montirati ATC s 100 priključki, zdaj bo pa že 160 priključkov vsak čas premalo. Trenutno je že skoro 150 telefonskih naročnikov, interesov je pa vedno več. To pa pomeni, da ob odločitvi, kakšno centralo bodo montirali v Ribnici, niso upoštevali dejanske možnosti za tako hiter porast naročnikov, pač pa je ocena temeljila zgolj na prejšnjem številu (60). Prav hitro bo treba misliti na razširitev ATC vsaj na 250 telefonskih priključkov, je še povedala tov. upravna.

Renault in Zastava

V ponedeljek, 8. februarja ob 14.20 uri, sta v Zlebiču pri Ribnici trčila Renault-Major, ki ga je vozil 31-letni Janez Arko, in dostavni avto Zastava 1300, ki ga je vozil 33-letni Ivan Rebolj. Arko je vozil proti Ribnici, pred križiščem v Zlebiču pa je opazil nasproti vozeč avto, kateremu se je umaknil skrajno desno. Ko je nato spet zavil nazaj proti levi, ga je zaneslo in obrnilo, da je trčil v dostavni avto, ki je prav tedaj pripeljal nasproti. Ranjen ni bil nihče, škoda pa je za okrog 400.000 din.

Zbor volivcev v Sušjah

Pred kratkim so imeli v združenem domu v Sušjah zbor volivcev, na katerem so govorili o družbenem planu ribniške občine. Občani so se živo zanimali za razne dejavnosti, ki so navedene v družbenem planu, posebej še za kmetijstvo in komunalne zadeve. Zanima jih tudi usoda združenega doma. Svet krajevnih skupnosti je predlagal ribniški občinski skupščini, naj bi združni dom dal v upravljanje svetu krajevnih skupnosti, ki ga bo tudi popravil. Zdaj se praktično za zgradbo malo ali pa nič ne zanimalo.

Ortnek ima spet kovača

Ze lep čas ni bilo videti konj pred kovačijo, zdaj pa se kar drenjajo in mladi kovač hiti, da bi obul čimveč konj, saj je zima. Dolgo smo pogrešali tudi varilni aparat; opazili smo, da ga novi kovač nima. — Zelim, da se bo mladi kovač privadil našega kraja, mi pa njega. Pozdravljamo ga in mu želimo veliko dela in uspeha!

Poljanci in Ortničani

Prispevajmo vsi za novo šolo v Ribnici!

V Ribnici je premalo šolskih prostorov, kar občutijo tako šolarji kot učiteljsvo. Problema ne bo moč rešiti drugače kakor zidati novo šolo. In kje dobiti potrebna sredstva? Treba bo globoko seči v žep! In kako? Od tu dalje se je začela splošna akcija za zbiranje sredstev. Ne samo iz občinskega proračuna, ki ne zmore vsega, tudi vsak občan mora prispevati svoj delež za našo mladino. Tu ni izgovorov, vsi moramo sodelovati, eni denarno, drugi materialno in če bomo vsi pomagali, bo delo prav gotovo kronano z lepim uspehom.

Vsi torej brez negotovanja prispevajmo svoj delež po svojih močeh, zavedajoč se lepega slovenskega izreka: kdor hitro da, ta dvakrat da!

V. P.

»Urban« Krpan iz Ribnice...

Da izgublja dežela suhe robe nekdanji sloves šegavosti in pristne ljudske šaljivosti, je bilo že ponovno ugotovljeno. Zadnji pustni torek je to resnico znova potrdil in dokazal, da ni več mogoče pripraviti tradicionalen sprevod maškor z burovžem na čelu in Uršami z metlami pa vaškimi skupinami, ki so med seboj tekmovali z duhovitimi domislitami, katera se bo v sprevodu bolje izkazala. Letos so se vse te značilne podrobnosti morale umakniti Urbanu, ki se je v skromni osebi našel v Martina Krpana in jezdit na svoji kobilici, obdan od dveh viteзов na konjih brez sedel. Sledil je dvor pod razpetim baldahinom s cesarjem Janezom, cesarico, dvornimi damami in ministrom Grego, ki si je vso pot nekaj zapisoval v svoj notes. V znatni razdalji se je pomikala suita dunajske gospode, opravljene po različnih datumih svetovne mode in seveda s krinkami na obrazih, skratka — našimljani Martin Krpan v ribniški izdaji na pustni torek popoldne!

Gre za važno vprašanje, ki ga prireditelji kakor sodelujoči Urbana Krpana niso imeli v mislih. Marsikdo od domačih in tujih gledalcev sprevoda se je moral vprašati, če smemo naše občne kulturne vrednote izrabljati za ponesrečene maškarade in jih smešiti na način, ki žali naš narodni čut in ponos? Ze samo dejstvo, da je Levstikov Martin Krpan prevečen v 42 tujih jezikov, mu daje najvišjo vrednost in priznanje. Številno občinstvo, ki je prihitelo od blizu in daleč, da bi videlo ribniško ljudsko pustovanje, se je upravičeno čudilo letošnji prireditvi in jo obsojalo. Po tej poti lahko prihodnje leto pričakujemo v ribniškem pustnem sprevodu Hlapca Jerneja kakor tudi druge literarne veličine? To daje ribniškim kulturnikom kaj revno priznanje, samemu trgu pa vse prej kakor kulturni sloves.

JANKO TROST

Letošnja zima je zaradi nizkega snega in zmrzali kar pripravna za gozdna dela, posebno za spravilo lesa, ki je v Gozdnem obratu Grčarice neprekinjeno. Na sliki: prenos drv na cesto

Drobne z Gore in o Gornikih

Pred dnevi nas je zaneslo, potem ko smo dolgo odlašali in načrtovali pot, na Goro nad Sodražico. V kraje, kamor zelo poredko zaidemo, je pa naš list reden tedenski gost in v marsikateri hiši edini časopis in morda tudi edina vez s svetom, edini informator in branje. Stari Arko iz Kržetov, ki je menda skoro tri desetletja odbornik, koval v različnih odborih in šele pred kratkim »spregel«, je dejal, da v našem časopisu pogreša več člankov o znanjopolitičnih dogodkih in dogajanjih po naši domovini, češ da je Dolenjski list — posebno na podeželju — največkrat edini časopis. Pohvalil pa je uradni vestnik, ki jim posreduje vse važnejše sklepe in odloke, ki jih sprejme občinska skupščina.

Konec januarja je trgovsko podjetje Jelka iz Ribnice ukinilo trgovino na Gori zaradi manjka in neurejenega poslovanja. Vaščani, ki bi

morali hoditi v trgovino v oddaljeno Sodražico, so se ukinitvi uprili in nazadnje zadolžili odbornika Franceta Campo, da bo opravljal posle prodajalca. Podjetje se je s tem strinjalo, prostovoljnemu trgovcu zagotovilo minimalni osebni dohodek 25.000 din in s tem so zadovoljni tudi prebivalci goriške vasi. Pravijo, da se njihov sovaščan ne obnese le kot občinski odbornik, pač pa tudi — trgovec.

Pred leti je bila na Vagovki, kjer se z glavne ceste odcepi pot v goriške vasi, gostilna, zdaj pa vsa Gora, ki šteje okrog 270 duš, ne premore gostilne. Pijačo dobijo v trgovini, nekaj žganega pridelajo sami, vendar vse to ne odtehta gostilne, koder bi možje in mladina ob nedeľjah in tudi druge dni pomodrovali. Zdaj pravijo, da bodo morda gostilno spet kmalu dobili, vendar na Vagovki ni elektrike.

Na Gori je še okrog 15 suhobarjev. Največ delajo škafe in čebre, ki jih prodajo Domu v Sodražici. Eden takih je tudi Anton Arko iz Kržetov, ki poleg vsega predsejude tudi gorniški krajevni organizaciji Socialistične zveze. Povedal je, da s suhobarstvom ni moč obogateti, če pa drugega zaslužka ni, je tudi to dobo. Za škafo dobi 800 din, od tega pa je treba odšteti 12,4 odstotka občinskega davka, vrednost lesa in drugo. Na dan napravi povprečno 4 škafe, nekateri tudi 6—7, iz kubičnega metra lesa pa lahko naredijo nekaj čez 40 škafov.

Velikokrat so že razpravljali o zaposlitvi. Morda bi bilo dobro, če bi organizirali kakšno dejavnost v stari šoli, ki bi jo bilo treba še nekoliko popraviti in preurediti.

Gorniki so napravili že veliko prostovoljnega dela:

zgradili so lep združni dom, napeljali telefon in drugo. Tudi gozdne poti popravljajo prostovoljno, ker iz gozdnega sklada ne dobijo sredstev. Gozdne poti pa so potrebne popravila, prav tako, kot so potrebne za nemoteno spravilo lesa iz gozdov.

Nedavno so imeli Gorniki zbor volivcev, na katerem so razpravljali o družbenem planu občine. Največ so govorili o davkih (letos jih ne bodo plačevali, ker živijo v 4. proizvodnem okolju), o prispevkih na les in drugem. Glavni vir dohodkov jim je les, zato so predlagali zvišanje cen lesa. Za kubičnega lesa dobijo po 12.000 din, od tega pa je treba odšteti pogodovanje, prevoz in še kaj.

Gora je zaokrožena geografska celota, ki jo tvorijo pet vasi: Kržeti, Kračali, Petrinci, Janeži in Betonovo, in meji že na Notranjsko. Nedavno so za teh pet vasi v hribih nad Sodražico ustanovili krajevno skupnost. Le-to čakajo številne naloge, ki jih bo morala urediti v sodelovanju z vsemi prebivalci, predvsem pa ob izdatni podpori občine.

Mladina bo taka, kakršno bomo vzgojili!

Kakšna je današnja mladina? Zakaj raste mladinski kriminal? Zakaj mladino bolj malo zanima delo v družbenem in delavskem samoupravljanju? Takih vprašanj, ki jih v vsakdanjem življenju srečujemo, bi lahko naštel še vrsto. Na občinski konferenci ZK v Ribnici so jim posvetili posebno pozornost in prav je tako. Mladi ljudje bodo taki, kakršne bomo vzgojili!

Iz vse razprave, ki se je vrtela okoli tega problema, ne bi mogli izluščiti nekega recepta, kako delati z mladino, slišali pa smo več zanimivih predlogov, katere bi kazalo upoštevati.

Mlad človek se hoče izživljati. Če ta njegova hotenja ne znamo usmerjati, ga lahko prej ali slej zanese na kriva pota. V Ribnici bi bil zelo potreben klubski prostor, kjer bi mladi ljudje lahko prirejali razne športne in kulturne prireditve. Ker takega prostora ni, hodijo v gostilne, vsaj nekateri.

Če pa mladina aktivneje ne sodeluje v družbenem in delavskem upravljanju, smo za to v glavnem odgovorni mi, starejši. Od mladih ne moremo zahtevati, da bi sami posegali v naše vrste, zato je naša dolžnost, da jih pripravimo za bodoče naloge. Vključiti jih moramo v organe upravljanja in jih preko njih usposobiti za dobre upravitelje.

Morda smo včasih tudi nestrpni in preveč slabo ocenjujemo mladino in njeno delo. Mlade ljudi moramo opozarjati na napake, obenem pohvaliti dobre strani njihovih prizadevanj, hkrati pa jim moramo vsestransko pomagati pri premagovanju zaprek na njihovi poti.

-r

Ko je Robert Marchand prišel domov, je njegova žena sedela v dnevni sobi in mlo jokala. »Kaj je, se je začudil Marchand, kaj se je zgodilo?«
 »Se vprašuješ,« je hlipala žena, »pa si vsega sam kriv!«
 »Jaz?« se je čudil Marchand. »Čemu neki?«
 »Naša Sofija je dala od-poved,« je sledilo pojas-nilo ob spremljavi solz.

Zgodba našega časa

»Bila je tako pridna in zmožna. Sedaj odhaja in vse bo ostalo na mojih ramenih. Vedno ko najdem dobro gospodinjstvo pomočnico, jo ti preženeš iz hiše.«

»Toda kako?« je hotel vedeti Marchand. »Ničesar takega nisem storil, moja vest je popolnoma čista.«

»Tvoja vest je čista kot vedno,« je ježno ponavljala soproga. »Ti si užalil Sofijo. In sicer po telefonu danes zjutraj, ko si klical iz pisarne! Ali nisi kričal, zakaj se pol ure nihče ne oglasi pri aparatu? Ali nisi preklinjal žensko lenobo in udobje? Ali si vse to rekel ali nisi?«

»Sem,« je zagodrnjal Marchand, »toda nisem vedel, da se pogovarjam s Sofijo. Bil sem prepričan, da si ti pri telefonu.«

M. R.

Izžrebanci nagradne križanke

V ponedeljek popoldne smo v uredništvu lista opravili žrebanje nagradne križanke, objavljene v jubilejni številki našega lista 18. februarja. Ker je bila križanka po izjavah bralcev malce težja kot običajno, smo prejeli le nekaj čez 600 rešitev, med temi pa je bilo precej nepravilnih.

Prvo nagrado — 20.000 din prejme Matija Miklič s Čateža 14 p. Velika Loka; drugo nagrado — 10.000 din dobi Sonja Bezenšek iz Metlike;

tretjo nagrado — 8.000 din: Martina Rešetič, Prečna 14, p. Novo mesto;

četrti nagrado — 6.000 din: Franc Doki, Hladnikova 1 — Novo mesto;

peto nagrado — 4.000 din: Franciška Jane, Trška gora, p. Otočec ob Krki.

Sesto do osmo nagrado po 2.000 din dobe: Jože Marn, železniška postaja Brestanica; Anica Rostohar, Brege 3, p. Leskovec pri Krškem, in D. Tomažin, blok v Kettejevem drevoredu, Novo mesto.

42 knjižnih nagrad pa je žreb razdelil med naslednje reševalce:

Metka Aš, Straža pri Novem mestu; Franc Pipan, Podgorje 1, p. Zabukovje; Anica Pipan, osnovna šola Zabukovje nad Sevnico; Rozi Kraševac, Volčičeva 13, Novo mesto; Marija Hudoklin, Šolska ul. 15, Novo mesto; Majda Ocepek, osn. šola

Gor. Leskovec, p. Blanca; Alojz Zakrajšek, Dol. Podboršt 5, p. Trebnje; Dušan Slana, Majde Silc 14, Novo mesto; Franc Požun, Boštanj 23; Anica Redenšek, osn. šola Zabukovje nad Sevnico; Jože Popelar, Zabjek 5, p. Sevnica; Marija Zakrajšek, Dol. Podboršt 11, p. Trebnje; Blanka Jarc, Valvazorjeva 5, Ljubljana; Anica Papež, Vel. Strmica 12, p. Mokronog.

Marija Zveglj, tovarna zdravil KRKA, Novo mesto; Jernej Metelko, Pečje 2, p. Sevnica; Stanko Požun, Heroja Maroka 11, p. Sevnica; Marija Pajlič, Bukovica 18, p. Ribnica; Blanka Jane, Zagradec, poštno ležeče; Fani Pavlin, Krimška 10, Ljubljana; Marija Vetrh, Loka 34, Črnomelj; Marija Golija, Ribnica na Dol. 119; Alojz Dernač, Kal 14, p. Dol pri Hrastniku; inž. Ržnožnik Tone, Bokalce 4, Ljubljana; Marinka Rihter, Klavniška ulica, Sevnica; Janko Poje, Padovo 4, p. Oslinica; Antonija Kolečto, Šmarje 3, Sevnica.

Anica Sporar, Češnjice 4, p. Otočec; Marija Mavrovič, Dillančeva 1, Novo mesto; Angela Popov, Cigacetova 1, Ljubljana; Tončka Košiček, Erjavčeva 18, Nova Gorica; Franc Boje, Dolenja vas pri Ribnici; Jože Štirn, pošta Črnomelj; Albina Mahorčič, Kidričev trg 1, Novo mesto; Milan Rihtar, Klavniška 52, Sevnica; Rok Gunde, Jenkova 1, Novo mesto; Vinko Pav-

lin, Krimška 10, Ljubljana; Stane Špehar, Mirana Jarca 6, Črnomelj; Milan Badovinac, Jugorje 5, p. Suhor; Milan Sobar, Ragoška 2, Novo mesto; Milojka Jereb, Majde Silc 13, Novo mesto; Marija Sila, Kastelčeva 3, Novo mesto.

Vsem izžrebanim reševalcem čestitamo in jih obveščamo, da bodo nagrade te dni prejeli po pošti.

Rešitev nagradne križanke

KRIŽANKA. Vodoravno: 1. maklen, 7. kurat, 12. tankist, 19. metronom, 21. podplat, 23. Dordogne, 24. aneks, 25. rimesa, 27. bravina, 29. slak, 30. rasa, 31. smreka, 32. diafragma, 34. aga, 35. Art, 36. poanta, 37. ko, 38. Tana, 39. Li, 41. A(n)ton O(he)vi, 42. TT, 43. metla, 44. tulec, 47. Ga, 48. biro, 50. kahlia, 51. propeler, 54. Senegal, 57. konja, 58. Pietenina, 59. norec, 60. PU, 61. ladja, 62. drevo, 63. Joe, 64. Marta, 65. laz, 66. area, 67. krema, 68. ost, 69. sonda, 70. Jaro, 71. bar, 72. draže, 73. Krk, 74. Verdi, 75. Lemar, 76. OF, 77. aroma, 78. polivanje, 80. salut, 81. davnina, 83. stoletje, 84. devet, 85. kasa, 86. SA, 88. Anita, 89. Niven, 90. PS, 92. P(ietro) M(ascagni), 94. M(ar)jan K(ozina), 95. Balt, 97. SO, 98. Skader, 100. sla, 101. rek, 103. analfabet, 107. karter, 108. stan, 109. Atri, 111. elevator, 112. panter, 113. Oint, 114. diastola, 116. akacija, 118. Gorjanci, 120. oljarna, 121. sraka, 122. trepak.

Kaj obeta Koper?

20. februarja so se že petič zbrali predstavniki dijaških domov iz Kopra, Tolmina, Murske Sobote, Kranja, Celja in Novega mesta na posvet o srečanju mladink in mladincev iz teh krajev. Srečanje bo 17. aprila v Kopru. Na posvetovanju so sklenili, da se bodo mladi športniki pomerili med seboj v vseh panogah. Glavni namen srečanja pa ni v športnem tekmovanju. Predviden je še skupni ples in kulturni program, za katerega bo vsak dijaški dom prispeval nekaj točk. Ob koncu bo izlet z ladjo v Piran.

Mladinci in mladinke iz Novega mesta so že začeli misliti na srečanje in se v domu Majde Silc marljivo pripravljati na razne prireditve. Tako lahko pričakujemo v Kopru poleg športnih dogodkov tudi prijetno zabavo in več novih poznanstev. Predstavniki dijaških domov bodo predvsem izmenjali izkušnje domskih skupnosti.

TONI FABJAN

Pripravlja se VESELA JESEN

Mariborčani bodo poslej vsako jesen, na zadnjo soboto v septembru, začeli veliko turistično prireditev »Vesela jesen«. Letošnja bo trajala od 25. septembra do 10. oktobra. Prireditve bo ob točenju najboljših vin in nastopih folklornih skupin vseh podonavskih držav zbrala v Mariboru lovce, ribiče, vinogradnike in številne turiste. Za zabavo bodo poskrbeli tudi kvalitetni mednarodni luna parki in drugi zabaviščni objekti.

ZA VOJAKE: višji standardi

V zagrebškem vojaškem območju bodo vojaki žele vojaških kovčkov — Nove uniforme borcev — Bolj obrok hrane

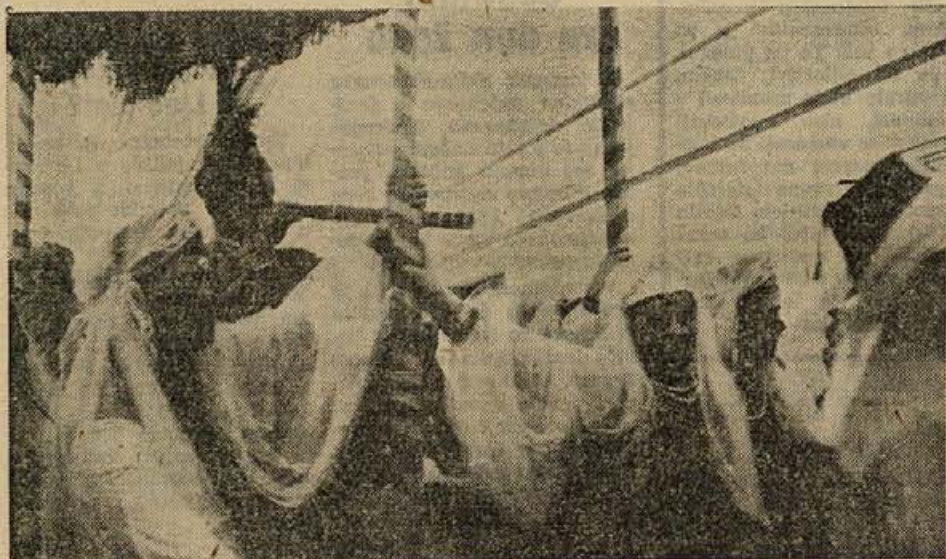
Na nedavni tiskovni konferenci v Zagrebu, na kateri so govorili o izboljšanju, življenjski ravni naših vojakov, je general podpolkovnik Vlado Mutak povedal med drugim, da bodo v vseh enotah zagrebškega vojaškega območja dobili vojaki nove obleke za nedeljski obisk v mestu že od 20. marca dalje. Poleg tega bo v osebni garderobi vojakov: bluza z odprtim ovratnikom, srajca z ovratnikom, majica in nizki škornji, kar je novost. Ko pa bo v jeseni ta komplet nove garderobe dopolnila še kravata, bo naš sodržavljan vojak predstavljal tudi s svojo elegantno obleko vojaka sodobne armade.

V začetku leta so spre-

ričeta in podobnih jedi bodo dobivali vojaki več mleka, ki imajo več beljakovin. Novi obroki vojaške hrane bodo vsebovali več sadja, no je povečali

POPUSTNI SPOMINI — Ti kaj se pravi zbežati pred ljanja!

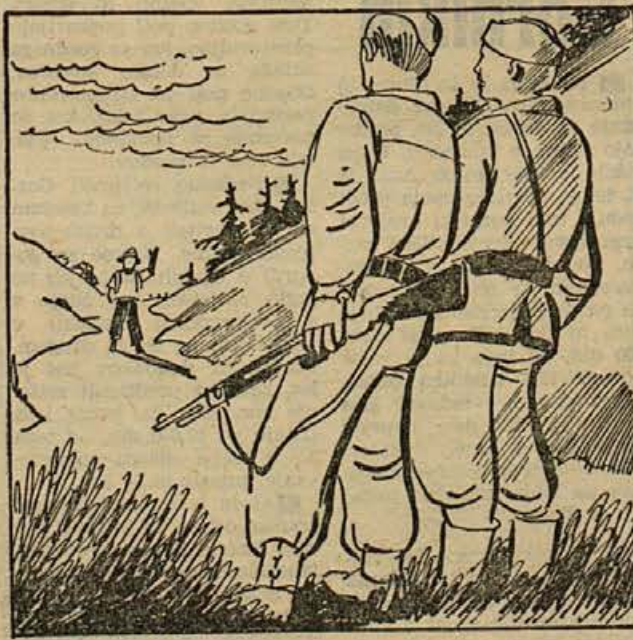

Za lepoticami predrznega Udri-paše se je na metliškem pustovanju ozrlo preneka-tero oko... No, z lepimi dekletimi in ženami Metlika tako nikoli ni bila v zadregi! — Organizatorji pustovanja pa bi lahko z malce domiselnejšimi prijemi imeli od odlične prireditve tudi večjo materialno korist: milijon dinarjev bi lahko dale samo takse za parkiranje in vstopnina na trg; vsak bi rad odrinil stotak, blagajna glavne Gadje zalege pa bi imela trdnjšo podlago za prihodnje leto!

VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD

37. — V zasedi ob cesti sta malo pod Črnilcem ležala dva terenca. »Nismo storili prav, da smo poslali tega fanta,« je dejal prvi. »Ne skrbi,« se je nasmehnil drugi. »Fant je pogumen in premeten kot malokdo. Nič se mu ne bo zgodilo. Poglej!« Po cesti je prihajal Rudi, za njim sta stopala vermana. »Kaj neki je zdaj skuhal stari gornjegrajski lopov?« je zamrmral terencec.

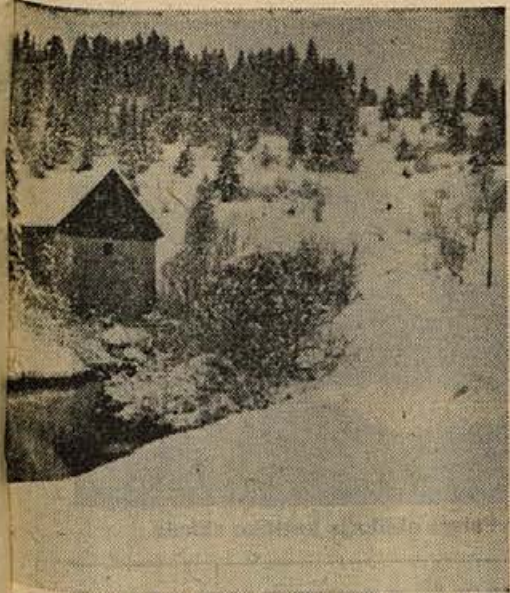

38. — »Kaj pa zdaj? Ali naj ju pobijeva?« — »Ne, predalec sta. Počakajva!« je dejal drugi. Vermana sta se nenadoma ustavila, dala Rudiju nahrbtnik, se obrnili in odšla po cesti nazaj proti Gornjemu gradu. Terenca sta se spogledala. »Dali so mu spremstvo skozi svoje postojanke.« Počakala sta, da sta vermana izginila za ovinkom, potem pa sta stopila na cesto. Rudi ju je takoj opazil.

39. — Županove cigarete so prišle kot nalašč in partizani, ki jim je tobaka vedno primanjkovalo, so jih veselo popuhali. Rudi pa je bil za svoj pogum in pametno ravnanje deležen pohval in priznanj iz vseh strani. Župan je še isti dan poslal svojega odposlanca, toda svojo hčer je dobil nazaj šele potem, ko so Nemci iz celjske ječe, znanega Starega piskra izpustili dva ujeta partizana.

40. — dile Nemci plesali brigado skozi izgubljeno konec

dejal marsikateri prebivalec Loškega potoka. nov, saj jih je spremljal skozi njihovo težko prihajali z otovorjenimi nahrbtniki in vrečami rumenega zlata, ki so ga pridelali na skopi in je bil na mizi samo ob nedeljah in večjih pa so utihnili mlinski kamni in se ustavila pljenjsko moč mlinu, ga je zapustila. Ostal je se spomni starih časov ter težke poti »K malodu v Loškem potoku (Foto: Drago Mohar, Ribnica).

in lepša obleka

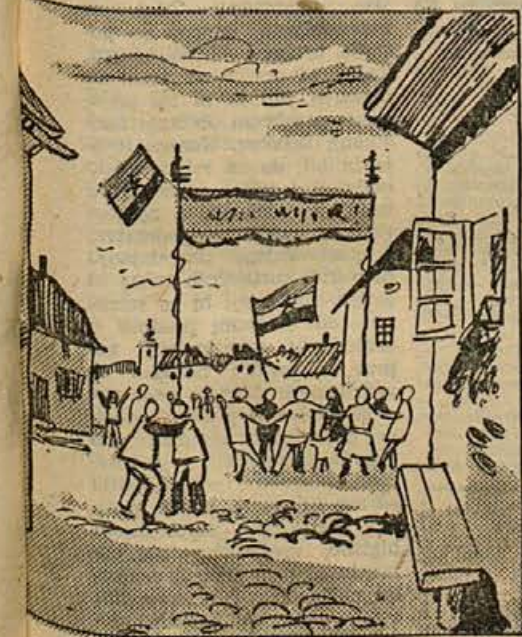
mesec brez
bolj pestri

aštete, sladkorja,
late, margarine,
ugega. Pomemb-
da bodo lahko
enot samoini.

že pokazala,
kom poljub-

★ VIHARNA POMLAD ★

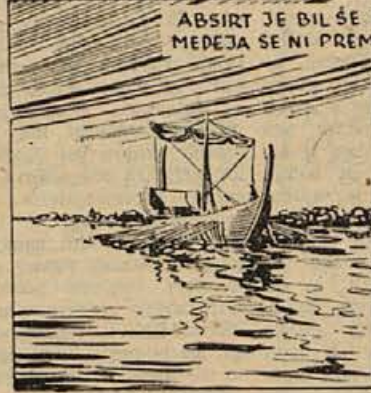
1. avgusta 1944 so štajerske brigade osvobo-
Savinjsko dolino in sosednje hribovje.
ostojanke po vasch so bile razbite, ljudje so
cestah, prepevali in se veselili. Partizanske
v osvobojenih krajih vzpostavile novo, ljud-
krajevne odbore. Nemci so na frontah
tiko za bitko in ljudje so upali, da bo skoraj

Saša Dobrila:

ARGONAVTI

DAN JE BIL ENAK DNEVU.

ABSIRT JE BIL ŠE VEDNO SLAB IN
MEDEJA SE NI PREMAKNILA OD NJEGA

307

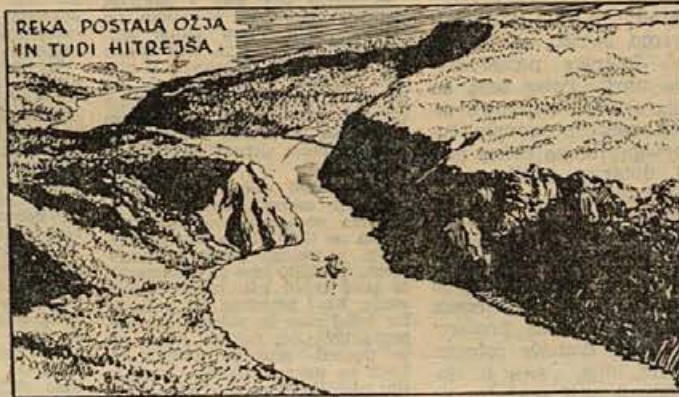

ARGONAVTOM JE BILA EDINA ZABAVA
LOV, KO JE BIL TREBA SVEŽE HRANE

KONČNO SO HRIBI ZAMENJALI
NEIZMERNO RAVNINO OBREZJA

308

REKA POSTALA OŽJA
IN TUDI HITREJŠA.

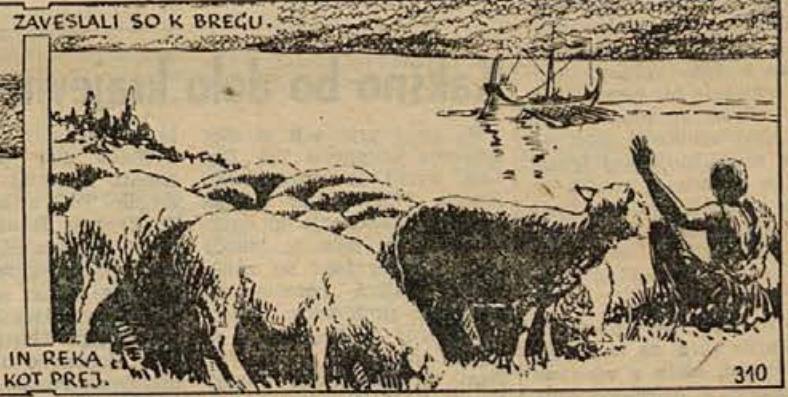

PRECEJ NAPORA JE BIL TREBA,
DA SO VESLA PREMAĞALA TOK.

309

STENE SO SE RAZMAKNILE IN REKA
JE POSTALA SPET ŠIROKA KOT PREJ.

ZAVESLALI SO K BREGU.

310

SMEH STOLETIJ

Veliki fizik in matematik Newton je bil zelo raz-
tresen. Ko je bil ves zatopljen v svoj študij, mu je gospo-
dinja prinesla za zajtrk presno jajce, ki bi ga morala še
skuhati. Newton pa bi bil prav tisti hip rad sam in je go-
spodinja odslovil, češ da bo jajce že sam skuhal. Gospo-
dinja ga je poučila, da sme jajce vreti največ tri minute
in je nato odšla.

Ko se je čez pol ure vrnila, da bi videla, ali je učenjak
že zajtrkoval, je presenečena obstala; učenjak je stal ob
mizi in strmel v jajce, ki ga je držal v roki, v ponvi pa
je ležala njegova žepna ura.

Starejši gospod je obiskal Newtona tik pred večerjo.
Raztreseni učenjak je nanj pozabil in ker so medtem pri-
nesli večerjo, se gost ni obotavljal: pojedel je pišče in
pokril kosti s krožnikom.

Ko je fizik prišel na večerjo in dvignil krožnik, se je
nasmehnil in rekel:

»Vidite, gospod, kakšni smo mi znanstveniki! Popol-
noma sem pozabil, da sem že večerjal!«

Mrzlega zimskega večera je Newton sedel v svoji sobi
in bral. Ker ga je začelo zebsti, je naročil, naj zakurijo
v kaminu. Pomaknil je stol v neposredno bližino kamina,
katerega so pravkar naložili. Ko se je ogenj razgorel in
je začela vročina fiziku presadati, je poklical slugo.

»Vzemí vendar kamin proč, ti lenuh ti!« je razjarjeno
zaklical skoraj spečeni iznajditelj integralnega računa in
ježno zacepetal z nogami.

»Kaj pa, gospod,« se je tiho smejal sluga, »če bi raje
vi odmaknili stol?«

Zdaj šele se je Newton zavedel in prijazno pokimal
slugi:

»Saj res, na to pa sploh nisem pomislil.«

— Zakaj
mi nisi prej
povedala,
da si
punčka?

— Tako,
dragi, daj
greva
domov,
v trezno
realnost...

Volivke - ne manj žena v skupščino!

Pisati ob 8. marcu je več ali manj vsakoletna navada - napisati nekaj v imenu brežjskih odbornic žensk za njihov praznik pa pomeni do takrat se s njihovimi vsakdanjin in družbenih dolžnostih, pravice in težav.

Zaradi pomanjkanja sredstev nimamo razvitih varnostnih ustanov, ki bi kmečke in ostale žene razbremenile vsakodnevnih skrbi z varstvom otrok. Tudi servisna služba, ki bi morala olajšati delo zaposleni ženi, nima dovolj kapacitet, da bi zadostila vsem potrebam - pa tudi predraga je, da bi se je družine z nižjimi osebnimi dohodki lahko posluževale. Organizirana je tako samo v Brežicah. Problemi solstva, pouk v izmenah, nefunkcionalni prostori in ostalo mučijo občane, posebno pa žene, ki žele svojemu naraščajočim čimbolj popolno izobražbo.

Z mrežo zdravstvenih ustanov sicer ni težav, saj je v naši komuni dokaj razvita, nujno pa je treba odpreti šolske ambulante. Samo sistematični pregledi otrok niso dovolj, če ne začnemo po pregledu s terapijo, posebno v zobozdravstvu, saj vemo, da imajo otroci zelo slabo zobovje.

Se bi lahko naštevati probleme, s katerimi se morajo žene-odbornice vsak dan spoprijazniti. Zastopati morajo tako rekoč dva interesa: svoje območje v okviru komune in probleme, ki tarejo žene vsak dan.

Prepričani ste lahko, da se mnoge stvari reši bolj življensko, bolj človeško, ko skupščina prislusne mnenju odbornic, ki so za dosego svojih ciljev čisto bolj vztrajne od moških tovarišev.

Smo v času volitev. Polovica odbornic bo zamenjanih. Žene-odbornice, ne dopustite, da bi v novi mandatni dobi prišlo v skupščino manj žensk! Več ko bo žena v raznih organih oblasti, bolj se bodo problemi reševali življensko, bolj bo olajšana vsakdanja skrb našim ženam za delo, dom in družino.

Ko se bodo žene pripravile, da družba skrbi za to, da jih razbremenijo, bodo z veseljem sodelovale v družbeno političnih organizacijah. Potem ne bodo več dovolile, kot se dogaja še marsikje na vasi, da je samo gospodar član SZDL, in bodo svoje probleme še bolj pogumno povedale.

Posebno skrb je treba posvetiti letos vključevanju žena v delo krajevnih skupnosti, kjer je njihova pomoč nujna.

Vemo, da vseh težav v bližnji prihodnosti ne bomo odpravili, s sodelovanjem kmečkih in tistih žena, ki so v delovnem razmerju, pa bomo marsikatero stvar rešili bolj humano in z več poštenja kot sicer.

ZLATA BUTARA

Matični urad Velika Dolina

Februarja ni bilo rojstev izven bolnišnice. - Poročili so se: Dragotin Novak, mizar iz Bregane, in Pavla Skrlac, trgovska pomočnica z Brezja; Ernest Račič, šofer iz Stične, in Angela Gajski, knjigovodkinja iz Koritnega; Milan Bala, poljedelec iz Nove vasi, in Martina Unetič, poljedelka iz Velike Doline; Peter Majer, kovinasturkar iz Vrhpolja, in Cecilija Matkovič, bolnišnica, strelčica z Brezja. - Umrli sta: Alojzija Gajski, upokojenka iz Zagreba, 61 let, in Amalija Stefančič, učiteljica iz Rajca, 73 let.

O lončarju Antonu Petaciju

Sredi prejšnjega stoletja se je v Rajhenburgu lončarju očetu rodil lončar, sin Anton, ki je imel sedem otrok. Ovdovel se je v drugo ženino, in prvi sin Anton Petaci se je napotil (na začetku stoletja atomskega straha) s spretnimi lončarskimi rokami; peš po svetu. V Vitanju ga je zapeljala dekle Ana, in rodila sta pet otrok. Prvi je zajokal naš brežjski lončarski in pečarski mojster Tone Petaci.

Prastar lončarski rod so rajhenburški Petaciji, ki so morda potomci kakšnega Napoleona, grenadirja galske krvi. Mojster Tone in žena Angelica imata sedaj dva otroka, Marjetko in Tončka. Ako bo tudi mali Tonček lončar, bi bil četrti lončar Anton.

Vitanjski Petaci se je zaposlil v slovenjegraški manufakturi Lobeja Franca, kjer je delalo kakih 40 lončarjev. Tam se je izučil tudi naš mojster Tone. Ko je postal pomočnik, je odšel v partizane in bil leta 1945 kurir v II.

bataljonu Tomsčeve brigade. Po vojni so se svojci iskali. Mladenč Tone je obiskal staro strica v Arčičah. Naneslo je tako, zaposlil se je v Brežicah.

Keramika, lončarstvo je umetna obrt, ki ji zgodovina oblikovanja posveča vso pozornost. Lončar, katerega k delu poleg življenjske nuje žene še skrivnostna prasila

ljubezni do oblik, je umetnik. Ta ljubezen je nemir Tonetovega srca. Zaradi mnega, da je lončarstvo v eri našega sijajnega industrijskega razvoja kar sramotna obrt, ni uspel dobiti prostora za delavnico. Nemir je sem in tja preganjal kot preganjamo nemire vsi. Sedaj ima lončarijo in hrepenenje se je začelo spreminjati v oblike, mladostna težnja se uresničuje. Prav te dni samostojni mojster Anton Petaci izdeluje prve lončene posode za ljubljansko veletrgovino SUPERMARKET. Opazoval sem ga, ko je prvič kuril peč. Oči so se smejale in neprestano opazovale pirometer.

Skoraj iz nič začeti obrt ni majhna reč, še posebno, če je življenje grizlo in še grize, ker ta in oni »trompetengoldni« trgovalski »šefiči« ne vidi svojega pustovskega, srakastega okusa v zrcalu resnične lepote, če so posredni »šifolistični« nazori. Vse to naj ne moti mojstra! Njegovo znanje in spretnost njegovih rok mu omogočata doseči najvišjo kakovost izdelkov. V bodočnost naj gleda vedro, da se izpolni želja glede stanovanja, ki bo postala nujna potreba, če družina poraste.

Da je težnja po obnovi domače obrti pravilna, dokazuje dejstvo:

Beograd 21. 2. (Tanjug): »Lani smo izvozili za 10 milijonov dolarjev proizvodov domače obrti. Poleg tega so podjetja v naših največjih turističnih centrih prodala tujim turistom še za nekaj nad 500.000 dolarjev takih izdelkov. Strokovnjaki zvezne gospodarske zbornice sodijo, da bi se lahko v tej gospodarski dejavnosti zaposlilo okoli 600.000 ljudi (sedaj je zaposlenih 150.000)... V enem letu je prodaja teh proizvodov iz šibja, domače volnene nit, glin, ličja, slame in domače lanene nit porasla za 30 odst.«

Ako se bodo odgovorni zavedali, da mlado drevo ne da takoj obilen plod, da je Petacijevi delavnici potrebno še to in ono, da mojster preživlja družino, da mora poravnati obveze in predvsem ozdraviti svojo kar prenežno čustvenost, bo uspeh tu. Isto človečno, humano v socializmu je menda posameznikova sreča, je razumevanje in odpravljanje globljih vzrokov morebitnih napak in ne sodb. Mojster Tonček, malo stisni in poslušaj nasvet, kadar obédujem plemenito spretnost Tvojih rok!

MIRO KUGLER

Mojster Petaci oblikuje kmečko skledo

S KONFERENCE OSNOVNE ORGANIZACIJE ZK V TOVARNI POHISTVA

„Naredimo red v domači hiši!“

Nujno bo treba začeti z načrtnim vzgojnim delom med mladimi delavci - Komunisti v tovarni mladini niso odrekli zaupanja

Ko so se komunisti iz Tovarne pohistva v Brežicah zbrali na letni konferenci osnovne organizacije ZK, so v kritičnih razpravah osvetlili mnogo tistega, kar v podjetju ni urejeno. Začeli so torej pri domačih razmerah. Za boljše predstavo navajamo nekaj najzadostnejših odlomkov iz omenjene razprave:

■ Zadnje čase smo v podjetju preporno obveščeni o vsebini sestankov, zato nismo nanje pripravljeni. Razen tega tudi nismo bili pravočasno seznanjeni s planom za 1965. leto. Ni dovolj, da obravnavajo plan podjetja samo upravni odbor, delavski svet in morda še strokovni kolegij, poznati ga mora sleherni delavec do potankosti.

■ Pripravi smo nov pravilnik o delitvi osebnih dohodkov, po katerem ocenjujemo delovna mesta in ne ljudi. Ta način nagrajevanja je mnogo boljše od prejšnjega. Vpeljati smo ga nameravali že pred tremi leti, vendar kolektivni delavci niso bili pripravljeni, ker delovna mesta niso povsod pravilno normirana. Tako na primer delavci v nekaterih oddelkih dosegajo normo komaj s 95 do 100 odst., v drugih oddelkih pa jo presegajo kar za

50 odst. Če samo to kaže, da je treba temeljito korektur.

■ Z disciplino se v našem podjetju ne moremo pohvaliti. Zadnje čase je stanje obupno, ker se večina mladih ljudi ne zneni za splošna pravila o redu pri delu. Mojstri sicer delajo z mladimi ljudmi, vendar sami te naloge ne zmorejo. Vprašanje mladine je pri nas specifično in komunisti do sedaj žal niso pokazali dovolj razumevanja in pripravljenosti za urejanje teh stvari.

V podjetju smo s posredovanjem zavoda za zaposlovanje sprejeli 80 mladih ljudi. To so v glavnem mladinci, ki niso dokončali osnovne šole in so jim bila vrata v poklicke zaprta. Za vse na novo sprejete mlade delavce smo pripravili uvajalni seminar. Za prvi takšen seminar se je prijavilo 37 kandidatov. Po obisku sodeč tega niso vzeli resno. Komaj 8 ali 10 jih je držalo besedo in seminar smo morali zaradi tega prekiniti.

Mladinski aktiv je bil tu brez moči, čeprav je imel o tem napisane sklope. Vsekakor bo treba, da bodo z mladino delali na delovnih mestih posebni inštruktorji in da bomo tudi po delovnem času vključili to mladino v različne aktivnosti.

Najbolj problematično je v Tovarni pohistva torej delo z mladino. Ti mladi ljudje, ki so prišli komaj iz šole, potrebujejo vodstvo močne vzgojne roke, ki jih bo usmerjala v normalne okvire dela in življenja v tovarni. Velike težave so verjetno nastale v podjetju zaradi tega, ker so

naenkrat dobili toliko mladine skupaj nepravilno. Ta mladina še ni dozorela, dokončala ni niti osnovne šole, prišla je s podozrevanjem in brez življenjskih izkušenj in brez priprave prestavljena v popolnoma novo okolje. V njem je večina kaj hitro iztirila. Potrebno ji je torej veliko vzgojnega dela, ker zgolj strokovno usposabljanje nikakor ne zadostuje.

V poročilu so komunisti pravilno ugotovili, da je mladini potrebna večja pomoč, da je treba razviti pester obliko dela z vsemi mladimi ljudmi v podjetju. Na konferenci je bilo izrečenih več ostrih pripomb na račun političnih organizacij izven tovarne, češ da le-te zagovarjajo nedisciplinirane mladince. Po njihovem mnenju bi bilo treba ukrepati ostreje. To je verjetno le delna resničnost. Prav gotovo bo veliko bolj uspešno sistematično vzgojno delo, ki ga v tovarni najbrž sami ne bodo zmogli. Tu bi lahko proslili za pomoč Delavsko univerzo. Ta ustanova ima v rednem delovnem programu razne oblike šol za življenje ipd.

Člani ZK v Tovarni pohistva mladini kljub vsemu niso odrekli zaupanja. Na konferenci so sprejeli v organizacijo 4 člani iz mladinskih vrst in jim ob tem naložili veliko odgovornost do dela s svojimi vrstniki. Konferenca je uspešno predvsem zaradi tega, ker komunisti ne zatiskajo oči pred problemi, ki jih čakajo nereseni. Kritično vzdušje, v katerem je potekala, je usmerilo kašipot želja k naporom za ureditev razmer v domači hiši.

J. T.

Kaj je novega v Kapelah

■ Rdeči križ je 23. februarja priredil zanimivo predavanje o raku. Pred okoli 140 ljudmi je predaval dr. Glušič iz Brezice. Po predavanju je bil občni zbor družva, na katerem so izvolili nov odbor: Franc Vogrinec je predsednik, Frančiška Pohar pa tajnica in Minka Vahen blagajničarka.

■ Tudi v Kapelah bodo žene proslavile dan žena. Pionirji osnovne šole bodo z deklaracijami in dramskimi prizori izpopolnili program, po katerem bo zabava, ki bo namenjena le ženam in dekletom.

■ Zbora volivcev, ki je bil v petek, 26. februarja, se je udeležilo 117 občanov iz območja KS Kapele. Občinsko skupščino sta zastopala Jože Urek in Ljotje Vučjak, zbor pa je vodil Anton Pohar. Kandidata za odbornika v ObS Brezice sta Vinko Zupančič in Ivan Stančič, ker je Drago Vidmar zaradi prezaposlenosti umaknil kandidaturu. Jože Urek je nato govoril o gospodarskem načrtu občine in ugotovil, da je plan presežen. Kapele bodo spadale po novi ureditvi v drugo skupino, tisti, ki pa so v IV. skupini in bi bili prosti prispevkov, bodo dajali 6-odstotni samoprispevek kot pomoč KS. V svet KS so iz Kapele izvolili Franca Vogrinca, Jereslavčani pa še niso izvolili novega kandidata. Govorili so tudi o mostovih. Oba mosta preko Sotle bosta železobenska in bosta stala okrog 120 milijonov dinarjev. Upajmo, da bodo volivci vsi prišli na volišče in se naprej z zanimanjem sledili delu.

■ PGD Kapele je izvolilo nov odbor: predsednik je Franc Kežman, tajnica Marija Vogrinec, blagajnik pa Vinko Zupančič. Skle-

nili so, da bodo dvorano gasilskega doma lahko uporabljale vse množične organizacije. Zastavili bodo vse sile, da bi izpopolnili gasilski kader.

D. V.

Tečaj za občane, ki bodo dajali privatne
usluge turistom

Referat za turizem pri ObS Brezice namerava na osnovi programa okrajnega zavoda za pospeševanje gospodinjstva organizirati tečaj za usposabljanje kadrov za potrebe turizma v naši občini. Tečaj bi trajal od treh do dvanajst dni in bi bil prilagojen posebnim oblikam turističnih društev. Namen tečaja bi bil, da se vsi, ki bodo oddajali ležišča, seznanijo z razvojem turizma, o njegovi vlogi v našem gospodarstvu, s poslovanjem pri dajanju privatnih turističnih uslug in drugo. Slušatelji bi se seznanili tudi z vsemi predpisi o urejevanju komunalnih naprav, o zaščiti nasadov in vzdrževanju javnega reda ter s turističnimi področji občine, področja in republike. Ob tem bi se spoznali s praktičnim delom pri pripravljanju zdrave hrane za turiste, s samim postrežbo, vzdrževanjem higijene, urejanjem sob, pomemili bi se o esetskem okolju naših domov in sprejemu gostov. Interesenti lahko dobe točneje informacije pri svojem turističnem društvu ali neposredno pri referatu za turizem ObS Brezice.

■ Po podatkih 37 najvažnejših slovenskih krajev se je turistični promet lani zelo povečal. Število nočitev se je povečalo za 14 odst., od tega število nočitev tujih gostov za 22 odst.

Kakšno bo delo krajevne skupnosti Vel. Doline

Na svoji prvi seji je svet krajevne skupnosti Vel. Dolina izvolil za predsednika Franca Vinetiča za tajnika Andreja Rostoharja in sprejel program dela za tekoče leto. V programu so zajeli rešitev najbolj perečih komunalnih problemov: 30-letni vodovod na Vel. Dolini je nujno potreben popravila. Zanj bi potrebovali 400.000 din. Podobno je tudi v naselju Koritno, saj morajo vaščani nositi vodo skoraj pol ure daleč. Da bi se iznebili tega težkega dela, so sami izkopal 16 m globok vodnjak za zajetje bodočega vodovoda. Zgraditi morajo še zbiralnik in cevovod, za kar

bi vaščani potrebovali pomoč 1.000.000 din, predvsem za nabavo materiala in strokovne sile. Tudi v Gaju in v biv. šli Zgornji Ribnici je voda pereč problem. Seveda pa ga ne bodo mogli rešiti v enem letu, saj samo za delno rešitev predvidevajo kar 3 milijone din. Letos upajo, da bodo dokončno uredili pokopalnice na Ponikvah in si pri skrbeli primeren mrliški voz. Za obzete predvidevajo 700.000 din izdatkov.

Niso pozabili tudi na izboljšanje vaških poti. Dela na cesti Ponkve in Laze so že v teku, nameravajo pa urediti še pot Rajec-Perišče-Brezje in cesto do Cir-

nika, za kar bodo porabili 1.700.000 din. Razen omenjenih del bodo opravili še nekaj manj pomembnih, tako da krajevna skupnost potrebuje za izvršitev svojega delovnega programa 6.950.000 din. Vprašanje je, če bo občinska skupščina lahko dala toliko sredstev, problemi pa vseeno terjajo hitro rešitev. Sm.

Ogled počitniškega doma v Savudriji

Skupina predstavnikov ObSS, ZB, DPM, rudnika Globoko in občinske skupščine je bila minuli teden na ogledu Počitniškega doma v Savudriji. Njena naloga je bila, ugotoviti možnost ustanovitve občinskega centra počitniške skupnosti. V ta namen so se ogledali na občini v Umagu in pri podjetju Istra-turist ter se pogovarjali s tamkajšnjimi predstavniki. Že prvi stiki so pokazali dobre rezultate: te dni bodo govorili o finančnem sodelovanju za ureditev tega centra. Poudariti velja, da je ob teh pogovorih prišlo do predloga, da bi med obema komunama vzpostavili prijateljske odnose za izmenjavo izkušenj. Predlog so načelno sprejeli in upamo, da bodo novi stiki prinesli nekatere sklepe, koristne za turizem in ostalo gospodarsko politiko obeh občin.

Matični urad Kapele

Februarja ni bilo rojstev, niti porok. - Umrli so: Martin Urek, kmet iz Kapele, 80 let; Ivan Kežman, kmet iz Slogonskega, 91 let, in Ivan Vogrinec, kmet z Vrhja, 79 let.

■ V bivšem gostišču na Držičevem, kjer je začasno gostovala pošta, bo kmetijska zadruga Brezice uredila sodobno prodajalno mesa in mesnih izdelkov. Mestni prebivalci takšen lokal že dolgo pogrešajo. Mesnih izdelkov »marsikdaj zmanjka, takšna specializirana trgovina pa bi lahko poslужila krajnejšo zalogo.

Na Jesenicah so izglasovali samoprispevek za šolo

Na Jesenicah so se volivci odločili za krajevni samoprispevek, ki ga bodo vplačevali za gradnjo nove šole na Veliki Dolini. Kmetje bodo prispevali 1 odst. od lanskega letnega katastrskega dohodka, obrtniki 1 odst. od davčne osnove, delavci in uslužbenci pa 1 odst. od osebnega dohodka. Krajevni samoprispevek bodo občani plačevali 3 leta.

Njihovi sosedi iz okoliša Velike Doline so jih pri plačevanju samoprispevka prehiteli za leto dni. Do sedaj so zbrali 600.000 dinarjev. Denar je deloma namenjen šoli, deloma pa dograditvi Prosvetnega doma. Zaradi tega plačujejo tam kmečki posestniki

po 2 odst. od katastrskega dohodka, prispevek uslužbencev pa je enak, kot so ga sprejeli na Jesenicah.

Nova šola bo dograjena do jeseni. Veljala bo 71 milijonov din. Občani bodo s 1 evnim samoprispevkom zbrali okoli 3 milijone dinarjev.

Večerna osnovna šola v Cerkljah

V Cerkljah se je začela večerna osnovna šola za vse tiste, ki iz kakršnegakoli vzroka niso mogli dokončati 7. in 8. razreda osnovne šole. Doslej se je prijavilo že skoraj 30 slušateljev iz raznih krajev. Organizator šole je preko brežjske delavske univerze osnovna šola Cerklje. Vsak slušatelj bo moral odšteti 30.000 dinarjev. Pouk bo štirikrat na teden; trajal bo do junija in bo obsegal preko 300 učnih ur.

ZA PITANJE PRASICEV

iamo

ker pospešuje debeljenje!

Proizvaja Drogerija Ljubljana

Kandidati za občinski zbor v Sevnici

Na nedavnih zborih volivcev so občani iz vrst predvidenih (evidentiranih) tovaršev in tovarišic izbrali kandidati za občinski zbor občinske skupščine v Sevnici. Kandidati so postali:

Alojz Flaš, kovač pri KREMENU, iz Hinja 16 pri Sentjanžu; Marija Justinek, gospodinja iz Sentjanža 16; Jernej Zupan, upokojeni električar iz Potoka 39; Jože Urbančič, mesar iz Vel. Cirklika 12; Franc Skrljanc, kmetovalec iz Roženberka 7; Jože Zupan, poljedelec iz Podboršta; Leopold Veher, uslužbenec iz Loke 65; Jože Močnik, kmet iz Radeža 16; Alojz Zalašek, kmet iz Boštanj 53; Alojz Zakrajšek, ključavničarski mojster v JUGOTANINU, iz Dol. Boštanj 8; Jože Kmetič,

delavec v Konfekciji LISCA, iz Dol. Boštanj 50; Jože Kopar, gozdni delavec pri KGP Brežice obrat Boštanj, iz Križa 33; Ivan Salamon, posestnik iz Gaberja 2; Ivan Jene, posestnik iz Križa 34; Franc Dolensek, kmet iz Jeperjeka 2; Franc Povšič, kmet iz Gornje Stare vasi 9; Martin Slapšak, kmet z Telč 15; Ivan Jazbec, kmet s Podvrha 24, p. Zabukovje; Ivan Golob, kmet z Vranja 30; Marija Valant, uslužbenka z Sevnice, Glavni trg 2; Anica Kragl, uslužbenka iz Brezovega 3; Marija Pavlovič, uslužbenka v JUGOTANINU, iz Orehja 7; Franc Kranjc, delavec v Kopitarni Sevnica, iz Ledine 2/a; Janko Pinoza, kmet iz Ledine 59;

Silvo Žičkar, kmet iz Prešne Loke; Ivan Kranjc, kmet z Metnega vrha 24; Ivan Salamon, posestnik iz Gaberja 2; Ivan Jene, posestnik iz Križa 34; Leopold Krnc, kmet iz Gor. Impolja 3; Jože Rak, kmet iz Češnje 2; Ivan Vintar, kmet s Primoža 4; Kristjan Janc, kmet iz Studenca; Rudolf Kokove, kmet iz Rovišča 21, in Franc Bizjak, kmet iz Arta 12.

Iz Zabukovja nad Sevnico

Ze nekaj let smo poizkušali poživiti mladinsko organizacijo v Zabukovju nad Sevnico, vendar noben organizator zaradi prezaposlenosti ni mogel biti z mladinci in mladinkami v dnevnem stiku.

V jeseni pa je pri nas nastopil službo Martin Jazbec kot pismonoša na tukajšnji pošti. Takoj je začel delati z mladino in uspeh je bil presenetljiv. Mladina je tudi v hribovitih predelih, samo poiskati jo je treba in ji nuditi nekaj vzgojnih nasvetov in razvedrila.

Vso zimo so se zbirali mladinci ob nedeljah na sestankih, kjer so poslušali politične in gospodarske informacije, potem pa so se zaplesali in šahirali.

Zimsko delo mladincev je doživelo tudi svoj nastop v javnosti, ko je dramska družina pod vodstvom Anice Pipan uprizorila v zadovoljstvo polne dvorane veseligrso »Pogospodena butica«.

Ne jezite se, če ga v trafiki zmanjka: DOLENJSKI LIST si naročite na svoj naslov!

Matični urad Studenec

Februarja ni bilo rojstev izven bolnišnice. — Umrl je Jakob Zupanc iz Arta, 71 let. — Preselila. — Umrl so: Janez Barbič, učitelj iz Preseladola, 88 let; Marija Glogovšek, upokojenka iz Brezovca, 73 let; Franc Čučnik, kmetovalec iz Stokovnika, 84 let, in Viktor Zupanec, upokojenec iz Brezovca, 65 let.

Matični urad Šentjanž

Februarja so bile doma rojene 3 deklice in 1 deček. — Porok ni bilo. — Umrl so: Ana Filip, učiteljica iz Potoka, 86 let; Marija Bee, učiteljica iz Gareja, 76 let; Janez Metelko, kmetovalec iz Roženberka, 81 let, in Franc Uršič, upokojenec iz Koluderja, 80 let.

V podjetjih so bili premalo pripravljeni

V nedeljo so bili zaključeni kandidacijski zbori v podjetjih sevnške občine. Na njih so razpravljali predvsem o kandidatih in vlogi odbornikov. Probleme delovnih organizacij so pretrpeli na nedavnih občinskih zborih sindikalnih podružnic.

Kolektivom KOPITARNE, JUGOTANINA in METALNE se je predstavil tudi tov. Božidar Gorjan, ki kandidira v republiški zbor skupščine SRS. Ob teh obiskih je zbranim volivcem obrazložil trenutni gospodarski položaj in opisal vlogo skupščinskih organov.

V podjetjih na kandidacijske zборе niso bili dovolj pripravljeni. Ponekod niti niso vedeli, koga bodo kandidirali. Potem so seveda zadnji dan spraševali, kdo je zadolžen za tolmachenje v njihovem kolektivu. Zanašali so se torej na aktivista od zunaj, kot da zbor ni njihova lastna zadeva. Morda je tu pogršila tudi občinska skupščina, ker za to pripravljenost ni poskrbela, da bi odborniki zbora delovnih skupnosti obiskali podjetja in obrazložili volivcem potek volilnih priprav in kandidiranja. Razen tega bi lahko ti odborniki spregovorili o doseganju delu skupščine in gospodarskih problemih v občini.

Zbori so minili tudi brez tega, vendar je to šola za prihodnjost. V podjetjih pa se bodo morali bolj opreti na svoje ljudi, ker ni vedno potrebno, da prihajajo k njim zunanji aktivisti!

Kandidat sevnške občine za republiški zbor

BOŽIDAR GORJAN-BOGO je bil rojen 30. januarja 1924 v Premu pri Ilirski Bistrici, okraj Koper. Študiral in živel je v Ljubljani. Zdaj je sekretar izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, pred tem pa je bil republiški sekretar za informacije.

V SKOJ je bil sprejet v Ljubljani leta 1940, v ZK septembra 1941, organiziral je srednješolsko mladino v Ljubljani, v ilegali je bil od 1941, v partizane pa je odšel junija 1942. Je nosilec »Spomenice 1941«. Bil je v II. grupi odredov na Stajerskem; septembra 1942, leta je bil poslan na Kozjansko, kjer je bil komisar čete, kasneje bataljona in odreda do leta 1943, ko je bil imenovan za namestnika komisarja IV. operativne cone, namestnik

komisarja koroških odredov. Demobiliziran je bil 1951. leta kot podpolkovnik in poslan v inozemstvo (V Trst in London). Vrnil se je leta 1959.

Tovariša Božidarja Gorjana so volivci sevnške občine izbrali za kandidata v republiški zbor skupščine SR Slovenije.

BREŽICE: 636 milijonov za kmetijstvo

Investicije so namenjene za razširitev čateške vrtnarije, za obnovo bizeljskih vinogradov, za nakup plemenske živine in mehanizacije — KZ Brežice bo v kooperaciji vzredila 700 telet in 500 plemenskih svinj — Letos bo vpeljana tudi rodovniška služba

Kmetijska panoga ustvarja vse ostale poljske pridelke v brežiški občini nekaj nad 30 odst. vrednosti celotne proizvodnje. Za njen nadaljnji razvoj bodo potrebne še precejšnje investicije. Letos je predvidenih za te namene 636 milijonov. S tem sredstvi bodo razširili vrtnarski obrat v Čateških Toplicah, obnovili sadovnjake v Artičah in vinograde na Bizeljskem, zgradili mešalnice močnih krmil, nabavili stroje ter uredili zemljišče ob Gaberniči. Ded teh sredstev bodo uporabile tudi za nakup plemenske živine.

Kmetijska zadruga Brežice bo razvila letos pogodbeno proizvodnjo z zasebniki na 2.000 ha obdelovalnih površin. Razen tega bo v kooperaciji spitala 500 telet do 200 kg teže in 200 telet do 400 kg. S kmeti se bo pogodila tudi za vzrejo 500 plemenskih svinj.

Lansko proizvodnjo bo zadruga povečala za 100 odst. in njena vrednost bo znašala 612 milijonov dinarjev. V Brežicah bo podjetje uredilo svoj lokal za prodajo mesnih izdelkov in v načrtu ima tudi ureditev mesnice v Globokem. V Artičah bo začela zadruga pripravljati nasade hrust.

Kmetijska zadruga na Bizeljskem bo še naprej obnavljala vinogradniške površine, ki obsegajo zdaj 20 ha. Letos bo začela graditi proizvodno klet ter stanovanjski blok za svoje delavce in uslužbence. Kmetijsko gozdarsko podjetje v tem letu prav tako povečuje svojo kmetijsko proizvodnjo. Za prodajo sadu podjetje samo krompir,

pa porabi doma za vzrejo živine. Za plantažne nasade topolovih dreves bodo odkupili še 100 ha zemljišč. Podjetje zaposluje 50 odst. sezonske delovne sile in si tako učinkovito pomaga v obdobju največjega dela.

KULTURNA DEJAVNOST V OBČINI

Pred dnevi se je sestalo predsedstvo občinskega sveta Zveze kulturno-prosvetnih organizacij. Razpravljali so o organizaciji kulturnih revij ob 20-letnici osvoboditve. Medobčinska revija bo v Novem mestu, kjer bodo sodelovala tudi naša prosvetna društva s pevskimi zbori,

Prvi sestanek aktiva ZK v Artičah

Te dni so v brežiški občini potekali zbori volivcev in aktivni ZK so pokazali, kako so lahko v teh akcijah koristni. Tudi novi vaški aktiv v Artičah se je po vrtil ob vlogi in delu komunistov pred volitvami. Pogovorili so se o kandidatih, volilnih komisijah in pripravi volišč v Artičah. Dečnih selih in Trebežu. Sklenili so, da bodo v primeru dovolj velike udeležbe na nedeljskem zboru poizkušali izglasovati uvedbo 1 odstotnega krajevne samoprispevka za dokončno adaptacijo prosvetnega doma v Artičah.

Za pospeševanje živinoreje nameravajo letos v brežiški občini vpeljati rodovniško službo. Financirali jo bodo iz sredstev kmetijskega sklada in iz prispevkov kmetijskih organizacij. Najprej bodo to službo organizirali v Cerkljah ob Krki.

Prezvela je financiranje nekaterih novih služb, ki do sedaj niso bile v njeni pristojnosti. Sem sodi vzdrževanje cest III. reda, izplačevanje okrajne in republiške priznanstvene borcem NOB, povečani prispevek v medobčinski sklad za šolstvo II. stopnje in še nekatere druge obveznosti. Za vse te dodatne obremenitve potrebuje občina 100 milijonov 719 tisoč dinarjev. V tej vsoti so upoštevane tudi obveznosti od najetih posojil za gradnjo nove šole v Sevnici. Letos znašajo anuitete kar 0.000.000 dinarjev.

Večina posojil je kratkoročnih. Zaradi tega so pogorili za vračanje izredno težki. V sevniško osnovno šolo je bilo investiranih 300 milijonov, kar pomeni za občino veliko obremenitev. Lani je občinska skupščina kupila tudi nov avtobus za prevažanje otrok v šolo in se prav tako zadolžila.

Iz proračuna bo treba letos povečati tudi prispevek za zdravstveno zavarovanje kmetijskih proizvajalcev in njihovih družin. Lani je bil ta prispevek 15.000.000, letos pa bo za 12.000.000 višji.

Matični urad Artiče

Februarja ni bilo rojstev izven bolnišnice. — Poročili so se: Slavko Slak, varilec, in Milena Cerklj, poljedelka, oba iz Dečnih sel; Anton Bogovič, traktorist iz Arhovič sel, in Mara Šafin, delavka iz Gor. Lenarta; Anton Rožman, kmetovalec iz Trebežu, in Pavla Zorko, poljedelka iz Dolenje vasi. — Umrla sta: Marija Zorko, kmetovalka iz Arhovič sel, 70 let, in Janez Pečnik, kmetovalec iz Križi, 82 let.

IZDATKI VEČJI OD DOHODKOV

Proračun občine Sevnica se bo letos povečal za 30 odstotkov: od lanskega 486.000.000 na 631.000.000 dinarjev. V tej vsoti so upoštevane tudi dopolnilna sredstva, ki jih odstopa občini republika. Kljub temu, da je povečanje razmeroma visoko, bo občina le s težavo izpolnila vse obveznosti.

Prezvela je financiranje nekaterih novih služb, ki do sedaj niso bile v njeni pristojnosti. Sem sodi vzdrževanje cest III. reda, izplačevanje okrajne in republiške priznanstvene borcem NOB, povečani prispevek v medobčinski sklad za šolstvo II. stopnje in še nekatere druge obveznosti. Za vse te dodatne obremenitve potrebuje občina 100 milijonov 719 tisoč dinarjev. V tej vsoti so upoštevane tudi obveznosti od najetih posojil za gradnjo nove šole v Sevnici. Letos znašajo anuitete kar 0.000.000 dinarjev.

Večina posojil je kratkoročnih. Zaradi tega so pogorili za vračanje izredno težki. V sevniško osnovno šolo je bilo investiranih 300 milijonov, kar pomeni za občino veliko obremenitev. Lani je občinska skupščina kupila tudi nov avtobus za prevažanje otrok v šolo in se prav tako zadolžila.

Iz proračuna bo treba letos povečati tudi prispevek za zdravstveno zavarovanje kmetijskih proizvajalcev in njihovih družin. Lani je bil ta prispevek 15.000.000, letos pa bo za 12.000.000 višji.

Izdatki za najnujnejše potrebe presegajo predvideno proračunsko vsoto za 50.800.000 dinarjev. Občinska skupščina je na zadnji seji pretrpela potrebo in možnosti za pokrivanje najnujnejših obveznosti in ugotovila, da to lahko reši le s pomočjo delovnih organizacij, ki naj bi vsaj z 1-odst. dopolnilnim prispevkom od bruto osebnih dohodkov zhrale manjkajoča sredstva.

Koristno spoznanje za bodoče delo z mladino

V Sevnici veliko razmišljajo o mladini in njeni organizaciji. Anketa med člani ZMS je pokazala, da je mladina zelo samostojna, razgledana, kritična in zahtevna. Zato ni čudno, če se ne zadovolji z okorelim aktivizmom svoje organizacije. Mladi ljudje hočejo nove oblike sestajanja in dela in zaradi tega odklanjajo nepravilne in dolgočasne sestanke brez prave vsebine.

Očitki, da mladini ni za delo, so večkrat kritični in za njimi se skriva premajhna pozornost do nje. Niti v podjetjih niti na vasi ne odmerijo starejši dovolj časa mladini. Brez zadostne pomoči odraslih se mladi ne znajdejo pri vključevanju v samoupravo. V kolektivih se čutiljo zapostavljene in za marsikaj prikrašane. Takšni občutki pa navajajo mladino na druga, stranska pota. To je povsem razumljivo, saj je celo Zveza mladine brez privlačnosti zanje. V ZMS se vse prepogosto

odraža sicer dobronamerne, a pretežno papirnate težnje posameznih vodstev. Kulturno prosvetne organizacije prav tako ne znajo pridobiti mladih v svoje vrste. Ob mrtvili zadnjih let se niti odrasli niso kaj prida vključevali v njihovo delo. Zadnja konferenca Zveze komunistov v občini je tudi za to področje sprejela nekaj pomembnih sklepov in obeta se več živahnosti v kulturnem življenju.

Spoznanje o vzrokih za ne-dejavnost mladine skušajo zdaj v Sevnici pravilno izkoristiti za bodoče delo z njo. V kolektivih so že z večjim razumevanjem pristupili težnjam mlade generacije in tudi v raznih organizacijah že spreminjajo odnose do mladine.

OLAJŠAVE ZA KMETE - BORCE

Ko je občinska skupščina v Sevnici obravnavala odlok o prispevkih in davkih občanov, se je odločila za drugo varianto olajšav za kmete borce. Po prvi naj bi se aktivnim udeležencem NOB priznala za vključitev v narodnoosvobodilno gibanje do konca leta 1943 15-odstotna oprostitve prispevkov iz kmetijske dejavnosti, za leto 1944 10 odst. in za sodelovanje v letu 1945 5 odst.

Druga varianta predvideva za vključitev v NOB v 1941. letu 50 odstotno olajšavo, za sodelovanje v 1942. letu 40 odst., za sodelovanje v 1943. letu do 9. sept. 35 odst., po tem datumu 30 odst., za 1944. leto 20 odst. in za 1945. leto 10 odst.

Tisti kmetje, ki so med vojno moralno ali materialno podpirali NOB, imajo prav tako pravico do davčne olajšave. Za podporo do konca 1943. leta znaša ta olajšava 10 odst., za podporo v letu 1944 pa 5 odst.

Matični urad Sevnica

V februarju ni bilo nobenega rojstva izven bolnice.

Poročili so se: Košar Alojz, delavec z Zigarskega vrha, in Kragl Ana iz Sevnice, šivilja. Popelar Anton, kmetovalec z Meten vrha, in Kozinec Jožefa, poljedelka z Meten vrha. Ogorevc Miha, upokojenec, in Kokove Marija, gospodinja iz Rovišč. Erjavce Božidar, šofer iz Loga, in Duha Angela, šivilja iz Rovišč. Mešiček Jože, delavec z Zigarskega vrha, in Božič Franciška, poljedelka z Zigarskega vrha. Černič Miha, radiotehnik iz Ledine, in Podlipnik Alojzija, šivilja z Vrha. Zelič Božidar, tov. delavec iz Križa, in Gorenc Alojzija, poljedelka iz Križa. Kuhar Alojz, delavec iz Boštanj, in Mastnak Marija, šivilja iz Ledine. Gabrijel Leopold, stroj. ključavničar iz Dol. Boštanj, in Palk Marija, kuharica iz Trnovca. Senčar Joka, tov. delavec z Zig. vrha, in Mirt Rozalija, poljedelka iz Stranje. Starina Vincenc, kovač iz Leskovca, in Repše Marija, šivilja iz Srednika.

Drmelj Karel, delavec s Cerovca 10, in Knava Marija, poljedelka iz Njivice. Škoda Stanislav, poljedelec, in Vovk Karolina, poljedelka, oba iz Sevnškega. Tibole Stanislav, poljedelec, in Imperi Karolina, poljedelka, oba iz Ledine. Jankovič Karel, tov. delavec iz Hlinje, in Repovž Jožefa iz Vidma pri Sentjanžu. Divjak Jože, poljedelec iz Gor. Leskovca, in Dasovič Marija, poljedelka iz Canja. Krevelj Dominik, kmet iz Vranja, in Zuperc Alojzija iz Povrha. Urbančič Vincenc, kmet iz Pokleka, in Zemljak Jožefa iz Trnovca, poljedelka. Kolman Ernest, lesnoindustrijski tehnik iz Sevnice, in Martinec Jožefa, uslužbenka iz Razborja. Teraž Jože, poljedelec iz Sp. Brezovega, in Divjak Marija, poljedelka iz Pokleka, nad Blanco.

UMRLI SO: Kunšek Ivan, upokojenec iz Sevnice, 78 let. Gabrijel Amalija, gospodinja z Meten vrha, 61 let. Pordec Jože, prevzitar iz Zirkovega dola, 84 let. Romih Jernej, prevzitar iz Zirkovega dola, 82 let. Salamon Karl, mlazarski mojster iz Šmarja, 60 let.

St. 10 (781)

Mirenčani so za nov spomenik

Krajevni odbor Zveze borcev na Mirni je zelo delaven, saj je imel po rednem letnem občnem zboru že pet sej. Pred kratkim je bila razširjena seja odbora, kateri so prisostvovali tudi člani komisije za varstvo spomenikov in predstavniki domačih gospodarskih organizacij. Skupno so se pomenili o gradnji spomenika padlim borcem na Roh, kjer počiva več kot 100 borcev in aktivistov iz okolice Mire in drugih.

Člani komisije so poročali, da so bili glede postavitve spomenika v Ljubljani in se dogovorili za izdelavo načrta za spomenik. Strokovnjaki

predvidevajo, da bo postavitve spomenika veljala okoli 5 milijonov dinarjev. To je precej denarja, katerega krajevni odbor ZB gotovo ne bo mogel zbrati sam. Nekaj pomoči so obljubili v Ljubljani, precejšnje vsote pa bodo darovala domača podjetja. Destilacija pijače DANA je predvidela v ta namen 1 milijon dinarjev, v tovarni šivalnih strojev pa so tudi že sklenili prispevati. Upamo, da njihova pomoč ne bo manjša, kot jo je obljubila DANA. KPD Dob bo prispeval potrebne količine peska in kalna, pomoč pa so obljubili tudi Remontno opekarstvo podjetje, društvo upokojencev

in še nekateri drugi kolektivi. Krajevna organizacija ZB trdno računa na razumevanje v vseh gospodarskih in drugih delovnih organizacijah, pa tudi na pomoč posameznikov, ki čutijo spoštovanje do padlih tovarišev. Spomenik bo odkrit letos za dan borca, ko praznujemo 20-letnico osvoboditve.

JOZE JAKIČ

Amaterjev šestkrat več

V trebanjski občini je okoli 600 registriranih in blizu 150 neregistriranih motornih vozil. Lani je imela občina 20 odstotkov več avtomobilov kot predlanskim, s takšno stopnjo porasta motornih vozil pa je na petem mestu v ljubljanskem okraju. Voznikov je v tej občini že 1034; samo lani je opravilo vozniški izpit 284 ljudi. Amaterjev je šestkrat več kot poklicnih voznikov, ki so jih lani naštejali 164. Razen tega je imela občina na koncu leta 1964 208 mopedistov. Največ tečajev za voznike so organizirala avto-moto društva.

Profilnega jekla ni

Zaradi pomanjkanja reprodukcijskega materiala pričakuje leto v trebanjskem LITOSTROJEVEM obratu 10-odstotni izpad. Trenutno bistvenega zastoja nimajo. Zatrjujejo, da bi lahko ustvarili najmanj za 20 odstotkov več, če bi ne bilo težav z materialom.

Najbolj občutno je pomanjkanje pločevine oziroma profilnega jekla, ki ga v trebanjskem obratu najbolj potrebujejo. Tudi z drugimi materiali ne kaže najboljše. Tako elektrodi, ki jih porabijo okoli 2 toni na mesec, krogljenih ležajev in podobnega.

Obrat je planiral proizvodnjo, ki bo za okoli 18 odstotkov večja kot lani, vendar malce z negotovostjo spremljajo izpolnjevanje plana. Bistvenega zastoja trenutno res ni, kar obrat srečuje matično podjetje. Kako dolgo bo tako, pa v obratu ne vedo povedati, ker tudi še ne kaže, da bi se stanje izboljšalo.

Na kandidacijskih zborih volivcev v trebanjski občini, ki so bili te dni, so bili občani pretežno zadovoljni z izborom kandidatov za občinske odbornike, ki so jih predvidele politične organizacije. Poleg evidentiranih kandidatov so v več krajih predlagali in potrdili dodatne kandidate. Čeprav bodo volili le po enega odbornika, so ponekod vpisali na kandidatsko listo tudi po štiri kandidate. Občani so se večinoma odločali za mlajše kandidate. Ženski in mladincev kandidira manj. Marsikje so ženske predlagali, kandidirali pa jih niso.

Pester izbor kandidatov

Ugotavljali so, da ženske kot odbornice »ne bi mogle zadovoljivo opravljati nalog, ker so preveč obremenjene z domačim gospodinjstvom. Kot odbornice se ne bi mogle popolnoma uveljaviti tudi zavoljo tega, ker še ni zadovoljivo rešeno otroško varstvo...« Taka stališča seveda niso ne napredna, ne pametna — saj bodo drugi za ženske še manj skrbeli kot bi lahko to same v okviru občinske skupščine!

Pri predlaganju kandidatov za republiške poslance in zvezni zbor so se občani omejili na ožji izbor, v glavnem pa so potrdili kandidate, ki so jih evidentirale politične organizacije.

Na teh zborih so občani razpravljali tudi o ustanavljanju krajevnih skupnosti. Povsod so poudarjali, da so krajevne skupnosti zelo potrebne, ker bodo le tako lažje in hitreje rešili krajevne probleme. Krajevno skupnost bi radi imeli tudi v posameznih krajih, predvsem pa nekaj krajev skupaj. Ponekod so tudi že imenovali iniciativne odbore. Tako vse kaže, da ne bo obveljala nobena od prejšnjih variant (10 ali 19), o čemer je pred dnevi razpravljala tudi občinska skupščina, temveč bo treba verjetno obravnavati ustanavljanje krajevnih skupnosti po novi, popestrjeni varianti.

Povečan izvoz KZ Trebnje

Kmetijska zadruga v Trebnju je lani izvozila na tuja tržišča za 91.000 dolarjev svojih pridelkov in živine, leto pa se bo izvoz povečal na 130.000 dolarjev. Kot je na seji občinske skupščine povedal njen direktor inž. Branko Voljč, bo zadruga izvažala preko svojega posrednika zlasti na tržišča stabilne in čvrste valute.

NOVOTEHNA

NOVO MESTO

obvešča vse koristnike TOMOSOVH MOTORNH KOLES da je odprla

SERVISNO DELAVNICO V TREBNJEM

STEVILKA 32

Servis bo opravljal popravila v garancijskem roku in izven garancijskega roka.

Namesto obveznega pouka: javne oddaje

Letos bo javna oddaja »POKAŽI, KAJ VEŠ O PROMETU!« v Mokronogu

Na predlog komisije za prometno varnost v Trebnju je sprejel lani svet za šolstvo pri občinski skupščini odlok o obveznem pouku prometne vzgoje v vseh osnovnih šolah v občini. Pouk bi imeli vsi sedmi in osmi razredi osnovnih šol. Ker pa so učenci zaradi prenatrpanih predmetnikov že zdaj preveč obremenjeni in ker marsikje sploh ni pogojev za poučevanje o prometu, so prvotno zamisel opustili. Da pa prometna vzgoja le ne bi šla čisto mimo šol, so se odločili za druge, prostovoljne oblike takega pouka. Tako so učenci že lani pisali naloge o prometu. Vrhunec je bila občinska javna oddaja v Trebnju, na kateri so osnovnošolci tekmovali v znanju o prometni varnosti in drugih vprašanjih iz prometa. Natečaja za najboljšo nalogo o prometu se je lani udeležilo sedem šol (od enajstih), katerih učenci so napisali nad 450 nalog. Okrajne nagrade so prejeli trije najboljši učenci, občinska komisija pa je nagradila najboljšo nalogo vsake šole.

Letos se še šole bolje odzvale, učenci pa se že dalj časa marljivo pripravljajo na občinsko javno oddajo »Pokaži, kaj znaš o prometu«, ki bo v prvih spomladanskih mesecih v Mokronogu. Tudi za tokrat je občinska komisija pripravila nagrade, ki ne bodo manjše od lanskih.

Trebnje dobi parkirišče za tovornjake

Že dalj časa ugotavljajo, da na trebanjskih cestah ni dovolj prostora za počivanje tovornjakov in avtobusov, saj primanjkuje že prostora za osebne avtomobile, ki jih je v tem kraju čedalje več. Ker pa je v Trebnju precej podjetij, ki imajo živahen promet s tovarnjaki, so začeli pogostejše misliti na prostor, kjer bi lahko počivala vsa večja tovorna motorna vozila. Počivanje avtobusov bo rešeno, ko bo Trebnje dobilo avtobusno postajo, medtem ko bo treba za vsa ostala vozila najti primerna parkirišča v sedanjih pogojih. S tem vprašanjem se prav posebno ukvarja komisija za prometno varnost, ki ima med dru-

žim letos v načrtu parkirne prostore z boksi, v prvi vrsti pa za tovornjake. Komisija za prometno sprejela načelni program za delo v letu 1965. Tako name-rava poleg uvedbe temeljitaj-se vzgoje o prometu v osnovnih šolah in vzgoje odraslih za cestni in železniški promet izboljšati cestno signalizacijo. Prometne znake je treba po mnenju komisije postaviti zlasti v večjih naseljih, kjer je promet z motornimi vozili največji. S postavitvijo prometnih znakov bodo tudi zmanjšali možnost nevarne vožnje v ostrih ovinkih. Letos bodo predvsem dopolnili cestno signalizacijo. Komisija posveča veliko skrb tudi propagandi (stalne razstave do-

kumentarnih slik s cestnega prometa v Mokronogu, Trebnju in na Mirni) in se zavzema za sodelovanje pri vseh večjih prometnih akcijah.

Bo Džakarta spoznala »KEMO-OPREMO«?

Pomanjkanje reprodukcijskega materiala — Damoklejev meč nad manjšimi kovinskimi podjetji — KEMO-OPREMA med roki in posredništvom, ki podražuje reprodukcijski material — Pogodba z Džarkarto: DA ali NE

V trebanjski KEMO-OPREMI zadnje čase tuhtajo predvsem to, ali bi podpisali pogodbo o prodaji svojih izdelkov v Indoneziji ali bi se odpovedali izredno ugodni priložnosti, da se prvič predstavijo na tujem trgu in pri tem iztržijo okoli 12.000.000 deviznih dinarjev.

Pogoji za izpolnitev naročila, ki je prišlo iz Džarkarte, so zelo ugodni in bi ne bilo pomislekov proti podpisu pogodbe, če bi bile razmere na jugoslovanskem tržišču urejene. Te razmere pa so take, da KEMO-OPREMA ne dobi najnujnejšega reprodukcijskega gradiva, na priliko črne pločevine, brez katere ne bi bilo možno ugoditi indonezijskim naročnikom. V take skripce so zašla domala vsa kovinska podjetja, zlasti manjše delovne organizacije, kot je KEMO-OPREMA. Razen tega so te na slabšem tudi zato, ker niso neposredno vezane na proizvajalce, kot so velika podjetja, ampak so odvisne od trgovine. V tej igri posredništva so stroški reprodukcijskega materiala večji; med drugim so pri KEMO-OPREMI izračunali, da se preko posrednika dobjeni material podraži za 20

odstotkov. Razumljivo je, da je ta pot največkrat zgolj lov na srečo, ker so prva le velika podjetja in pobero, kar potrebujejo. Na splošno pa ni materiala, ki ga kovinska podjetja potrebujejo v času, ko jim potekajo roki za izročitev izdelkov, ali pa pride z zakasnitvijo. Naročniki postavljajo kratke roke in ne marajo slišati o kakšnih težavah. V nasprotnem se raje odpovedo naročilu in se zatečejo k tistemu, ki lahko prej ugodi njihovi želji.

KEMO-OPREMO take težave ne tarejo šele od nedavnega, ko se je odločila za izvoz. Težave z reprodukcijskim materialom pozna podjetje že od prej, ko je delalo le za domače naročnike. Za mlado podjetje je to hud udarec, ker nikoli ne ve, kako bo živelo.

Svedo so v KEMO-OPRE-

MI mislili, da so težave le začasne in se za letošnjo proizvodnjo kar se da dobro pripravili, strokovno in organizacijsko. Dobičku so se lani trikrat odpovedali. Vedeli so, da je koristnejše porabiti ta denar za opremo nove proizvodne dvorane, kamor so se preselili lansko jesen.

V novih prostorih bi lahko ustvarili 400.000.000 dinarjev bruto prometa na leto, zaradi težav, ki so prišle najbolj do izraza takrat, ko so delali letni proizvodni plan, pa bo do predvidoma naredili le za 21 odstotkov več kot lani. Potrebno se zdi pripomniti, da tak plan nikakor ne ustreza storilnosti, ki se je med tem povečala za 20 odstotkov.

Če se spet vrnejo k osrednjemu problemu — pomanjkanju reprodukcijskega materiala in poskušamo v tej luči prikazati izpolnjevanje letnega plana, opazimo pri KEMO-OPREMI svojevrstno stanje. Specifičnost tega stanja je v tem, da podjetje plan zelo vestno izpolnjuje, kar pomeni, da mu dela ne zmanjka, dohodkov pa nima, ker izdelkov ne more prodati.

Zelo obiskana razstava

Razstavo službe notranje varnosti v Trebnju — odprta so jo 2. marca v zadrugi dvorani — je v nekaj dneh obiskalo nad 900 ljudi. Zanimanje zanjo pa še ni popenhalo. Med obiskovalci so predvsem mlajši občani. Največ je šolarjev, opredeli pa so si jo tudi številni odrasli, kmetje, gospodinjke, kakor tudi zaposleni — tudi iz najbolj oddaljenih krajev. Na razstavi je v prerez prikazana dejavnost službe notranje varnosti, kakor tudi vrsta napak, spriču katerih pride do nesreč v prometu in na drugih področjih.

27 milijonov v nesrečah

Na cestah trebanjske občine je bilo lani 55 hujših nesreč. Bilanca je takale: eden mrtev, 33 ranjenih, 27 milijonov dinarjev škode. Najtežje breme v prometnih nesrečah nosi avtomobilska cesta. Kljub strožjim ukrepom v zadnjih letih so lani v tej občini zatolili pri vožnji 15 takih voznikov, ki so preveč srknili iz kozarčka. Stopnjo nihanosti so ugotovili z alkohotestom, nato pa so pijanim voznikom vzeli še kri.

Matični urad Vel. Loka

Januarja sta bila doma rojena 1 deček in 1 deklica. — Umrla so: Janez Grden, socialni podpraneec iz Vel. Loke, 74 let; Anton Kastelec, kmetovalec iz Igljaka, 64 let; Marija Godec, gospodinja iz Korentice, 73 let; in Analijsa Lenart, osebna upokojenka iz Razbora, 82 let. — Februarja ni bilo rojstev izven bolnišnice. — Umrla sta: Leopold Gliha, učitelj iz Vel. Loke, 65 let, in Janez Novak, kmetovalec z Dolge Njive, 69 let.

Matični urad Šentupert

Februarja je bil doma rojen 1 deček. — Smrti ni bilo.

Na Mirni še eno samostojno podjetje

Te dni so na Mirni krstili še eno podjetje. To je bivši obrat III Tovarne šivalnih strojev, kjer so do zdaj izdelovali nalivna peresa. Začasno bo podjetje vodil Franjo Bulc.

Ideja o osamosvojitvi obrata nalivnih peres nikakor ni včerajšnja, saj je občinska skupščina Trebnje o takem podjetju razpravljala že lani. Zamisel pa so lahko uresničili šele te dni oziroma 25. februarja, ko je občinska skupščina o zadevi spet raz-

pravljala in sprejela odločbo o ustanovitvi samostojnega podjetja na Mirni. S tem je občinska skupščina tudi potrdila sklep delavskega sveta Tovarne šivalnih strojev, da se obrat III s 15. februarjem izloči in oblikuje v samostojno podjetje.

V novem podjetju bodo izdelovali nalivna peresa, kemične gvinčnike ter plastične in kartonske embalaže. Kvalitetna mirenska nalivna peresa so se že do zdaj močno prikupila kupcem in so tako domači trg že osvojili.

Novomeščani Z VSEGA SVETA

V Novem mestu ne živijo samo Novomeščani in ne samo Slovenci. Precej je takih, ki so se priselili iz drugih krajev naše ožje domovine, mnogo pa tudi Srbov, Makedoncev, Bosancev in drugih Jugoslovancev, ki sta jim podnebje in življenje v Novem mestu tako všeč, da so pustili domače kraje in se preselili k nam. Nekateri to še kažejo z navadami in drugim jezikom, nekateri pa so se dobesedno naturalizirali in postali pravi Novomeščani. Dosti težje kot njim pa se je živeti v novo domovino ljudem, ki so prišli iz tujih dežel. V novem mestu živijo Poljaki, Nemci, Italijani, Romuni, Američani, Črnci in drugi; nekatere od teh, »ki so prišli z vsega sveta«, smo obiskali tokrat in jih povprašali, katere stezice so jih privedle prav v naše mesto. Poslušajmo:

Pan Malasek, po rodu Čeh z velike kmetije pri Brnu na Moravskem, je ležal, ko sem ga obiskal.

»Ko sem šel po karte za kino, mi je na ožini pri Industriji obutve, prav ko je zapadel tisti novi snežec, tako spodrsnelo, da sem padel kakor sem dolg in širok... Jokal in stokal sem po tleh, dva mlada fanta, ki sta šla za mano, sta se hihitala in smejala, nobeden pa mi ni pomagal, da bi vstal. Ko sem se spravil pokonci, me še ni toliko bolelo in sem šel potem vseeno gledat tiste gangsterje v kino — med predstavo pa se je noga tako razbolela, da so me komaj spravili domov...«

František Malasek bo 14. marca star osemdeset let. Po srednji šoli v Chrudimu in kmetijski strokovni šoli v Pragi je služboval 8 let na veliki graščini na Češkem. Lastnik je imel ogromna lovišča, polna divjadi, kjer je vsako leto priredil 4 velike love na angleški način. Za vodstvo posestva je imel Malasek plačo od čistega dobička; ker pa so fazani, zajci in jerebice vse posevke sproti požrli, nista z gospodarjem nikoli prišla na čisto. František se je razjezil, mu vrnil ključke rekoč: »Jaky pan — takovy kram!« (kakršen gospodar, taka kramarija!) in odrajal s prihranki po svetu, »na lumparijo«, kot sam pravi.

»Ko je začelo zmanjkovati denarja, sem pričel iskati službo po dunajskem časopisu in dobil ponudbo za oskrbnika na Vrhniki, Oberlaibach. Odpeljal sem se na jug čez Dunaj — ko je vlak pihal skozi Kranjsko, mi je srce kar poskakovalo od veselja: tako lepi kraji, sadovnjaki, hiše...! Dve leti sem ostal na Vrhniki in se tam zaljubil v gostilničarjevo hčer Franciko, takoj ko mi je prišla pred oči, čeprav sem bil na Češkem že zaročen z bogato punco.

Ko je Kmetijska šola na Grmu pri Novem mestu razpisala mesto predavatelja, so mi prijatelji rekli: »Kar pojdite v deželno službo, tam boste gospod...?« V Ljubljani so me še opozorili, naj jim v Novem me-

stu ne kvarim njihove klerikalne politike, ker so vedeli, da sem Sokol še s Češkega in tako sem se znašel na Dolenjskem. Po svetovni vojni sem gospodaril v Srebrnicah in 1932. leta mi je bila priznana visokošolska izobrazba. Bil sem spet profesor na grmški šoli, pa kmetijski referent okraja in višji kmetijski svetnik. Po zadnji vojni sem bil pri okrožnem odboru referent za kmetijstvo in končno spet profesor na šoli...«

»Kako ste pa kaj z Novim mestom zadovoljni?«

»V Novem mestu sem zelo srečen. Ker sem bolj vsele narave, imam dosti prijateljev. Vsi Dolenjci me dobro poznajo, saj sem imel več tisoč predavanj tod okoli...«

»In domovina? Vam je dolgčas po njej?«

»Po Češkem mi ni dolgčas, čeprav grem rad gor. Leta 1962 sem bil z vso družino tam — za vedno pa ne bi šel tudi za zlato češke krone! Domači so mi rekli: »Frantiku, pridi gor, pa boš spet naš...« Imaš peneze, lepo boš živeti! Pa ne grem: tam bi se mučil kot konj, tukaj pa sem sam svoj!«

Ruriko Cepuder

»V Novo mesto sem prišla 1. junija 1963 iz Beograda, kjer sem živela pri očetu, ki je tam v službi. Sicer pa sem doma iz Tokia.

Z mojem sem se spoznala v Beogradu, ko je služil vojaški rok...«

Stanujeta v naselju Nad mlino. Seveda že prvi pogled pove, da slike po stenah in predmeti po policah niso samo spominčki z izleta na Daljni vzhod, ampak da celo stanovanje izžareva doberšno mero karakterističnega japonskega okusa. Folklorne figurice, obeski v kotu pri oknu dnevne sobe in vzorec na pregrinjalu opozarjajo, da gospodinja ni iz naših krajev.

»Novo mesto mi je še kar všeč, navadila sem se na ljudi in na okolico. Je-

zik razumem kar dobro, govorim pa tudi, če ni preveč zvanjeno,« se je nasmehnila. »Mož je zdravnik na kirurškem oddelku, jaz pa

Ruriko Cepuder v svojem novomeškem domu

delam blokemične preiskave v bolniškem laboratoriju na internem oddelku. Farmaceutka sem že od doma.

»Kako pa ste zadovoljni z družabnim življenjem v Novem mestu?«

»Včasih mi je kar dolgčas — Novo mesto je le zelo miren kraj. Vseeno pa hudega domotožja po domovini še nimam, saj je moderno življenje podobno tukaj in tam. Nekaterih običajev sicer tukaj nimam, za Novo leto ali na primer za pusta pa se podobno zabavamo. Obledemo posebne obleke in tudi narodne noše so ob vseh takih svečanostih zelo priljubljene. Japonskih radijskih postaj čez dan ne slišimo, ob treh zjutraj, ko jih je mogoče ujeti, pa tudi ne vstanemo...«

»In kako sestavite jedilnik?«

»Včasih kuham tipično japonske jedi, največkrat pa pomešam slovensko,

srbsko in japonsko kuhinjo in upam, da je mož zadovoljen?« Mož je pokimal — jugoslovansko-japonska kuhinja je torej izpit dobro prestala.

»Na Japonskem jedo več rib,« je nadaljevala Ruriko, »riž, alge in školjke. Tudi zelenjave pojedjo več — tudi poznajo jo več vrst kot v Jugoslaviji.«

»Ali nameravate kdaj obiskati domovino?«

»Letos še ne!« sta oba hkrati povzela. »Pozneje pa prav gotovo. Zdaj imam stike s svojimi v Beogradu in sorodniki na Japonskem,« je povedala naša mednarodna Novomeščanka.

Zdaj živi v Jugoslaviji blizu 300 Japoncev, nekaj v

Sofija Jakopce bi brez ruskega samovarja verjetno imela še večkrat domotožje po svoji domovini...

nil, je šel tudi on v partizane. 1943. leta je padel pri Sentjerneju...«

Pred leti ji je umrl še mož in zdaj je — sama:

»Sorodnikov nimam in večkrat mi je težko. Stiri-krat sem bila že operirana na očeh, pa še vedno zelo slabo vidim. Ne, če ne bi imela toliko prijateljev, sploh ne vem, kako bi žive-vela. Sem največ v postelji, ker me bole noge, pa tudi jezika ne znam. Pomaga mi sosedova punčka, ki gre z mano v trgovino, kadar greva kaj kupit.«

»Kaj pa Novo mesto?«

»Novo mesto pa mi je zelo všeč in tudi ljudje so dobri. Saj bi šla lahko tudi v Maribor, tam pa so bolj zleht ljudje. Rada bi šla v dom za stare in onemogle, če bi bil v Novem mestu kakšen. Drugam pa ne grem. Tukaj imari grobove in Novo mesto je tako lep kraj...«

Na mizi pred seboj je imela zloženih nekaj stotakov, tisočak in pest drobiža. Nekaj je računala po koščku papirja, ko smo jo obiskali.

»Ali lahko živite s pokojni- nino?«

»Dobivam 18.000 dinarjev. Saj ni veliko — vendar se bo že nekako preživel, ker ne kupujem oblek in drugih stvari, ki jih imam že od prej.«

Ob slovesu je poprosila:

»A, Dolenjski list? Schreien sle: Lepo pozdravila vsi prijatelji iz Novo mesto...« Solze med nasme-

Adela Bock

Adela Bock živi sama v podstrešni sobi v Vrhovč-

Adela Bock pozdravlja vse Novomeščane, tudi tiste, s katerimi se le malokdaj sreča, pa jih pozna kot dobre ljudi

vi ulici. V Novo mesto je prišla z mojem in sinom leta 1941.

V Slovenijo smo prišli leta 1932 z Dunaja, ko še ni bilo vojske. Ker sva bila oba z mojem Žida, nista mogla pričakovati mirnega življenja v takratni Avstriji. Da sva imela prav, se je izkazalo leta 1941, ko je moža takoj po okupaciji pričel preganjati gestapo. Umaknili smo se v Novo mesto, mož je šel v partizane, sina pa so internirali v Gonars. Ko se je vr-

hom in sončni žarek na suhih rožicah v lončku, pa spet svinčnik v roke...

Sofija Jakopce

Še preden sem se sploh lahko izprsil z ruščino, mi je ljubezniva tovarišica Sofija prestregla besedo z mehko slovenščino:

»Lahko postrežem z ruškim čajem?«

»Čaj mora biti močan, kot kava,« me je poučila

trenutek za tem in že postavila na mizo vroč samovar, zraven pa rusko domače pecivo — medenjake in skodelico s »sladkim« — posebnim češpljevim džemom, brez katerega pri njih ni sprejema. »Vi Slovenci pa pijete nekakšno vodo,« se je nasmejala, ko sem se čudil aromi in okusu njenega čaja ter nadaljevala:

»Pri nas ga spijemo po pet ali šest velikih kozarcev drugega za drugim in brisačo imamo čez ramo, da se lahko obrišemo, ko nam stopijo potne kapljice na čelo. Kuhamo ga celo poleti pod jablano in dve ženski, ki prideta takole na klepet skupaj, ga spijeta tudi po 8 litrov!«

»Kateri pa so še druge tipične ruske jedi, ki jih pripravljate svoji družini?«

»Najbolj znani sta juhi šči in boršč. Radi pa imamo tudi polpete in pražen krompir ali pa bolj debele palačinke iz kvasenega testa.«

Sofija Jakopce je doma iz Penze (1,2 milijona prebivalcev) v Centralni republiki. Studirala je geografijo v Moskvi in v Rigi, kjer je tudi spoznala moža, ki je tam študiral vojaško akademijo. Zdaj je skoraj že šest let v službi v Dijaškem domu v Smihelu. Tukaj je njena diploma priznana in Sofija je zadovoljna, ker dela z mladino.

»In tudi, ker lahko po svojem pomagam graditi socializem,« pravi. »Veseli me tudi, ko vidim, koliko je bilo v tem času v Novem mestu zgrajenega. Novo mesto je sicer majhno, vendar so ljudje zelo vpludni — tako sem se privadila, da si želim priti čimprej nazaj, kadar grem poleti kam na dopust.«

»Domotožje?«

»Domotožje se me poloti, če poslušam ruske pesmi. Saj je bilo z mojem ravno tako, ko sva bila še v Rigi. Ponoči je vstajal in kar skakal okrog radioaparata, če je ujel Ljubljano. Tudi slike in knjige me spominjajo na domovino. Zdaj že štiri leta nisem bila tam. Po šolskem letu bova šle s hčerko na obisk k stari mami v Penzo. Jezi me samo, ko mala ne zna ruščino tako kot bi jaz rada. Saj veste... Drugače je pridna in odlično izdeluje v šoli.«

»Kako pa vam ugaja Slovenija?«

»Najbolj všeč mi je naša folklor. Pa tudi kamor pridem, so ljudje zelo prijazni in odkriti. Ugaja mi klima, laže pa prenašam mraz kot toploto. Rada jem kostanj in krvavice, še posebej pa so mi všeč vaše maskare.«

☆

Za danes dovolj, prav gotovo pa je med nami še več prebivalcev našega mesta, ki so »uradno« še vedno tujci, po srcu, življenju, navadah in svojem delu pa že več ali manj — skoraj Novomeščani...

M. M.

Franjo Malasek je bral v postelji, ko smo ga doma obiskali

ŠESTSTO LET NOVEGA MESTA

Medobčinska revija kulturnih dejavnosti

V okviru proslav 600-letnice Novega mesta in 20-letnice osvoboditve pripravljajo Zveza kulturno prosvetnih organizacij v Novem mestu medobčinsko revijo kulturnih dejavnosti. Revija naj bi bila od 11. do 15. maja v Domu kulture v Novem mestu. Nastopale bodo kulturne skupine iz vseh devetih dolenskih občin.

Predvidevajo, da bodo prvi večer na programu pevski zbori in recitatorji, drugi večer dramska dela, tretji folklora, četrti spet dramska.

Sklad za proslavo prenesen v proračun

Zaradi zveznega zakona o novem načinu financiranja družbeno-političnih skupnosti je bil tudi sklad za proslavo 600 letnice Novega mesta prenesen v proračun občine Novo mesto. Zaradi splošno skrčenega proračuna pa je tudi sredstev za te namene zelo malo, tako bo gospodarska komisija odbora za proslavo vedela, s kakšnimi sredstvi razpolaga, šele, ko bo občinska skupščina sprejela proračun za leto 1965.

Poseben žig za začetek proslav

Filatelistična zveza Slovenije pripravlja s Turistično zvezo Dolenske in filatelističnim društvom v Novem mestu za proslavo 600-letnice Novega mesta in 20-letnice osvoboditve poseben pisemski ovojnice, posvečene temu jubileju. Novomeška pošta bo na dan ustanovitve mesta, 7. aprila, potiskala na te ovojnice poseben spominski žig. Opozorjamo tiste, ki žele žig dobiti, da ga je pošta pooblaščen uporabljati samo ta dan.

Plakat umetniške vrednosti

Komisija za propagando odbora za proslavo 600 letnice je sprejela načrt za plakat. To je Jakševa grafika Novega mesta z vzhodne strani. Plakat tiska tiskarna Ljudske pravice v Ljubljani v sivo-rjavi sepiji v nakladi 1500 primerkov in v dveh formatih. Plakat bo izšel ob koncu marca.

KRKA

TOVARNA ZDRAVIL NOVO MESTO

ISČE SAMSKE
(OPREMLJENE) SOBE
ZA CLANE
KOLEKTIVA

Nangerjeva - 417 kegljev!

Na kegljišču Gradisa v Ljubljani je bilo pretekli teden prijateljsko srečanje ženskih kegljaških ekip novomeškega PIONIRJA in večkratnega slovenskega prvaka Gradisa. Čeprav je Pionir izgubil srečanje za 65 kegljev, je dosegel zelo dober rezultat, Nangerjeva pa je kar za 15 kegljev popravila stari rekord Jermanove. Nov dolenski rekord je torej 417 kegljev. Izkazala se je še Oražnova s 386 keglji. Pri domačinah je bila s 417 keglji najboljša bivša svetovna prvakinja Erjavčeva.

Gradis: 2283 (Rus 376, Erjavc 417, Sonnenwald 399, Bergant 365, Remec 392, Duhovnik 334) — Pionir 2218 (Oražem 386, Sime 347,

dela in lutkovna gledališča, zadnji večer pa zabavni ansambli. Če bo prijavljencev več, kot pričakujejo, se bo revija začela že v ponedeljek, 10. maja.

Do sedaj so prijaviili Brežičani mladinski in moški pevski zbor, recitatorje, dramsko delo in zabavni ansambel. Iz Krškega bodo prišli recitatorji, mladinski pevski zbor, gledališčniki in zabavni ansambel. Metlika se bo predstavila z »Belo krajino v besedi, pesmi in plesu«. Trebnje z zabavnim ansamblom, moškim pevskim zborom iz

Mokronoga in recitatorji. Novo mesto pa je za sedaj prijavilo samo zabavni ansambel glasbene šole in oktet iz Sentjerneja. Pričakujejo, da bodo Novomeščane zastopali tudi moški pevski zbor, mešan zbor in gledališka družina. Iz Ormožja in Sevnice se nimajo prijav. Komisija bo ocenila in izbrala skupine, ki bodo nastopale v reviji.

Naslednji dan, 16. maja, bo v Novem mestu še občinska revija mladinskih pevskih zborov, za katero imajo že tudi nekaj prijav. Pričakujejo, da bo prišlo okrog 900 otrok, ki bodo ob spremljavi godbe na pihala zapeli tudi nekaj skupnih pesmi na prostem.

Program proslav dobiva končno obliko

Predsednik komisije za program v odboru za proslavo 600-letnice Novega mesta in 20-letnice osvoboditve Jože Suhadolnik nam je pred dnevi povedal, da je večina prijav organizacij in šol za njihovo proslavljanje obeh obletic že zbrana. Šole bodo ob koncu šolskega leta pripravile več prireditev in razstav likovnih del, druge organizacije pa bodo sodelovale z nastopi skozi vso sezono. Poudarek bo na svečanem začetku proslav, 6. in 7. aprila, na dan ustanovitve mesta, potem pa bodo večje prireditve še ob drugih važnejših dnevih: 27. aprila, 1. maja, 8. maja (osvoboditev Novega mesta), 25. maja, 4., 13. (republika proslava šoferjev v Žužemberku) in 22. julija — vse tja do 29. oktobra in 29. novembra, ko bomo proslavljanje zaključili. Ves ta čas pa bodo morali za podobo mesta skrbeti tudi meščani, da vsaj ulice ne bodo umazane in zaraščene — k svečanemu vzdušju bomo morali skratka vsi prispevati svoj delež.

Šola za zdravstvene delavce v nevarnosti

V Novem mestu je šola za zdravstvene delavce, ki že drugo leto dela z lepim uspehom in je zanjo med dekleti veliko zanimanje. Skoda le, da šola nima lastnih prostorov, da bi mogla sprejeti še več gojenk. Ravnateljstvo šole se tega dobro zaveda in se že ves čas po svojih najboljših močeh trudi za nove prostore. Zdaj se namreč ta šola stiska v prostorih gimnazije in tako ovira ne samo svoj normalni razvoj, temveč povzroča nepotrebno stisko še v gimnaziji. Tudi pristojni organi so razumeli potrebo po novi stavbi za omenjeno šolo in iz sklada za šolstvo že odobrili del sredstev, potrjen pa je tudi stavbni in lokacijski načrt.

In zakaj se ne zidajo? Samo zaradi predpisa, ki strogo določa, da morajo biti za take investicije v celoti zbrana vsa sredstva, še preden se sme začeti z deli. Ali ni tak predpis presterog in v tem konkretnem primeru povzroča preveliko škodo, ki jo bomo boleče občutili? Ne

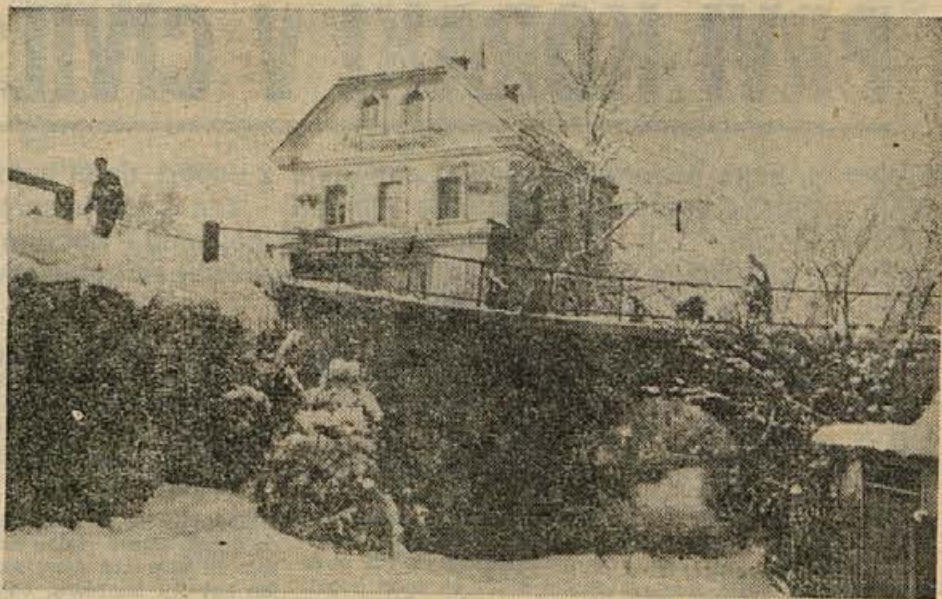
gre samo za to, da stiska s prostori zelo ovira pouk v obeh šolah, kjer trpita oba profesorska zbora in dijaki in gojenke, ampak tudi normalni razvoj šole za zdravstvene delavce ni mogoč, saj spričo sedanje stiske s prostorom šola praktično ne more tvegati vpisa novih gojenk v prvi letnik. To pa pomeni, da bo dotok strokovno usposobljenega kadra po bolnicah in zdravstvenih ustanovah še manjši, čeprav ga že sedaj primanjkuje.

Pričakujemo torej, da bodo pristojni organi takoj priskočili na pomoč omenjeni šoli in poiskali najboljšo rešitev.

Počitniška zveza v KRKI

Na letni konferenci družine počitniške zveze v tovarni »Krk« v Novem mestu so ocedili delo organizacije v preteklem letu. Organizirali so »ridnevni avtobusni izlet z ostalimi člani kolektiva po Primorski z obiskom v bolnišnici Franji in enodnevnim izletom s tovarniškim kamionom po turističnih krajih Gorenjske. Novi odbor naj skrbi za povečanje števila članov, mimo izletov pa naj priredi predavanja z diapozitivi o lepota naše domovine in tesneje naj sodeluje z ostalimi družinami v občini. V hodniku v tovarni bodo obesili desko za sporočila o delu in prireditvah organizacije.

M. G.

Delček zasneženega Novega mesta na sliki se vam bo na prvi pogled zazdel najbrž neznan. Na sliki je prodajalna novomeške ZELEZNINE v Kandiji (Foto: Branko Lukić)

Obisk pri zavodu za požarno varnost

Novomeški zavod za požarno varnost je bil ustanovljen lani in je že po enem letu opravičil zaupanje. Lani je bilo v novomeški občini 26 požarov. Zasluga za to, da so bili požari pravčasno omejeni, gre novomeškemu gasilskemu društvu in gasilski četli, prav tako pa tudi vsem enotam na tem področju. Skupna škoda znaša 12 milijard dinarjev, več požarov pa je bilo v privatnem kot družbenem sektorju. Lani je imel zavod precej težav z materialom. Letos pričakuje od republiškega sklada dva modernizirana gasilska avtomobila. Delo pa bi bilo usmerjeno tudi v pomoč pri elementarnih nesrečah.

Zavod ima tudi mehanično delavnico za popravila »flikov«. Prav s temi sredstvi krijejo polovico mesečnih dohodkov. Drugo polovico iz prispela OS. Trenutno je v zavodu zaposlenih 17 uslužbenec, ki imajo precej obsevnih nalog: pomagajo gospodar-

skim organizacijam pri uveljavljanju preventivnih služb, pripravljajo seminarje HTV tehnikov in podobno.

Februarja so začeli z enomesečno šolo za gasilske podčastnike. Vanjo hodi 30 tečajnikov, med njimi sta dve dekleti, kar je spodbudno za vključevanje žena in ženske mladine v gasilske vrste. Finančne stroške krije OS Novo mesto, tečaj pa je v gasilskem domu, kjer predavajo predavatelji z zavoda, občinske zveze in zavoda za izobraževanje. Takih zavodov je v Sloveniji zdaj pet: v Kranju, Celju, Mariboru, Kopru in Novem mestu, pripravljajo pa ga še v Trbovljah. Organizirali bodo še tečaj za industrijske nočne čuvaje, o prvih ukrepih pri izbruhu požara in druge. Ob 600-letnici Novega mesta nameravajo prirediti veliko gasilsko vajo in pripraviti razstavo gasilskega orodja, ki so ga izdelale naše tovarne. Zavod je dobro zastavljen delo, če mu bodo priskočili na pomoč občinski odbori, bo delo nemoteno steklo.

In še nekaj o letošnjih požarih: prvi je bil na Zajčjem vrhu, kjer je gorelo gospodarsko poslopje, druga dva pa sta bila 3. februarja. V upra-

vi gozdnega podjetja je gorela heraklitna stena, v prostorih Ele in Pionirja, kjer je bila prej tovarna igrača, pa je gorelo nekdanje skladišče lakov. Sodelovalo je 40 gasilcev, ki sta jih vodila E. Janežič in F. Salmič, najbolj pa so se izkazali Marjan Piliš, Vinko Frideršek, Stanko Kunc in Mirko Teropšič. Eden izmed gasilcev je bil poškodovan. Škodo zadnjega požara cenijo na preko milijon dinarjev. V zavodu pravijo, da so največja ovira pri gašenju ljudje, ki so preveč radovedni. Dobro bi bilo, če bi v bodoče priskočili gasilcem na pomoč še organi, ki skrbijo za red.

MARJAN GREGORČIČ

Matični urad Dol. Toplice

Februarja ni bilo rojstev izven bolnišnice. — Poročili so se: Franc Skedelj, tovarniški delavec, in Albina Strnad, tovarniška delavka, oba iz Gor. Straže; Franc Čelič, strojni mizar, in Lidija Skedelj, prešivalka, oba z Uršnih sol; Janez Janežič, tovarniški delavec iz Podhoste, in Francka Tokavčič, tovarniška delavka iz Gor. Straže. — Umrl je Jože Kapš iz Dol. Toplice, 65 let.

Bogata dejavnost novomeškega FOTO KLUBA

Te dni je tudi novomeški fotoklub ob sicer skromni udeležbi članstva polagal letni obračun dela. Člana kluba Polde Grahek in Branko Lukić sta lani sodelovala s svojimi izdelki kar na 12 fotografiskih razstavah, dvakrat celo v tujini in prinesla novomeškemu klubu lepa priznanja. Redni stenčasi na Glavnem trgu pripravljajo marsikoga, da občuduje lepe umetniške in reportažne posnetke. Veliko dela pa so lani vložili tudi v priprave za 600 letnico Novega mesta in 20 letnico osvoboditve. Za razstavo »Novo mesto skozi 600 let« so zbrali že več kot 300 posnetkov, izmed katerih bo posebna komisija izbrala najboljše. S posnetki na to temo bodo polnili tudi stenčase. Člani kluba bodo pomagali pri prvi fotografski razstavi dolenskih pionirjev, ob zaključku proslav pa nameravajo prirediti medklubsko razstavo.

Se več skrbi bodo posvetili vzgoji naraščajo, sodelovanju z drugimi klubi v občini, s fotokrožki na šolah, ustanovili pa bodo tudi kino-sekcijo, saj je v Novem mestu že precej 8 milimetrskih kamer. Skupno nameravajo posneti film o Novem mestu — jubilarntu. V svoje vrste vabijo vse »divje« amaterje, ki bi se v klubskih krožkih lahko naučili boljše in racionalnejše streljati s svojimi kamerami. Amaterji naj začutijo, da je klub res matica za nasvete, pomoč in izpopolnjevanje!

—mrt—

VSAM PO SVOJIM MOČEH

Odbor za proslavo 600 letnice Novega mesta in 20 letnico osvoboditve je razposlal vsem organizacijam v občini okoliščino, v kateri jih vabi k sodelovanju pri proslavah. Vsaka organizacija naj bi se vključila v proslavljanje po svojih močeh. Pripravljenost za sodelovanje in programe svojih akcij je poslalo že več kot 20 šol, organizacij in društev iz vse občine.

NOVOMEŠKA KOMUNA

PRVI KORAKI V CIVILIZACIJO

Preberite, kako novomeška občina nadaljuje z napor, da bi humano, kulturno in vzgojno rešili cigansko vprašanje – Diploma v baraki – Cegelnica je spremenila mnenje o svojem novem sosedu – Lep zgled iz Škocjana na Dolenjskem – Načrtno in vztrajno prizadevanje občinske skupščine in vodstev političnih organizacij za konkretno pomoč Ciganom v naši občini že kaže prve zelo razveseljive uspehe.

ZIMSKI DAN v JEDINŠČICI

Zasnežena pot proti Jedinščici se je naglo zožila. Naprej je bila steza. Steza je bila gladka kot pravo drsališče. Klanec se je nenadoma stegnil v ravan.

»Glej, kako se kadil!«
Sprva ni bilo videti, odkod dim, nekoliko korakov dalje pa sta se prikazali baraki, ena od druge kakšnih trideset korakov.

»Torej tu imajo Cigani svoj novi dom!«

»Stopiva noter!« je rekel Ljubo Milošević, referent za cigansko vprašanje pri občinski skupščini v Novem mestu.

Potrkala sva na kuhinjska vrata v baraki, kjer stanuje Drago z družino. Pri topleni štedilniku je stala dekle in poskušala skriti zadrego tako, da je vtaknila roke v predpasnik.

»Si iz te družine?«
»Ne, gospod, tu sem kar tako.«

»Kje je Drago?«
»V Novem mestu. Rekel je, da se kmalu vrne.«

V kuhinji se je nateplo kakšnih šest fantičev, ki so kmalu zavohali cigaretni dim in začeli stegovati roke proti prižgani cigareti. Prišla je starka, oblečena v krilo, ki je bilo nekoč živo rožnato, udarila nekajkrat po otroških rokah in nekaj momljala.

Odpri smo spalnico. Sredi sobe je stala lepo postelja in z volnenimi odejami pregrnjena postelja. Na steni je visela diploma. (Drago Brajdič, tukajšnji gospodar, je zaposlen pri strošnem »Remontu«, diplomu pa je dobil za uspehe pri kegljanju.) Starka je odprla še sosednjo sobo. Ta je bila mrzla. »Gospod, če bi imela še kakšno odejo...« je rekla.

»Pravijo, da prosjačite...«

Zena Ferdinanda Brajdiča, Dragovega sosedu, ob obisku ni bila presenečena. »Kar pogledajte: skromno je, a sem zadovoljna. Če bi imeli še elektriko...«

Dekle, ki je ribala v kuhinji, je morala takoj spet na delo. Tudi fantiča – eden obiskuje šolo – nista smela poslušati razgovora.

»Gospod, jaz vse plačam. Krompir kupim od kmetov, ker ga dobim ceneje.«
»Priznajte se, da ste včasih predrzni!«

»Morda imajo samo tak vtis. Nismo vsi Cigani enaki!«

V gozdu, nekaj nižje od barak, je bil šotor, ob njem pa je tlel ogenj. Bolj v dimu kot v plamenu so si na pol oblečeni otroci gredli roke in noge. Fantek je bos skakal po snegu okoli šotora. Pri ognju je sedel tudi dekle, ki se je zasmeljal, če je kdo kaj rekel. »Dekle je od rojstva gluha.«

Janez bo le v Cegelnici!

Nekega dne v januarju 1965. Na cestnem ovinku v Bučki vasi je stal tovornjak komunalnega podjetja. Janez Brajdič, njegov sin in še eden so razkladali dele barake, ki naj bi jo postavili tik ob gozdu.

»Povem vam, da tukaj ne bom. Ni vode, ni elektrike. Nič boljše kot v hosti v Zabljaku.«

Nekaj tednov kasneje je Janez pristojnoval zboru volivcev v Bršljinu, kjer je lahko slišal, kdo je za in kdo proti njegovi nastanitvi v Cegelnici. Naposled so občani skle-

nili, da se Janez lahko naseli v tej vasi, ampak pod pogojem, da začne kar najhitreje graditi hišo.

Te dni je Janez slednjič lahko uresničil željo. V Cegelnici si je postavil barako in jo lično opremil. Za začetek je kar majhno razkošno stanovanje! Spomladi pa (da bi že skoraj bilo!) bo začel kopati temelje za pravo, zidano stanovanje. Cegelnica se bo tako že skoraj povečala za novo hišno številko.

Škocjan: vsi za enega

Škocjan, te dni. Imeli so sestanek, da bi našli rešitev, kako pomagati ciganski družini, ki že leta in leta prebiva pod plateno streho.

»Zakaj ne bi gradili hiše?«

Zdenka Golob-Borčič: VINJETA

Tako je, morajo zgraditi hišo, kot so druge v okolici. Zmenili so se. Hiša bo stala blizu Dobruške vasi, zgraditi pa jo bodo pomagali vaščani. Se prej bodo izbrali primeren prostor. Hiša mora biti na takem mestu, kjer bo blizu pitna voda in elektrika.

Ciganska družina v Škocjanu, ki pošilja sina na delo v novomeško IMV, se bo tako zlagoma civilizirala.

In tako naprej...

Barake – le začasna rešitev

Seveda mora iti tako naprej. V vsakem kraju, ki bo dobil za nove stanovalce ciganske družine, bodo prej ali slej zrasle zidane hiše. Barake so samo izhod v sili, začasno stanovanje Ciganov. Take barake že stojijo v Jedinščici, Cegelnici, postavili pa jih bodo še v Bučki vasi in drugod. Nekatere ciganske družine bodo začasno stanovali v osebnih železniških vagonih, ki jih bodo v ta namen preuredili. Eni kot drugi pravijo, da je tako stanovanje še vedno boljše kot odprt plačeni šotor.

Tako bodo dobile stanovanja sprva predvsem družine, katerih člani so zaposleni. Zaposlenih pa je že nad 110. Pri Zavodu za zaposlovanje delavcev so prejšnji mesec registrirali 15 prijav Ciganov, ti pa so se v glavnem že vsi zaposlili. Cigani se zaposlujejo pretežno kot sezonska delovna sila. Seveda delajo tudi v proizvodnji, kjer so se nekateri že izkazali. Ko bodo dobili stanovanja, bo prijav za delo še več. Stanovanje oziroma dom, streha nad glavo je eden izmed važnih pogojev za življenje. Tako rekoč odskočna deska za vse drugo. Zato so bila tudi dosedanja prizadevanja občine, njenih organov, organizacij, skratka vse družbene skupnosti usmerjena zlasti v to smer, namreč, da se Ciganom najprej zago-

tovi stalno bivališče in s tem onemogoči njihovo nomadsko preseljevanje iz kraja v kraj.

Lov naj zamenja vzgojo

Morda je bil prav s skrbjo, da dobijo Cigani stalno bivališče in primeren dom, narejen najvišji napredek, odkar govorimo o reševanju ciganskega vprašanja v novomeški občini. Resda še ne bo tako kmalu, ko bomo lahko rekli, da imajo Cigani primeren dom, toda to ne sme nikogar motiti. Spomniti se je treba prejšnjih let, ko je malokdo čutil potrebo (pa tudi odgovornost), da poskrbi za boljše življenje Ciganov, tako življenje, kakršnega imajo pravljenice, kajti živijo po ustavi. Preden smo prišli do spoznanja, da je treba taka vprašanja reševati s humanim pristopom, kjer ne sme biti prostora za kakršnekoli razloke med ljudmi, je preteklo dolgo obdobje. Dolgo pa se je zdelo zlasti zato, ker se je sprilo neurejenega življenja samim sebi prepuščenih Ciganov množilo prestopništvo v tej ali oni obliki. Zdal pa je menda že čas, da vidimo v Ciganih ne le napadalce, tatove – kriminalce, ki jih je treba policijsko onemogočiti, ampak ljudi, ki jim drugačni življenjski pogoji niso dovolili, da bi prej dobili legitimacije civiliziranih občanov. Lov na »ciganske« Cigane ne bo smel biti več splošen, ampak čedalje bolj skrojen, omejen tako rekoč na »neposlušne« posameznike, ki se bodo težje »odrekli« nekaterim navadam, ki ne krasijo lika socialističnega občana.

Dom, delo, šole – pot pravilne prevzgoje Ciganov

Pot preobrazbe je trda, naporna in dolgotrajna. Vodi skozi prevzgojo mlajšega rodu, skozi vse stopnje do polne civilizacije, skozi proces kultiviranja. Neogibna bodo trčenja s tradicijo, z običaji, načinom ciganskega življenja kot takšnim. Težje bo, ker je vse to zakoreninjeno v Ciganih skozi rodove in seže morda tja do porekila. Toda s praviimi prireji in vztrajnosti je to dosegljivo. Načrt: dom, delo, šole je v dolenjskih razmerah prikladen in izvedljiv.

Dolgo časa je bilo nerazčiščeno prav vprašanje, kakšen naj bo koncept reševanja. Danes to ni več sporno. Pokazalo se je, da brez skrbi za stalno nastanitev Ciganov ne bo šlo, da je delo tisto, ki naj primerno oblikuje starejše, in da je šola tista, ki naj dokončno izbrisi razlike med »ciganskimi« Cigani in Cigani kot enakopravnimi občani.

Odpravimo zgodovinsko sramoto!

Vsakdo si je po svoje prizadeval, da bi bili v dosedanjem delu doseženi čim boljše rezultati. O delu komisije za cigansko vprašanje pri občinski skupščini je pripovedoval njen predsednik Bernard Windiš.

»Začeli smo z razporedom ciganskih družin po vaseh. Upoštevali smo tista naselja, kjer je blizu voda, elektrika, šola; možnost za zaposlitev... Z ukrepi bi morali doseči, da bi Cigani vedeli, kaj je prav in kaj ne. Precej njihovih otrok zamuja pouk v šoli. Osnovno šolstvo je ob-

vezno, zato bi morale šole dosledneje ukrepati proti tistim ciganskim družinam, katerih otroci zamujejo pouk... Vzgojo ciganskih mater smo si zamislili tako, da bi jim razne ustanove »skozi predavanja ali tečaje« pokazale, kakšna mora biti mati, kaj mora vedeti, kakšno vlogo mora imeti v družini.

Čim bo rešen problem nastanitve, zaposlitve, vzgoje (šola, patronažno delo), bomo lahko rekli, da Ciganov, kot jih poznamo danes, ni več. Takó bi se morali preobraziti. Če bi pomagala republika – mislim, da je cigansko vprašanje tudi njen problem – bi vse lažje in hitreje reševali. Republika ima strokovnjake, ki bi lahko znanstveno pokazali pot. Kajti nereseno cigansko vprašanje pri nas je že kar nekakšna zgodovinska sramota, ki pa jo moramo odpraviti!«

V izolaciji ni civilizacije!

Sekretar občinskega komiteja ZKS Slavko Zirkelbach je mnenja, da je treba v času, ko se teren prilagaja načinu reševanja ciganskega vprašanja, malo bolj spoštovati tudi »uradne« moralne nazore kot do zdaj, kajti neupoštevanje Ciganov kot enakopravnih občanov je v nasprotju z ustavo. Na vprašanje, kakšen naj bi bil koncept za preobrazbo Ciganov, pa je kratko rekel:

»Ciganov ne bomo civilizirali, če jih bomo izolirali!«

Ciganov ne smemo izolirati. Poleg tega, da jim omogočamo stalno naselitev, pot do kruha in preobrazbe, jih moramo vključevati – kot vse druge občane – v družbeno politično delo. Kajti tudi tod gre pot v hitrejšo spoznanje, da so eden od pogojev za rešitev dobrine, ki so potrebne vsakemu občanu za njegovo normalno delavnost.

Izkušnje Prekmurcev

To, s čimer se na Dolenjskem ubadamo nekaj zadnjih let, so v Prekmurju že rešili.

Zaposlitev in dom, čeprav v začetku le skromni, jim moramo pomagati doseči – pa bo prej ali slej tudi konec postopajstva in problemov, ki jih zdaj še imamo s Cigani!

V murskosoboški občini živi nad 2.000 že povsem civiliziranih Ciganov. O tem se je prepričal tudi Ljubo Milošević, ki se je nedavno udeležil posvetovanja o ciganskem vprašanju v Murski Soboti.

»Najmočnejši vtis je name naredil že sam sprejem. Sprejeli so me predsednik in sekretar krajevne organizacije SZDL, urednik časopisa »Nekoč in danes« in odbor-

Prvo »pravo« stanovanje – prvi koraki v civilizacijo. Takšne domove imajo zdaj Cigani v Jedinščici, Cegelnici in drugod. V njih bodo stanovali vse do tlej, dokler ne bodo zgradili zidanih domov.

nik Vlado Šarkezi ter predsednik nogometnega kluba, vsi Cigani iz vasi Pušča. Ta vas šteje 50 hiš, ki so večinoma dvosobne. Zenske so skoraj vse zaposlene, za moške pa je zaposlitev težje dobiti. Imajo elektriko, radijske in televizijske sprejemnike, motorje in še marsikaj drugega, kar kaže na stopnjo njihove civilizacije. V vasi je otroški vrtec. Cigani v murskosoboški občini so že tako daleč, da se potegujejo za svojega republiškega poslanca.«

Novomeški koncept je dober!

»Na zunaj je videti taka rešitev idealna,« je pripomnil Milošević, »zadnje čase pa razna dejstva dokazujejo prav nasprotno. Koncentracija je bila morda primerna za začetek, v prvi stopnji civilizacije. Zdal ni več, ker se želi-jo mnogi Cigani odseliti iz Pušče in drugih vasi drugim in se pomočati z drugim prebivalstvom. Zelje so iz dneva v dan večje, skoraj že zahteve.«

Ko sem razmere v murskosoboški občini vzporejal z razmerami na Dolenjskem, konkretno v novomeški občini, sem prišel do zaključka,

da je naš koncept dober, pravi.

Tu bi opozoril na nekaj, kar so ponekod napačno razumeli, to pa je, da mora biti v enem kraju le ena ciganska družina, največ dve. To velja za kraje, kjer Cigani do zdaj niso bivali. Za kraje, kjer Cigani že dalj časa prebivajo, to ne velja. Če bi v krajih, kot je Smihel pri Novem mestu, kjer živijo Cigani že več let, začeli z odseljevanjem, da bi ustregli napačno razumljenemu pogoju, bi kršili ustavo, ki pravi, da nasilno preseljevanje ni dovoljeno.«

Premalo sredstev za dober načrt

Načela za reševanje ciganskega vprašanja so znana in so dosedanja koraki z njimi uskladeni. Če se kdaj zatakne, je to takrat, ko se sprašujemo: ali je ozorima ali bo sredstev dovolj? Sredstev pa ni ravno na pretek, zato bo reševanje počasnejše. Kot je rekel podpredsednik občinske skupščine Andrej Grča pred sprejemom občinskega proračuna za leto 1965, je za reševanje ciganskega vprašanja trenutno predvidenih le 5 milijonov dinarjev.

IVAN ZORAN

Solidno in hitro očisti oblačila
KEMIČNA ČISTILNICA NOVO MESTO
Germova ulica 5

NESREČE

Ob nadvozu v sadovnjak

28. februarja ob 12.30 je zapeljal s ceste III. reda v Kronovem osebni avtomobil ZG 249-01, v katerem se je Slavko Masnec peljal z Otočca proti Šmarjeti. Topilcam. Ko je s precejšnjo hitrostjo pripeljal do nadvoza, je Masnec zvil proti sadovnjaku, kjer se je ustavil. Ranjen ni bil nihče. Skoda cenijo na okoli 40.000 dinarjev.

Mopedist v pešca

28. februarja ob 19.45 je na cesti III. reda v Brezovici pri Šmarjeti mopedist Mirko Zupančič trell v pešca Janeza Pirnarja, ki je nakladal voz. Pirnar je z vprego vozil hlobovino, v Brezovici pa se je voz prevrnil. Ko je voz znova nakladal, je bila že trdna tema, vendar pa Pirnar, ki je stal na cesti, ni prizgajal luči in opozoril na nevarnost. Mopedist Zupančič se je sicer hotel ogniti nesreči, vendar se mu ni posrečilo. Pri trčenju se ni nihče težje ranil. Pirnar je bil videti pijan.

Ogenj v Cegelnici

12. februarja se je vžgala sušilnica kmetijske zadruge v Cegelnici. Vnela se je koruza, ki ni bila dovolj prečiščena in preveč vlažna. Delavcem in gasilcem se je posrečilo, da so požar zadušili, tako da ni večje škode.

Vlomilec v IMV ugotovljen

V prejšnji številki smo poročali, da je bilo v noči od 18. na 19. februar vlomljeno v bife IMV in odneseno okoli 100.000 dinarjev. Preiskovalni organi so nato zbrali dokaz, da je v bife vlomil Marko Zeman, 26, delavec IMP iz Ljubljane, ki je delal pri montaži centralne kurjave v IMV, tam stanoval in spoznal okolico. Pri inventuri v bifeju so ugotovili, da je storilec odnesel večjo vsoto denarja, ki ga je kasneje porabil, da je poravnal dolgove in nakupil oblačila zase in svojo zaročenko.

ŠAH

Penko – najboljši na Dolenjskem

»Fortem fortuna adjuvat.« Za pravkar končano šahovsko prvenstvo Dolenjske bi lahko ta stari latinski rek razširili ob hrabrih še na dobre. Torej: tudi dobre spremlja sreča. Penko je bil brez dvoma najboljši igralec tega turnirja. S pomočjo sreče pa mu je uspelo, da je osvojil vseh šest možnih točk. Mirno lahko trdimo, da v eni ali dveh partijah objektivno ni mogel doseči več kot polovičke. Za najboljša mesta so bile odločilne medsebojne partije Penka, Avseca in Crnomeljčana Zlogarja. Avsec je proti Penku kot črni zaigral ostro varianto karu – kana. Za matni napad je žrtvoval trdnjavo, artev pa je bila nepremišljena in se je lahko že kar v naslednji potezi vdal. Penko je proti Zlogarju igral mirno in počasi, a vztrajno nabiral pozicijsko prednost, ki jo je potem pretvoril v celo točko. Partija med Zlogarjem in Avsecem je bila zadnja partija turnirja. Nič čudnega torej, da se je partija, ki je sicer obstajala hud boj za drugo mesto, kaj kmalu poenostavila in spremenila v voden remi. Vsi ostali so igrali tako, kot smo jih navajeni gledati. Simon je v prvih igralih igral dobro, vendar jih je nesrečno izgubil in zapadel v malodušje. Ostali trije Novomeščani so igrali po svojih najboljših močeh.

Vrstni red dolenjskega šahovskega prvenstva za letošnje leto je naslednji: 1. PENKO (SD Novo mesto) 6, 2. AVSEC (SD Novo mesto) 4,5, 3. ZLOGAR (SD Crnomelj) 4, 4.–5. ADAMIC IN UDIR (oba SD Novo mesto) 2,5, 6. KRANJC (SD Novo mesto) 1,5, 7. SIMON (SD Crnomelj) brez točke.

Trije prvo plasirani so dobili pravico do igranja na polfinalnem slovenskem šahovskem prvenstvu. Skoda je, da se letošnjega dolenjskega prvenstva niso udeležili šahisti iz Metlike in Trebnjega. Tako je bilo prvenstvo precej okrnjeno, zlasti še, ker niso igrali tudi nekateri novomeški prvokategorniki.

Razgiban novomeški šah

Šahisti iz Novega mesta nadaljujejo svojo aktivnost: po prvenstvu Novega mesta in Dolenjske se bodo začela nova prvenstva. Za začetek: mladinsko prvenstvo posameznikov in ekip, ter sindikalno ekipno prvenstvo. Šah se v Novem mestu torej vse bolj širi.

KANDIDACIJSKI ZBORI VOLIVCEV SO KONČANI

Kandidacijski zbori volivcev so v novomeški občini za nami, med 162 zbori pa jih je bilo treba zaradi neudeležbe ponovno sklicati le nekaj. Tudi v teh primerih volivcev ni bilo za zbor samo zato, ker niso bili dovolj obveščeni.

Po zborih lahko ugotovimo, da je novi način kadrovanja in izbiranja odbornikov ter poslancev naletel na popolno podporo volivcev. Sestav predlaganih kandidatov je zelo dober, zlasti pa je razveseljivo, da je med njimi več mladih ljudi in tudi precej žensk.

Cepprav se ne moremo potresti z dokončnimi rezultati, ker gradivo vseh kandidacijskih zborov še ni zbrano, lahko posredujemo podatke o kandidatih v nekaterih volilnih enotah za volitve v občinsko skupščino. Podatki o kandidatih za poslance republiške in zvezne skupščine bodo zbrani v kratkem.

Na posameznih zborih volivcev po volilnih enotah so volivci predlagali za občinske odbornike naslednje kandidate:

1. volilna enota — Novo mesto, Glavni trg: Mimi Peco, Justina Čugura, Marija Suh; 5. VE — Novo mesto, Ulica Majde Šlic: inž. Tatjana Lavrič, Ivan Slapnik; 7. VE — Novo mesto, Zab. ja vas: Ivanka Čuček, Božena Vovk; 9. VE — Novo mesto, Br. šlin: Franc Zagorc, Zvone Campa, Stane Zupančič str.; 10. VE — Irča vas: Danica Berger, Zvone Mihelič, Franc Klopčič;

12. VE — Bircna vas: Franc Zagorc, Jože Počrvina, Franc Ilar;

14. VE — Kamence: Stane Barbo, Franc Potočar ml., Anton Kostrevec;

15. VE — Stopiče: Janez Dragan, Franc Može, Franc Kastelic;

17. VE — Mali Slatnik: Anton Ovniček, Angel Lazar, Vladislav Seničar;

18. VE — Brusnice: Albin Golob, Anton Gazvoda, Anton Srebrnjak;

21. VE — Maharovec: Andrej Drabiž, Franc Krhin, Anton Fabjan, Albin Peterlin;

Priprave za proračun novomeške občine

Na občinski skupščini v Novem mestu tečejo h tju priprave za sestavo osnutka proračuna in družbenega plana za leto 1965. Sestavljanje družbenega plana je poenostavljeno, ker bomo letos odvisni samo od lastnih virov financiranja. Preteklo soboto so imeli na občini posvet o proračunu vsi predsedniki svetov, predstavniki družbeno političnih organizacij in nekateri največji »potrošniki« proračunskih sredstev: šolstvo, komunala in uprava. Govorili so o možnostih razdelitve razpoložljivih proračunskih sredstev. Ugotovili so, da je zaradi povečanja prispevka iz osebnega dohodka nekatere izračune treba ponovno pripraviti: tako pri skladu za šolstvo, pa tudi pri drugih organih, ki se financirajo iz družbenih sredstev.

23. VE — Vrhpolje: Anton Kotar, Janez Bratkovič;

26. VE — Grmovlje: Ivan Selak, Jože Jerak;

28. VE — Zbure: Franc Perše, Janez Kovačič, Anton Zagar, Franc Novak, Albin Debevc, Franc Anderlič;

29. VE — Bea cerkev: Rudi Ferkolj, Jože Vidic, Jože Miklavčič, Jože Prešern, Franc Simončič;

31. VE — Trška gora: Franc Kirar, Ivan Medved, Anton Vovko;

38. VE — Podhosta: Anton Tisovec, Stane Kumar;

42. VE — Smihel pri Z. žemберку: Jože Zelenko, Enkezan Praznik;

44. VE — Ajdovec: Bogdan Zupančič, Jože Kastelic;

Zbor delovnih skupnosti: 4. VE — IMV Novo mesto: Jurij Levičnik;

8. VE — NOVOTEKS, ISKRA: Janez Novak, Alojz Hrastar, Stefan Simunovič, Franc Božič, Anica Resnik — Pavlin;

10. VE — SGP PIONIR: Anica Jazbec, Jožica Osolnik;

12. VE — SGP PIONIR: inž. Alojz Gabrijel, Franc Udovč, Miha Jalovec;

16. VE — PTT, GORJANCI: Zofka Rotar;

18. VE — ISKRA, BOR: Tone Konda, Vekoslav Gabrič;

22. VE — KOVINAR ELA: Milan Pergar, Franc Kranjc;

MLADINA IN VOLITVE

Šolski, delavski in kmečki aktivni ZMS v novomeški občini so posvetili pripravam na volitve precejšnjo pozornost. Občinski komite ZMS in Delavska univerza sta za mladino organizirala več predavanj o volitvah.

Nove stavbe v Novem mestu

Takoj ko bodo zbrana potrebna sredstva, bodo pričeli z gradnjo medicinske in ekonomske šole v podaljšku sedanje novomeške vajejske šole. Stavba bo večnadstropna in tudi daljša, kot je njena sosedna.

Na novem trgu nasproti Industrije obutve bo stala večja poslovna stavba s petimi etažami. Gradil jo bo PIONIR, ki bo zbral še morebitne druge interese kot glavni nosilec investicije.

Uspela akademija v tovarni KRKA

Številnim proslavam v počastitev dneva žena se je pridružil tudi kolektiv tovarne zdravi KRKA, ki je svojim članom priredil v soboto v dvorani prosvetnega doma v Novem mestu svečano akademijo. Zbrane žene je nagovoril predsednik sindikata inženier Miro Pivk, potem pa je sledil pester kulturni program, kjer so nastopili člani kolektiva, moški pevski zbor Dušan Jereb in baletna skupina osnovne šole iz Novega mesta. Tako uspešni proslavi si člani kolektiva še žele. Za praznik žena je kolektiv priredil tudi majhno zakusko v menzi tovarne. Slavljenkam so postregli moški člani kolektiva.

MARJAN GREGORČIČ

29. VE — KZ Novo mesto: Janez Jakše;

31. VE — ISKRA Sentjerne: Karolina Gašpir, Jožica Brišar, Edita Zupančič;

35. VE — osnovne šole Smihel, Dol, Toplice in Mirna peč: Franc Slavs;

37. VE — Osnovna šola Katje Rupena: Anica Šusteršič, Irena Gostiša, Jožica Rauh, Majda Suln;

41. VE — Zdravstveni dom: Dragica Petrič;

43. VE — Sodišče, Izpostava Tajništva za notranje zadeve: Jože Primožič, Vera Savnik;

45. VE — družbeno politične organizacije: Milica Sali, Jožica Klajder, Ruža Kovačič.

-ol

Slepi in hromi Jože Krese s Sel 16 pri Dolenjskih Toplicah je pred kratkim dobil radioaparar, kate-rega so mu poklonili Rdeči križ, Zveza slepih in Zveza borcev. Na sliki: sosed Turk in predsednik vaše organizacije RK sta prinesla Kresetu darilo.

V novomeški občini razdeljena pomoč poplavljenecem

V akciji za pomoč poplavljenim področjem je bilo v novomeški občini zbranih 4.489.074 dinarjev, ki so jih prispevali kolektivi delovnih organizacij in posamezniki. Posebna komisija za elementarne nevarnosti je nato proučevala, kako ta sredstva najpravičneje razdeliti.

Davčnim zavezancem, ki so ob lanskim poplavi v oktobru utrpeli škodo, je davčna uprava znižala davke za toliko, kolikor je pri njih znašala gospodarska škoda. Razen tega so po vaseh delale še posebne komisije predstavnikov RK, SZDL, socialnozdravstvenih komisij in krajevnih skupnosti ter predlagale, koliko naj bi dobil pomoči v gotovini iz sklada za pomoč poplavljenecem še vsak posameznik. Komisije so ob tej priložnosti še posebej upoštevale socialno ogrožene osebe.

Ko so bili vsi podatki in sezname zbrani, je komisija za elementarne nevarnosti pri Občinskem odboru RK Novo mesto razdelila sredstva: na območje Zameškega 710.000 dinarjev; vasi v območju Be-

Kdaj bomo dobili nov projektor?

Zaradi izredno slabega projektorja je upravni odbor prosvetnega društva v Sentjerneju sklenil, naj ima kino samo dve predstavi v nedeljo. Še tako dober film nam pokvari slaba in temna slika ter nerazumljiv ton. Dohodki od predstav so bili tako nizki, da z njimi ni bilo mogoče kriti niti režijskih stroškov. Zato je bil upravni odbor mnenja, da je še vedno bolj omejiti število predstav in s tem povečati obisk v nedeljah, kot pa kino zaradi stalnih izgub sploh zapreti. S tem pa seveda ni rešen obstoj kina. Kljub mnogim televizijskim antenam moramo reči, da si le še želimo videti kakšen dober film. Končno je kino na vasi še vedno glavna in edina redna kulturna prireditev.

KULTURNO ŽIVLJENJE V SENTJERNEJU

Kdaj bomo dobili nov projektor?

In kaj je s toliko časa objubljanim novim projektorjem? Dobili naj bi vsaj tistega, ki bo v Novem mestu zamenjal z novim! Pod vodstvom Vlaste Tavčarjev je pripravila dramska skupina KUD »Bratje Pirko-vič« Marinčev o Komedijo o komediji. Dohodek od vseh treh predstav, ki so si jih Sentjernežani in okoličani lahko ogledali v soboto 27. februarja in obe prejšnji nedelji, je namenjen za pomoč knjižnici.

bi ob morebitni novi nesreči lahko ljudem takoj nudili pomoč. Zdej to ni bilo mogoče, ker so denar šele začeli zbirati, ko je bila nesreča že tu. Z nadomeščeno škodo so bili občani zadovoljni, razen redkih, kakršne je najti vedno, kadarkoli se kje »alijo« denarna sredstva.

KULTURNO ŽIVLJENJE V SENTJERNEJU

Kdaj bomo dobili nov projektor?

pod vodstvom Vlaste Tavčarjev je pripravila dramska skupina KUD »Bratje Pirko-vič« Marinčev o Komedijo o komediji. Dohodek od vseh treh predstav, ki so si jih Sentjernežani in okoličani lahko ogledali v soboto 27. februarja in obe prejšnji nedelji, je namenjen za pomoč knjižnici.

Predvolilni zbori okrog Šmarjete

V nedeljo, 28. februarja, so na zboru volivcev v Šmarjeti predlagali in sprejeli kandidate za republiški in zvezni zbor. Občani žele s temi kandidati imeti sestanek še pred volitvami, ker bi jih radi seznanili s problematiko tega področja. Razpravljali so tudi o razjoniaciji in potrdili sklep zadnjega zbora občanov in komisije, ki sta soglasno odločila. Nekatera pojasnila o tem je zbranim povedal še inž. Lovko iz Novega mesta.

Tudi zbora občanov v Beli cerkvi in Dol, Kronovem sta podobno potekala. V razpravi o razjoniaciji zemljišč so kmetovalci predlagali za svoja polja III. razred, ker Krka večkrat vse poplavi in tako občutno zniža pridelek. Na zboru volivcev za Zbu-re, Brezovico in Grič pri Kleveržu so bili občani zelo zadovoljni, ker so lahko predlagali kandidate, za katere mislijo, da jim bodo največ

pomagali pri napredku na vasi. Za občinski in republiški zbor so predlagali po več kandidatov, in volivci se bodo najbrž kar težko odločili, ker poznajo vse predlagane kot dobre gospodarstvenike in napredne ljudi.

Prijeten večer v Ribji restavraciji

Krajevna organizacija SZDL Novo mesto II je v soboto zvečer priredila v počastitev 8. marca svojim članicam in članom lep družabni večer. V programu so sodelovali pevci in recitatorji, zbrane žene pa je pozdravil predsednik KO inž. Jože Kruljac. Obdarili so tudi partizanske matere in vdove. Odbor se na tem mestu zahvaljuje vsem podjetjem, zavodom, ustanovam in posameznikom, ki so finančno pomagali pri izvedbi proslave. Zahvaljuje se tudi upravi Ribje restavracije, ki

je za ta večer odstopila prostore. Ob plesu in razvedrilu je prisotnim minil prijeten večer.

Krvodajalska akcija v Toplicah

Na zadnji seji odbora Rdečega križa v Dol, Toplicah so sklenili, da se priključi k temu odboru še krajevni odbor Soteska. Potem so razpravljali o krvodajalski akciji, ki bo 16. marca v Novem mestu. Obvestili bodo vsa podjetja in posameznike ter pravočasno poslali tudi propagandne lepake. Na osemletki bodo organizirali tečaj o prvi pomoči za podmladkarje RK. Tečaj bo vodila fizioterapevtka iz zdravilišča.

Občinska uprava pripravlja program dela

Novomeška občinska uprava namerava predložiti najbrž že na prihodnji seji skupščine natančno izdelan program opravi. Program bo pokazal višine in pomanjkanje zaposlenih; tako bodo tudi vedeli, koliko ljudi potrebujejo za posamezne službe. Program še ne bo zajemal medobčinske službe notranjih zadev, ker se še ne ve, kako bodo ti organi poslovali.

Matični urad Mirna peč

Februarja ni bilo rojstev, niti porok. — Umrla so: Anton Somrak, osebnj upokojenec z Vrbovega, 59 let; Franciška Virc, užitarica z Vrbovega, 69 let, in Janez Gorenc, upokojenec z Vrbovega, 64 let.

Razširjajte domači pokrajinski tednik DOLENJSKI LISTI

Novomeška kronika

NA LJUDE SPRASUJEJO po knjižnici »Boštjan Jakše«, ki jo je izdala založba BOREC v Ljubljani. Navzlic lepim reprodukcijam, biografskim podatkom in spremni besedi te odlične informacije o našem priznanem umetniku poslovalnica Mladinske knjige v Novem mestu še ne prodaja.

TRIKRAT VEČJI JE ZAHTEVEK v prošnji skladu za zidanje stanovanjskih hiš, kot pa je na razpolago denarja za leto 1965. Za razpisanih 85 milijonov je 246 prosi-lov, ki pričakujejo od sklada 220.880.000 dinarjev! Za 30 milijonov, ki bodo na voljo borem NOB, je kar 136 interesentov; težko bo torej vse zadovoljiti. Rok za objavo izida natečaja je podaljšan za en mesec, do 20. marca, ker komisija zaradi slabega vremena ni mogla opraviti vseh ogledov na terenu. Za dodeljevanje kredita bo komisija upoštevala predvsem ekonomske in socialne kriterije.

NA LUZO OB IZTEKU ceste Nad mlino na Partizanskem cestno smo že opozorili. Pešci pa so v času odjuge in dežja še vedno v nevarnosti, da jih bo oškropil avtomobil, ki jemlje zalet za vožnjo v klanec. Če tudi današnje opozo-

Več luči na Cesto herojev!

Cesta herojev in njen podaljšek proti Ločni sta še vedno v večni temi. Tu bi bila cestna razsvetljava, kot je urejena proti Bršlinu in Zabji vasi, res nujno potrebna. Upoštevati je treba, da je ob cesti proti Ločni že celo naselje hiš, pekarna, skladišče voletrgovine Mercator, pokopališče, gasilski dom z raznimi servisi in skladišči, veterinarska polnišnica in obrat tovarne zdravi. Po tej cesti hodijo delavci in uslužbenci navedenih objektov, v novomeške šole pa mnogo otrok iz Ločne, Mačkoveca in celo Otočca, obenem pa je tu tudi dostop na avtocesto. Cestna razsvetljava je torej na tej komunikaciji res težko pričakovana. —R

Zanesljiv uspeh: mali oglas v domačem tedniku!

Po Gorjancih v vseh letnih časih

Vse planince in prijatelje narave vabimo na redni letni občni zbor Planinskega društva Novo mesto, ki bo v torek, 16. marca ob 19. uri v dvorani Zavoda za izobraževanje kadrov, ulica talcev 3 (II. nadstropje vajejske šole) z običajnim dnevnim redom. Na zboru bodo pokazali tudi 120 zanimivih barvnih diapozitivov s temo »PO GORJANCIH V VSEH LETNIH ČASIH«. Pridite — ogledite si kra-sote naših Gorjancev!

Merjasec, težak 150 kg

Lovci iz Hinj so v preteklem mesecu med Prevolami in Zvirčami preganjali merjasec, težkega 150 kilogramov. Stanko Banko ga je zastretil, vendar se merjasec ni hotel kar tako podati. Izčrpanega je potem našel Franc Skebe. (Foto: Franc Šporer)

Osem mesecev za grdo ravnanje z otroki

Mati je hodila popivat, otroke pa lačne zaklepala v mrzlo stanovanje – Denar za pijačo je moral biti, čeprav otroci niso imeli kaj jesti!

Starši imajo do otrok dolžnosti in zelo zaostno je, kadar nočejo vedeti zanje. Tak je bil tudi primer pri Bogovičevih v vasi Volčje blizu Sromelj. 28-letno mater Vero Bogovič je sodišče v Brežicah obsodilo na 8 mesecev zapora zaradi zanemarjanja vzgoje in nege svojih otrok.

Obsojena je od sredine leta 1963 do marca 1964 zelo grdo ravnala s triletno hčerko Dragico, dveletno Metko in štirimesečno Anito, katere zdaj ne živi več. Ti otroci niso bili deležni nobene topline, njihov dom ni bil dom in mati ni zaslužila imena mati. Po cele dneve in noči jih je puščala same doma

brez nadzorstva in brez hrane. V zimi 1963 je Bogovičeva nešteto krat zaklenila otroke v mrzlo stanovanje, sama pa je medtem popivala.

Kot mati je počela nezastisljane stvari in s tem prizadejala svojim malčkom veliko gorja. Za ilustracijo samo tale dogodek: bilo je 11. februarja 1964 v popoldanskem urah. Bogovičeva je privezala dveletno Metko za otroški stol in jo tako postavila k štedilniku. Potem je odšla popivat. Med njeno odsotnostjo se je otroku vnela oblička, začela je goreti in dobila lažje opekline. Med časa vrgla v sneg štirimesečno Anito, ki je kmalu nato

umrla za pljučnico. Ni sicer dokazano, da je kriva za brezsrčno dejanje, kljub temu zasluži vso obsodbo.

Vera Bogovičeva je bila zaposlena, prav tako njen mož, toda zaslužek sta v glavnem porabila za pijačo. Tudi mož je rad pijačeval in otrok ni zaščitil pred ženinim ravnanjem. V hiši je bil stalno prepir in kričanje se je razlegalo daleč naokrog. Vaščani tega niso mogli več prenašati. Skušali so vplivati na Vero in njenega moža, da bi bolj skrbela za otroke, vendar vse zaman.

Sodišče je začelo postopek proti Veri Bogovičevi na predlog družbenih organizacij. Nastopilo je precej pri-

in nekateri so odločno povedali, kaj vse se je dogajalo pri hiši, nekateri pa so se tudi izmikal izjavam, čeprav so prej romala številna anonimna pisma na razne naslove.

Za Bogovičeve otroke je največ skrbela tašča obsojene, vendar jim marsikdaj sploh ni mogla oz. ni upala pomagati. Dala jim je vse, kar je imela, toda denarja ni bilo pri hiši, zato so bili otroci velikokrat lačni. Pogosto so bili zaklenjeni in stara mati si ni upala vdreti v sobo k njim. Snaha jo je celo napadla in ji večkrat v gorjačo prepovedala na silo priti do zaklenjenih otrok. Tako se je dogajalo, da so v mrazu jokali napol golemi in lačni pozno v noč, dokler se njihova mati končno ni vrnila, pa še potem ni poskrbela zanje.

Obe deklici, Dragica in Metka, sta od lanske pomadi v dobrih rokah. Ena je pri stari mami, druga pa v reji pri tuji družini. Sodišče je napravilo red in od dahnili so se tudi vsi okoličani. Skoraj ni bilo sestanek, na katerem ne bi obravnavali razmer pri Bogovičevih. V hiši je imel besedo le alkohol, otroci pa so zaradi tega morali pretrpeti toliko hudega.

Nepredvidnost povzročila otrokovo smrt

I. C., kmet iz okolice Krškega, je lani avgusta na dvorišče svoje domačije mlet sadje s pogonom na elektromotor. Ko je delo končal, je kabel izpustil iz motorja ter ga vlekel za seboj čez dvorišče proti skednju, kjer ga je nameraval priključiti na drug motor ter se lotiti novega dela. Opazil pa je, da se je kabel nekje zataknil, zato ga je s stikalom vred spustil na tla ter se obrnil, da bi ga ob kupu opeke, kjer se je zataknil, sprostil.

Za njegovim hrbtom je medtem njegov triletni sinček, ki se je prej mirno igral, nenadoma pograbil vtičnik in trofazni električni tok je otroka na mestu ubil. Huda nesreča je pred kratkim obravnavalo okrajno sodišče v Novem mestu, ki je prišlo do spoznanja, da je oče zelo nepredvidno in malomarno ravnal z elektriko vprilčo otroka. Ker pa je bil s sinovo smrtjo že tako hudo prizadet, je bil kaznovan le na 2 meseca zapora, pogojno za dobo ene leta.

Po pretepu na Ještovci

Pred dnevi je okrajno sodišče v Novem mestu razpravljalo o pretepu na Ještovci, ki je lanske pomlad vzdignil precej prahu. Kaj se je tedaj zgodilo?

Pri zidnici F. M. se je 10. maja zbralo več ljudi. Tisti, ki jih je povabil gospodar, so bili v zidnici, drugi pa so sedeli zunaj. Naenkrat je nekdo od zunanjih gostov razbil steklenico, drugi ga je začel zmerjati, vedno več se jih je v zadevo vpletknilo, tako da je postalo očitno, da pretep ni več daleč.

Brata K. sta najprej podrla na tla S. L., ki je miril, na pomoč je prišel še F. M. in v hipu so bili vsi oboro-

ženi s koli. Udarci so padali vseprek in na vse strani. Po končanem tepežu je bilo pravzaprav težko ugotoviti, kdo je koga.

Sodišče je ugotovilo, da sta brata K. lahko telesno poškodovala gospodarja zidnice, zato pa je hudo telesno poškodoval J. K., ki se sploh ni tepel. Tepež je bil precejšnjega obsega, saj je v njem še marsikdo odnesel buške in praske, vendar dokazov za to niso dobili, ker oškodovanec tega niso prijavili, niti ni so iskal zdravniške pomoči.

Zanimivo je, da so vsi obtoženci navajali, da so bili napadeni od druge strani kot v resnici, vendar so se vsi prostovoljno spustili v pre-

tep in so vsak po svoje pripomogli, da je do tepeža sploh prišlo.

Kaznovani so bili: F. M. na 5 mesecev zapora, pogojno za dve leti; S. K. 5 mesecev zapora, J. K. na 6 mesecev zapora in F. R. na 3 mesece zapora, pogojno za 2 leti.

Taki pretepi so bili včasih v našem Podgorju na dnevnem redu, po tolikih letih prevzgoje občanov pa bi človek pričakoval, da se ljudi vsaj nekaj naukov prime, a se nekateri še vseeno drže starih navad. Kazen, ki so jo pretepači v tem primeru dobili, pa bo najbrž le dala ljudem misliti...

Špecialista za vlome in tatvine za zapahi

Tatvinam in vlomom, ki sta jih lani v naših krajih zagrešila Alojz Medjimurac iz okolice Leskova in Ivan Vitez iz Varazdina, je konec. Oba sta že na varnem, pred nedavnim pa sta za vrsto kaznivih dejanj tudi že prejela kazni od novomeškega okrajnega sodišča.

Na razpravi je bilo ugotovljeno, da sta oba obtožena v noči od 1. na 2. junij 1964

vlomila v Brežicah v zaklenjeno trgovino KZ. Ker denarja nista našla, sta vzela 2 čopiča za beljenje. V noči od 27. na 28. junij sta v Račici pri Vel. Laščah vlomila v zaklenjeno stanovanje F. D., kjer sta vzela več predmetov v vrednosti 20.000 din. Razen tega sta iz omenjenega stanovanja prebila zid v trgovino »Hrana« in tudi tam vzela blaga za 270

tisoč 943 din na škodo podjetja in transistor, ki je bil last poslovovalke.

Dogovorila sta se še za več vlomov: tako v trgovino na Polzeli pri tujih družini. Sodišče je napravilo red in od dahnili so se tudi vsi okoličani. Skoraj ni bilo sestanek, na katerem ne bi obravnavali razmer pri Bogovičevih. V hiši je imel besedo le alkohol, otroci pa so zaradi tega morali pretrpeti toliko hudega.

Zaporna kazen za malomarnost na cesti

19. septembra lani ob 11.15 dopoldne je voznik D. K. vinjen privozil s tovornjakom podjetja PREVOZ iz Brežic iz smeri Čatež na most med Krko in Savo. Tam je srečeval nasproti vozečo konjsko vprego Martina Komočarja. Hkrati je s svojim vozilom s priklopo prehitel drugo konjsko vprego, namenjeno proti Brežicam. Voznik te vrege je bil Miha Sotčšek. Nepredvidno prehitovanje in srečavanje hkrati je nujno pripeljalo do nesreče. Tovornjak je zavozil v škanje ter pri tem z zadnjim delom tovornjaka in priklopo zadel v vprego Komočarja. Potisnil jo je močno v desno ob železno ograjo.

Pri trčenju se je voz razbil, kmet si je zlomil zadnjo levo

nogo, Jože Tomše pa je bil laže poškodovan. Uničene je bilo tudi 18 m železne ograje na mostu. Malomarni voznik D. K. je povzročil lastniku vprego Martinu Komočarju za 325.000 dinarjev škode. Cestno podjetje je bilo oškodovano za 37.000 dinarjev.

Sodišče v Brežicah je voznika pred kratkim obsodilo na 2 meseca in 15 dni zapora zaradi ogrožanja javnega prometa. Obtoženi je imel kazni še od prej, zato je bil obsojen skupno na tri mesece zapora. Krivde ni priznal. Pri odmeri kazni je sodišče upoštevalo obtežilne okoliščine. Voznik D. K. je bil namreč že prej dvakrat kaznovan zaradi enakega kaznivga dejanja.

Alojz Medjimurac je pri nekaterih tatvinah pomagal, Vitezu pa je dal na razpolago še svoje prostore v Črncu za shranjevanje ukradenih koles. Razen tega je Alojz Medjimurac avgusta 1962 zažgal svojo hišo v Črncu, da bi prišel do zavarovalnice. Oba sta tako zagrešila več kaznivih dejanj, za katere pa sta prejela zasluženo kazen: Alojz Medjimurac 5 let strogega zapora, Ivan Vitez 6 let strogega zapora. Poleg tega morata plačati 33.000 din nepovrnjene škode, Medjimurac sam pa mora povrniti krški zavarovalnici še 255.567 din.

Obsojena zaradi zlorabe položaja

Nič ni tako skrito, da ne bi postalo enkrat očitno! To se je izkazalo tudi na sodni obravnavi pred novomeškim okrajnim sodiščem, v kateri je trilateralni senat pod predsedstvom sodnika Toneta Beleta obsodil bivšega direktorja sevnliške Kopitarne Franca Lipovška in obratovodjo na žagi Franca Terana. Prvi je bil obsojen na 8 mesecev zapora, drugi na 2 meseca zapora, ker sta iz koristljubja zlorabila svoj položaj v podjetju.

Franco Lipovšek je leta 1961 začel graditi v Sevnici lastno hišo, pri gradnji pa je uporabljal gradbeni material Kopitarne in tudi delavce za delo, pri čemer jim je v tovarni zagotovil brezplačen dopust. Tako je delal vse do konca leta 1962 ter si v tem času pridobil zase ali za druge premoženjsko korist v znesku 445.540 din.

Mimo tega je bivši direktor Kopitarne vzdrževal prakso, po kateri so posamezniki v kolektivu Kopitarne plačevali

za uporabo tovarnih avtomobilov v lastne namene 30 ali 45 din za kilometer opravljene vožnje. To olajšavo pa je najbolj izkoriščal sam, saj je bilo zanj prevoženih 1932 kilometrov!

Nedvomno je imel pri gradnji svoje hiše še večjo korist, kot mu jo očita obtožba, saj so bili že načrti za hišo izdelani v času, ko je Kopitarne naročila pri Investicijskem biroju v Novem mestu izdelavo neklih projektov. Za načrt je plačal Lipovšek 15.000 din, čeravno je po oceni strokovnjakov vreden najmanj 200.000 dinarjev. Kadar je kupoval gradbeni material, se je posluževal imena podjetja, tako je blago dobil prej kot drugi zasebniki in tudi po grosističnih cenah. Delavci, ki so pomagali graditi njegovo hišo, so uporabljali tovarniško orodje itd.

Razen tega pa sta si s Francem Teranom, obratovodjo na žagi, dala izdelati zase še parket. Teran je namreč pristal na zahtevo direktorja, naj mu na žagi izdelajo parket, hkrati pa tudi zase zahteval enako ugodnost. Parketa na tej žagi

sicer niso delali, zato tudi ni bilo evidence o tem delu. Računa nista dobila in tudi ne vprašala zanj, vse dokler se ni začel kazenski postopek.

Z navedenimi kaznivimi dejanji sta obtožena zlorabila svoj uradni položaj iz koristljubja, kar je potrdilo tudi več zaslišanih prič. Lipovšek je očitana kazniva dejanja v glavnem priznal, vendar se je skliceval na prakso, ki je bila vpeljana v podjetju že pred njegovim prihodom in se skušal skrivati za sklepe kolektiva oziroma delavskega sveta, katerih pa v zapisnikih ni bilo najti. Trdil je, da je namestila ves gradbeni material in drugo povrniti ali kako drugače obračunati s tovarno.

Izgovarjanje na račun organov samoupravljanja pa gotovo ni v skladu z ustavnim določilom, ki pravi: delovni ljudje uresničujejo samoupravljanje v enotnem družbeno-ekonomskem sistemu v skladu z ustavo, zakoni in statutom ter so za svoje delo odgovorni.

V zapor zaradi neplačevanja preživnine!

Občinsko sodišče v Črnomlju je pred dnevi obsodilo S. M. iz Semiča na 4 mesece in 15 dni zapora, ker noče plačevati preživnine za svoja dva nezakonska otroka.

S pogojno kaznijo je bil pred tem sodiščem že prej obsojen na plačilo vzdrževnine po 3000 din za vsakega otroka, pa denarja kljub temu v celoti ni poslal, zato je pri ponovni obravnavi sodišče prekdalo pogojno kazni in mu izreklo novo zaporno kazen.

Obtoženec trdi, da ne dobi zaposlitve, v resnici pa si zanjo ni preveč prizadeval. Zaposlen je že bil, tedaj so mu tudi odtrgovali preživnino za oba nezakonska otroka, potem je delo pustil in mislil, da mu zdaj nihče nič ne more. Možak pa je krepak in zdrav, zato bi prav gotovo lahko prispeval k vzdrževanju svojih nezakonskih otrok, če bi le hotel. Pri odmeri kazni je sodišče to dejstvo upoštevalo.

Čudne izjeme

Redno plačevanje stanarine je pogoj za pravilno vzdrževanje stanovanjske stavbe. Če tudi povsod po svetu ljudje plačujejo najemnino za stanovanje, pa imamo v Ribnici izjeme. Tako imamo družino, ki stanuje v zgradbi SLP, pa že dve leti ni plačala stanovanja. V drugi zgradbi spet dolgujejo stranke najemnino za pol leta. Ali ni zanimivo: hiše so potrebne popravila — denarja ni — stranke ne plačujejo stanarin, nihče od merodajnih organov pa ne pokrene kaj odločnejšega, da bi ti stanovniki redno plačevali svoje obveznosti do stanovanjske skupnosti. Bo to še dolgo trajalo? —r—

Obisk pri državnem prvaku v spidveju, ki živi v Krškem

Državni prvak za leto 1964. Zmagovalec dveh dirk od treh, ki so veljale za naslov najboljšega v Jugoslaviji. Tretji na dirki v Sovjetski zvezi, dvakrat drugi na dirkah na Madžarskem. Zmagovalec mednarodne dirke ob otvoritvi zagrebskega velesejma, kjer so sodelovali spidvejisti iz Čehoslovaške, Madžarske, Avstrije in Jugoslavije. Zmagovalec dvoboja z Avstrijo. Skupaj: petkrat prvi, štirikrat drugi in enkrat tretji v različnih spidvejskih dirkah pri nas in v tujini, to je izkupiček našega najboljšega vozača, Franca Babiča iz Krškega v lanskem

Taka je torej sportna izkaznica najboljšega sportnika Dolenjske za leto 1964. Bil je veselo presenečenje, ko smo mu pred dnevi čestitali za zaslužen uspeh in ko smo mu izročili nagrado našega uredništva: lepo zbirko knjig Dolenjske založbe. Prisrčno se je zahvalil za nagrado in rekel, da se je prvega mesta v tej tradicionalni anketi Dolenjskega lista močno razveselil. Seveda je bil takoj pripravljen za razgovor o spidveju. Cisto drugačen je bil tistih trideset minut, ko sva govorila o sportu, o njegovih načrtih in o njegovih uspehih: živahen ter sproščen. Res, pravo nasprotje od tistega Babiča, ki smo ga vajeni gledati na motorju: neustrašnega, z željo po voljo in jeklenimi živci ter vsak hip pripravljenega za

odločilni napad v ovinku, ko mu ni nihče več kos. V dolgoletni karieri ste že nešteto krat sedli na motor in zabeležili celo vrsto zmag. Prav gotovo ne bi vedeli povedati, kolikokrat so vam že obesili lorvorov venec okrog vratu. Verjetno pa vam je kakšna zmagala še posebej pri srcu?

— Res je, zmag ne štejem in tudi števil dirk, na katerih sem nastopil, ne vem. Vsaka zmagala je po svoje najdražja. Ko takole premišljam, se mi zdi, da so mi najbolj pri srcu predvsem uspehi v Linzu, ko sem na koncem svetovnem prvenstvu deli prvo mesto in pa seveda naslovi državnega prvaka, še posebej tisti izpred dveh let, ker je bil pač prvi.

— Lani ste imeli precej nastopov, na katerih ste pobrali

veliko lovorik. Bili pa ste tudi poškodovani. Kako je prišlo do nesreče?

— Moram reči, da sem imel lani spomladi precej težav s strojem. 10. maja sem tekmoval na koncem svetovnem prvenstvu v Zagrebu. V eni izmed voženj, ko sva se v Avstriji ziezwohlo borila za čimboljši uspeh, je Avstrijec odpovedal stroj, zaletela sva se in znašel sem se v betonski ograji. Mojih sanj o morebitnem uspehu je bilo konec: zdravnik pa so imeli precej dela v dveh zlomljenih rebrih. Ta poškodba me je stala potovanje v Rusijo in mi vzela kakih pet ali šest dirk.

— Zena in sin doma prav gotovo z različnimi občutki spremljata vaše nastope?

— Tako je. Sin je seveda navdušen in pozorno spremlja moje dirke, zena pa dirke preživi v velikem strahu. Lahko pa rečem, da se je po tolikih letih mojega spidveja že zvežela v ta sport.

— Kako pa se pripravljate?

— Pred dirkami navadno popravim stroj in treniram na stadionu Matija Gubca v Krškem. Na kakih skupnih pripravah sem bil do zdaj le enkrat. Zda bom šel v Crkvenico na trening za trenerje.

— Letošnji načrti?

— Kot vsako leto bom tudi

letos vozil na domačih in mednarodnih dirkah. Potovali bomo v Sovjetsko zvezo, Vzhodno Nemčijo, Čehoslovaško, Madžarsko in Bolgarijo. Vesel sem, da mi v tovarni omogočajo, da se udeležujem vseh dirk.

— Mesto Jugoslavije na svetovni lestvici spidveja?

— Niti visoko niti nizko: nekje v sredini smo! Imamo pa veliko slabše stroje od najboljših in manjše možnosti za trening. Če bi se pogoj izboljšal, potem bi se prav gotovo enakovredno borili z vsemi.

JOŽE SPLIHAL

Rokomet Brežicah

Brežiški rokometni klub je v sredo, 3. marca, začel spomladansko rokometno sezono v prijateljskem srečanju z ekipo Partizanov iz Radeč. Igra ni bila kaj prida. Pri domačinih so se odlikovali vratar Brleč, Dogan in trener Setine, pri gostih pa Mrežar I., Perger in Koren. Julijan Vidmar iz Brežic je sodil zadovoljivo. Rezultat srečanja: Brežice : Radeče — 23:19 (10:8).

AB

Uspeh kočevskih telovadcev

V povratni tekmi v orodni telovadbi med pionirji Partizanov Ljubljana — Tabor in Partizanov Kočevje so bili telovadci iz Kočevja še enkrat uspešni. Po zagrizeni borbi so prebrljivo zmagali z rezultatom 27,5:26,3. Obe vrsti sta dosegli več točk kakor na prvem tekmovanju v Kočevju. Med posamezniki so se v razmaku ene desetinke točke zvrstili trije kočevski pionirji. Zmagal je Furlić (46,1) pred Lunderjem in Koletom. Zastopnik domačega društva je tekmovalcem podelil diplome in spominske zastavice. V Ljubljani sta vrsto vodila Ljudez Okoren in Jože Stare ml., sodila pa sta tudi Bižal in Arko iz Kočevja.

Kočevje : Goranin 3:5

To je bila prva letošnja nogometna tekma. Teren je bil zaradi snega zelo težak. Delničani so bili veliki favoriti, poraz domačih 3:5 (1:2) pa je zelo časten, posebno če upoštevamo, da igra Goranin v reški podzemni ligi. Zanimljivo je, da bodo kočevski nogometaši letos dobro igrali. Za goste so bili uspešni Rački dvakrat, ter Štimac in Pleše, zadetka za domačine pa sta dosegla Berlan (11) in Svete ter Brilki. Tekmo je zelo dobro sodil domačin Sever. Ljubiteljem in navijačem bi že v začetku sezone priporočali, da opustijo sočne medicole, da bodo tekme bolj športne in kulturne. Sportno obnašanje publike največ koristi moštvi!

STRELSTVO: občinski strelski odbor je imel 10. jubilejni letni občni zbor, ki se ga je udeležil tudi predsednik Strelske zveze Slovenije Jože Klanjšek — Vasja ter zastopniki okrajne strelske zveze Miha Avšič, sveta za telesno kulturo ObS Kočevje Andrej Arko in predsednik ObZTK Domink Trobenta. Predsednik Jože Adamič je prikazal delo in razvoj strelcev. Lani so imeli vrsto uspešnih prireditev, pomagali so pri organizaciji delavskih športnih iger. Letošnji program je zaradi 20-letnice osvoboditve še posebej obogaten. Izvolili so tudi nov, 11-članski odbor, ki je prejel pomenljive. Starejši člani Jože Adamič, Milan Arko, Janez Arko in Tone Hočvar so novemu odboru obljubili vso pomoč. Za ključek je Jože Adamič predal

strelcu Letniku prehodno zlato puščico za leto 1965, 27 članom srebrni znak dobrega strelca ter 7 zlatih znakov za odličnega strelca.

Mladinci predvojaške vzgoje na smučeh

Oddelek za narodno obrambo občinske skupščine v Novem mestu je od 15. februarja do 1. marca v dolenjskem smučarskem centru v Ormožnjem organiziral smučarski tečaj za mladince predvojaške vzgoje. Na strniš poboj Gač se je pod vodstvom tre-

se kot aktiven oficir JLA ukvarjal s poučevanjem mladih vojakov v smučarskih veščinah, vendar ni sem upal, da bom uspel s temi fanti toliko narediti. To so večinoma kmečki fantje in preden smo prišli s tečajem, polovica od njih se sploh ni bila na smučeh, ostali

pa so bili več ali manj začetniki. Od prvih negotivnih korakov na snegu je minilo štirinajst dni — pa jih pogolte, kako vojsko! Danes bi bili kos amaterskemu staremu smučarju.

Na tekmovalju so v boju za sekunde pokazali pravo smučarsko veščino. Med tečajem so bila za njih organizirana razna politična predavanja. Največ pozornosti so posvetili novemu volilnemu sistemu in vlogi Zveze mladine na vasi.

S tečaja je prišlo enajst dobrih smučarjev in od sedaj naprej tudi enajst navdušenih ljubiteljev belga športa.

D. U.

Avtomoto društvo Novo mesto

vabi

vse člane AMD na

OBCNI ZBOR

ki bo v sredo, 17. marca 1965 ob 19. uri v prostorih gostilne Košak, Novo mesto.

Vabi UO AMD!

Na Gačah so se novi smučarji prav prijetno počutili

Posvet zasavskih ObZTK

Na posvetu predstavnikov ObZTK Zasavja o tekmovalni skupnosti Zasavja in tekmovalnem sportu, ki je bil 24. februarja in ki so se ga udeležili predstavniki OZTK Ljubljana in ObZTK iz Zagorja, Trbovelj, Sevnice in Brežic so sklenili, da bodo ustanovili tekmovalno skupnost Zasavja za tekmovalni sport, ki bo zajemala naslednja področja: Zagorje, Trbovlje, Hrastnik, Radeče, Sevnica, Krško in Brežice. Vrhovno telo TSZ bo posvetovalni organ, ki ga sestavljajo predsedniki ObZTK. Tekmovalni sport so razdelili na dve skupini: na panoge, ki zahtevajo lga tekmovalna (namizni tenis, košarka, rokomet, nogomet, šah, odbojka in kegljanje) in na panoge, ki zahtevajo medobčinsko sodelovanje (atletika, balinanje, STV, orodna telovadba, streljanje, smučanje, sankanje in plavanje).

ObZTK Zagorje bo vodila košarka in kegljanje, Trbovlje atletiko, STV in smučanje, Hrastnik namizni tenis in orodno telovadbo, Sevnica šah in streljanje, Krško balinanje, sankanje in plavanje, Brežice pa rokomet, odbojko in nogomet. Finančno poslovanje bodo vodile posamezne ObZTK.

SAH: začelo se je šahovsko prvenstvo Brežic. Igra 18 šahistov.

ROKOMET: šenska ekipa bo pred začetkom tekmovalne sezone igrala dve prijateljski tekmi. Dvakrat se bodo pomerile s Celjankami.

Moški so v odsotnosti nekaterih najboljših premagali Radeče s 23:19. Pred okrog 50 gledalci je za-

namizno tekmo dobro sodil Vidmar.

NAMIZNI TENIS: povratnega srečanja med Artičami in Brežicami še ni bilo. Krivdo za to moramo iskati v pomanjkanju prostorov za redno vadbo, kar Brežičanom otežkoča normalno delo.

Oskar Gerjavič

Zaradi odjuge samo slalom

Na Debencu pri Mirni je bilo pretekli teden občinsko smučarsko prvenstvo osnovnih šol. Namesto v tekah, skokih in alpskih disciplinah v Mokronogu, so tekmovali le v slalomu na Debencu: snežna razmera so bile namreč zelo slabe. 45 starejših in 11 mlajših pionirjev iz vseh petih osnovnih šol in 7 pionirk iz Trebnjega in Mokronoga je startalo v soncu, končalo pa v pravem snežnem metežu.

Na koncu je tekmovalce pozdravil ravnatelj mirnske osnovne šole Vladimir Silvester in izročil zmagovajni ekipi prehodni pokal. Rezultati: mlajši pionirji: 1. Jan, 2. Bukovec (oba Trebnje), 3. Kolenc, 4. Grešak (oba Mirna), 5. Pirh (Mokronog). Starejši pionirji: 1. Jurca (Šentupert), 2. Tanjšek (Trebnje), 3. Kisel (Gač), 4. Vrabec, 5. Gornc (oba Mokronog). Pionirke: 1. Sila, 2. Smole (oba Trebnje), 3. Planinšek, 4. Hočvar (oba Mokronog), 5. Zupancič (Trebnje).

NACE BUKOVEC

Nogometni seminar v Kočevju

Na trodnevem seminarju nogometnih sodnikov LNP v Kočevju je bilo 45 udeležencev. Na njem so predavali znani strokovnjaki Dimič, Tauzes, Jakše in Gvardjančič. Na seminarju so testirali sodnike, polagali norme, osvetočili znanje pravil in tolmačili nekatere spremembe statuta.

Po končanem seminarju so sodniki igrali tekmo z domačim moštvom. Kočevje je zmagalo s 5:1 (2:1); gola pa so dosegli Brian in Radosavljevič po 2 ter Magdič za Kočevje. Domači so igrali pošteno, tekma pa je bila dobra priprava za ligaško tekmovalje.

A. Arko

Strelci potrebujejo strelišče

V strelsko zvezo je v Novem mestu včlanjenih blizu 600 članov vseh starosti. Na žalost imajo najmanj mladine iz podjetij in podčelja. V Novem mestu je 13 dručin, v okolici pa še 5, kar je še vedno premalo. Res je sicer, da imajo te družine kaj slabe pogoje za delo ker nimajo sobe za streljanje. Tako je zimska sezona v tej dejavnosti sploh mrtva. Klub je že nešteto krat skušal najti kak prostor, vendar ga zaradi premajhnih sredstev niso mogli dobiti.

Po drugi strani pa se jim ne zdi prav, da so vključeni v dejavnost telesnovzgojne organizacije in morajo denarna sredstva črpati preko občinske zveze za telesno vzgojo. Prostorov v njihovem domu pa ne morejo uporabljati in so si morali polskati pisarnico v mestu.

Letos nameravajo klub težavam razširiti organizacijo med kmečko in delavsko mladino, pa tudi v Novem mestu bodo okrepili strelsko družino Janeza Trdine. Težave s kadri je lanski tečaj le delno rešil in bodo morali spet misliti na podobno akcijo tudi letos.

Prirediteli bodo nekaj tekmovalj in šli na Zlet bratstva v Karlovac. Vendar brez strelišča ne morejo trenirati in javnost bo morala prisločiti na pomoč z večjimi sredstvi, če hočemo vsaj prihodnjo zimo imeti sodobno nožranje strelišče, pa tudi z zunanjim strelščem, ki ga imajo v načrtu, je to nič brez podpore. Več pozornosti tej organizaciji zahteva tudi njen posredni cilj: obramba domovine. Potem bo tudi mladina, ki danes še stoji ob strani, rada stonila v vrste strelcev.

—mrt—

Plavalci CELULOZARJA bi radi ostali v ligi

Vesna Brestkvarjeva je bila nekdo — prva dama — krških plavalcev. Po njenem odhodu v Kranjski Triglav je postal najboljši plavalec Celulozarja Peter Jesenšek. Tako so se vsaj odločili bralci Dolenjskega lista, ki so mu prisodili v tradicionalni športni anketi mesto med desetorico najboljših. Povprašali smo ga torej, naj nam pove nekaj besed in želja o krških plavalcih letos, nekaj pa tudi o svojih uspehih.

— Zadnja sezona: je bila uspešna ali ne?

— Zame osebno — ne! Lani nisem dosegel svojih najboljših rezultatov iz preteklih sezon. Precej čudno se torej zdi, da sem bil kljub temu kar v treh disciplinah slovenski prvak: na 200 m hrbtno, na isti dolžini mešano in na 100 m

prosto. Povedati pa moram, da niso plavalci vsi najboljši. Celulozar je bil četrti v drugi zvezni ligi. To je bil soliden uspeh v konkurenci osmih plavalnih klubov, ki so penili valove, da bi se uvrstili v najkvalitetnejši plavalni razred pri nas. Zda, če povem po pravici, nič ne delamo, ker nimamo pogojev za normalno vadbo. Začeli bomo šele taktat, ko se bo začela tudi sezona. Kakor bo pa bo. Starejši so prenehali s plavanjem, mladi pa so nadarjeni, a neizkušeni. Spet bomo plavalci v drugi zvezni ligi, da bi le ostali v njej!

— Waterpolo je pač dinamična igra. Zoga precej bolj privlači gledalce?

— Waterpolisti smo bili med najboljšimi v Sloveniji in smo še zdaj pri vrhu. Ker pa nimamo trenerja, mislim, da po posebnega napredka letos ne bo, čeprav smo si obljubili, da bomo resno zagrabil za delo.

— Za plavanje je baže veliko zanimanje?

— Res je, zanimanja je toliko, da plavanju brez posebnega razmišljanja prisodimo št. 1 športa v Krškem. Letos bomo tekmovali na raznih prvenstvih: državnih in republičkih in seveda ekipno v drugi zvezni ligi. V Sloveniji smo med najboljšimi, takoj za Ljubljancami in Kranjčani. Če bomo dobro trenirali, bomo to mesto prav gotovo obdržali. Naš uspeh pa je precej odvisen od finančnih sredstev, ki jih nikoli nimamo preveč.

— Za konec še dve želji: za se in za klub.

— Za klub: da se obdrži v drugi zvezni ligi, kjer bo letos huda konkurenca, saj bodo v severni skupini razen nas pla-

vall še beograjski Partizan, Odred iz Kikinde in Zrenjanin; v južni pa tekmujejo mostarski Velež, Sibenik, zagrebski Medveščak in POŠK.

Zase: da izenačim rezultate iz preteklih sezon, saj sem bil lani v krizi. Največja želja je, da bi se na 100 m prosto, ki je moja najljubša disciplina, spustil pod maglično minuto. AL

Prvo dejanje — žrebanje

Do uradnega začetka 28. svetovnega prvenstva je še dober mesec, SPENT pa se je dejansko že začel. Pretekli četrtek so namreč žrebali pare za 8 disciplin letošnjega prvenstva: ekipno tekmovalje moških in ženskih reprezentanc tekmovalce posameznikov in posameznice, moške, ženske in mešane dvojice in tekmovalce veteranov. Skrbno pripravljen žrebanje, ki je dobilo priznanje strokovnjakov ITTF, je trajalo skoraj 18 ur in se je za Jugoslovane v glavnem srečno končalo.

V tekmovalju moških ekip smo vedeli, da bomo dobili eno izmed velikeš (Japonsko ali Kitajsko). Rešili smo se za nas skorajda nepremagljivih Švedov, zato pa smo v skupino dobili močne reprezentance Nemčije, ZSSR, ČSSR in Romunije, ki jih bomo lahko premagali le s skrajnim naporom. Z drugim mestom v skupini bi si zagotovili vsaj četrto mesto, kar bi pomenilo korak naprej, saj na zadnjih prvenstvih nismo bili višje od petega mesta.

Pri ženskah smo imeli veliko sreče. Prišli smo v skupino s Poljsko, ki je med vsemi osmimi nosilci naša slabša. Če zmagamo, bomo prišli med 8 najboljših.

Tudi v tekmovalju dvojic in posameznikov smo imeli srečo in srečo. Najmanj težav za uvrstitve med najboljšo bo imel Marković. Šele za uvrstitve med 16 najboljših bo igral s Kitajcem. Tudi Večko in Korpa nimata slabega šreba. Pirčeva ima le v prvem kolu nekoliko težjo nasprotnico. Kasneje pa bo imela manj težav. Tudi naši drugi dve predstavnici, Jermenica in Anđević, bosta šele v 3. in 4. kolu naleteli na težje ovire.

Slovenska otvoritev bo 15. aprila, finale ekipnega tekmovalja 19. aprila, ostala finala pa 25. aprila ko bo tudi SPENT zaključen.

Cene vstopnic so različne. V primerjavi s cenami drugod po svetu so sorazmerno nizke: gibale se bodo od 200 do 1000 dinarjev. Najboljše bodo dopoldanske in dopoldanske tekmovalja, najdražje pa finalna srečanja. Permanentne vstopnice so v predprodaji 8400 din, kasneje pa bodo 12.000 din. France Mikec

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Tedenski koledar

Petek, 12. marca — Gregor Sobotič, 13. marca — Kristina Nedelja, 14. marca — Matilda Ponedeljek, 15. marca — Klemen Turek, 16. marca — Hilarij Sreda, 17. marca — Ljubislava Četrtek, 18. marca — Edvard

ČESTITKI!

Dragemu Jožetu Turku, njegovim ženi Tili in malemu sinčku Jožetu iz Forsterjeve ulice želi vse najboljše in najlepše za praznovanje družina Brezovar

Ljubemu sinu Jožetu Stezinarju iz Kanade želi za njegovo praznovanje vse najlepše in najboljše mamo iz Lipovca. Lep pozdrav tudi Lojzetu in vsem ostalim!

ZAHVALE!

Ob izgubi našega dragega očeta **LOVRA ZUPANCA** iz Dol. Toplice se zahvaljujemo zdravstvenemu osebju bolnišnice v Novem mestu za pomoč in nego, zdravniku Zdravilišča Dol. Toplice, ki je pokopnik negeval v zadnjih dneh, vsem darovalcem cvetja, pevcem in vsem, ki so ga spremljali na zadnji poti.

Sinova Jože in Drago Zupane z družinami.

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, družbeno-političnim organizacijam, Občinskemu odboru ZB Metlika, KO ZB Brežice vasi in vsem ostalim, ki so 5. marca 1965 spremljali na zadnji poti našega dragega očeta in starega očeta **JANEZA TEŽAKA** Sin Janez in Franc z družinami

MALOGLASI

PRODAM DVOSTANOVANJSKO HIŠO z gospodarskim poslopjem, Dol. Straža 37, Straža.

PRODAM TRGOVSKO OPREMO, več smrekovih desk in podporov, Turk, Novo mesto, Kidričev trg 1.

PRODAM DIVAN, kuhinjsko kredenco, moško črno obleko in

KINO PROJEKTOR

ugodno prodamo

DPD Svoboda

PODPEC, p. Preserje.

CENTROMERKUR

Import - Export, Ljubljana, Trubarjeva 1-3

nudi cenjenim potrošnikom v svoji veleblagovnici moško in žensko perilo in pletenine, moške in ženske zapestne ure svetovno znanih znamk, zlato, bižuterijo, gospodinjstve potrebščine, gumbe, sukanec, pozamentirijo, damske torbice ter vso usnjeno galanterijo. V svoji drogerijski prodajalni pa nudi cenjenim strankam bogato izbiro vsega parfumerijskega in kozmetičnega blaga.

RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: pisan glasbeni spored od 5.00 do 8.00. Poročila ob 5.15, 6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30 in 22.00.

PETEK, 12. MARCA: 8.05 Popularen izbor domače orkestralne glasbe. 8.35 Dvajset minut z zabavnimi orkestri bolgarskega radija. 9.35 Pet minut za novo pesmico. 10.35 Novo na knjižni polici. 11.00 Nimaš prednosti! 12.05 KN - Inž. Jože Španring: Rezultati s sortnimi poskusi jecmena in ovsa. 12.30 Iz oper hrvaških avtorjev. 14.35 Schubert štiričrno. 15.30 Lužisko-srbske narodne pesmi. 20.00 Zvočni mozaik. 21.15 Oddaja o morju in pomorskih. 22.10 Za ljubitelje jazz.

SOBOTA, 13. MARCA: 8.05 Zenski kvartet kluba koroskih akademikov in moški vokalni kvintet. 9.25 Golenci glasbenih šol vam igrajo. 9.45 Četr ure s pevcem Markom Novoselom. 11.00 Nimaš prednosti! 12.00 - KN - Inž. Jože Španring: Poveznost z življenjem in gnojenje v rastlinjakih. 12.30 Igra vam violinist Edvard Grač. 14.05 Iz baletov Petra Iljiča Čajkovskega. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 17.05 Gremo v kino. 17.35 Pesmi in plesni jugoslovanskih narodov. 18.15 Poje sopranistka Zinka Kunc. 18.45 S knjižnega trga. 20.00 V soboto zvečer. 21.00 Zaplešite z nami. 22.10 Oddaja za izseljence.

črno suknjo. Anja Kuncič, Bršljin 34, Novo mesto.

PRODAM GRAMOFON Emona, polkavč in komodo. Naslov v upravi lista (219/65).

PRALNI STROJ Alba Cygnus ugodno prodam. Naslov v upravi lista (218/65).

PRODAM 6 TRAVERTZ, dolgih 3,50 metra. Alojz Korbar, Mala Buča vas 1, Novo mesto.

UGODNO PRODAM kuhinjsko kredenco. Danica Pirnar, Novo mesto, Paderšičeva 11.

FIAT 1100 ugodno prodam v Novem mestu. Naslov v upravi lista. (tel. št. 21-368 od 15.00 ure dalje) (217/65).

PRODAM TOVARNI AVTO, 3 tone, dobro ohranjen, za leto 1965 registriran. Mihael Brajer, avto-prevoznik, Trebnje.

KUPIMO GUMI VOZ, nostnost 1.000-1.500 kg. Gasliško društvo Globodol, p. Mirna peč.

KUPIM KOMBINIRAN mizarški stroj. Tine Sprajcar, Ormoelj, Belokranjskega odreda 12.

BRIVSKO FRIZERSKO POMOČNICO sprejemem. Oskrba zagotovljena. Milan Kreutz, frizer, Krško.

TAKOJ SPREJMEM dva mizarstva pomočnika za stavbena dela. Hrana in stanovanje v hiši. Plača dobra. Matjaž Koojan, Splošno mizarstvo Bič, Vel. Gaber.

GOSPODINJSKO pomočnico sprejem takoj. Možnost dodatne zaposlitve. Kregar, Ljubljana, Gradiska 30.

GOSPODINJSKO POMOČNICO z nekaj znanjem kuhe, sprejem takoj. Plača dobra. Dr. Miha Zemva, Ljubljana, Ulica Majke Jugovičev 5.

DEKLE, ki je vajena kmečkega dela, dobi zaposlitev na kmetiji. Plača po dogovoru in socialno zavarovanje. Vsa oskrba v hiši. Stane Kuralt, Zabnica 49, pošta Zabnica, Gorenjsko.

GOSPODINJSKO pomočnico sprejemem k štiričlanski družini. Pokovce, Dalmatinova 8, Ljubljana.

POSTENO GOSPODINJSKO POMOČNICO sprejemem, ki ima tudi veselje do ureditve doma v času turistične sezone. Ivica Eržen, Bled, Grič 5.

ISCEN PARTNERJA za gradnjo dvojčka v Novem mestu. Naslov v upravi lista (216/65).

OPREMLJENO SOBO iščem v Novem mestu ali bližnji okolici. Naslov v upravi lista (211/65).

ZDRAVILIŠČE rožarska slatnina. Proti sladkorni bolezni, protin in točkovosti (bolesniški debeljenji) pomaga rožarski »Donata« vrelce. V Novem mestu ga dobite pri Trgovskem podjetju HMELJNIK - telefon 21-129 in STANDARD - telefon 21-158.

DEKLE SPREJMEM k družini z enim otrokom, za pomoč v gospodinjstvu. Zbontar, Ljubljana, Kneza Kocija 26.

POSTENO DEKLE išče štiričlanska družina za gospodinjstvska dela. Možnost zaposlitve v tovarni. Slefka Ferbar, Ljubljana, Jarška 8.

KINO

Ormoelj: 12. in 14. marca egipčovski barvni film »Neznanka«. 16. in 17. marca francoski barvni film »Zoro maščevalce«.

Dol. Toplice: 13. in 14. marca ameriški film »Serifov sin«.

Kočevje »Jadrane«. 12. do 14. marca ameriško - jugoslovanski barvni film »Vprašaj katero koli«.

17. in 18. marca španski barvni film »Lažni zakon«.

Kostanjevica: 14. marca francoski film »Mačka nudi kremplje«.

Metlika: 13. in 14. marca nemški film »Skritnost Ye«. 17. in 18. marca jugoslovanski film »Minuta za umore«.

Novo mesto »Krka«. 12. do 15. marca ameriški barvni film »Brez«.

GIBANJE PREBIVALSTVA

Matični urad Novo mesto

V času od 1. marca do 8. marca je bilo rojenih 15 dečkov in 15 deklic. — Poročili so se: Anton Lampret, podoficer iz Bršlina, in Ana Hlebec, uslužbenka iz Grma pri Trebnju; Ivan Kastelic, ključavničar iz Jame, in Jožeta Bartolj, uslužbenka iz Gotne vasi; Karel Andrejčič, kmetovalec, in Florjana Kotar (razvezana Senk), delavka, oba iz Zloganja. — Umrli so: Marija Bojce, gospodinja iz Koblerjev, 64 let; Julka Zbogor, osebna upokojenka iz Strojčevca, 60 let; Antonija Erjavce, gospodinja iz Stranske vasi, 54 let; Cecilija Gazvoda, gospodinja iz Ormošnjic, 91 let, in Jože Vodopivec, kmetovalec iz Vel. Slatnika, 63 let.

Iz novomeške porodnišnice

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Marija Barbo iz Orkidevca — Darjo, Valerija Ogrinc iz Semiča — Matejo, Rozalija Mervar iz Gornje Straže — Matejo, Ljudmila Gorenc s Studenca — Ireno, Jožeta Kovačič iz Gornje Brezovice — Milana, Anica Lamut iz Dragutusa — Janeza, Marija Kunstek iz Trzinca — Marto, Anica Kotnik iz Velikih Brusnic — Aleša, Marija Banič iz Konca — Franca, Marija Mihalič iz Bršljina — Zdenko, Alojzija Rožemberger iz Rupere vrb — Tanjo, Emilija Strajnar iz Dočje vasi — Jožeta, Marija Bukovec iz Koroske vasi — Jožico, Pepca Staniša iz Hrastrna — Stefko, Vera Slovenec iz Sentjerneja — Ireno, Marija Franhar iz Ivančne gorice —

no in nihalos. 14. marca sovjetski barvni film »Buratino«.

16. marca gostovanje mestnega gledališča Ljubljana. 17. in 18. marca francoski film »Umrli v Madridu«.

Mokronog: 13. in 14. marca madžarski film »Lela in Gaber«.

Ribnica na Dol.: 13. in 14. marca ameriški barvni film »Velikostnih sedem«.

Sevnica: angleški film »SOS Pacifika«. 17. marca ameriški film »Buster Kiton general«.

Sodražica: 13. in 14. marca italijanski film »Drakut maščevalce«.

Stara cerkev: 13. in 14. marca romunski barvni film »Darclee«.

17. marca francoski film »Hirošima, ljubezen in boj«.

Straža: 13. in 14. marca ameriški film »Tonkas«.

Trebnje: 13. in 14. marca ameriški film »Apartment«.

Andreja, Veronika Granda iz Dobruške vasi — Viktorja, Ana Korčin iz Sela — Antona, Marija Karlič iz Telč — Alenka, Pavla Bahor iz Otrča — deklico, Ivanka Jenič iz Broda — dečka, Marija Škarja iz Šentrupeja — deklico.

PORAVNANA NAROČNINA

vam jamči, da boste vsak teden redno dobili na dom Dolenjski list — zato pripravite 600 din, ko vas bo prihodnje dni obiskal vaš pismonoša s položnico za polletno naročnino!

Pozdravlja vas

UPRAVA LISTA

MALI OGLASI V NAŠEM LISTU VAM PRINESEJO ZANESLJIV USPEH!

Razpis sklada za zidanje stanovanjskih hiš občine Trebnje

Sklad za zidanje stanovanjskih hiš občine Trebnje razpisuje natečaj za prodajo stanovanj in garaž v blokih v Trebnju. Sklad prodaja po sklepu svoje upravnega odbora sklada: 16 dvosobnih stanovanj 7 garsonjev 8 garaž v blokih. Vsi prostori so sodobno opremljeni, ogrevanje s centralno kurjavo, običajni skupni prostori. Pravico do nakupa imajo pravne in fizične osebe. Prednostni kriteriji za nakup stanovanj: a) višja lastna udeležba — minimalna 50. odst. — kupne cene;

b) krajši rok vračanja posojila — najdaljši 20 let; c) višja obrestna mera — najnižja 2 odst.; d) za garaže ni posojil ter je prednostni kriterij višja cena. Interesentom so na razpolago v prostorih Skupščine občine Trebnje v sobi št. 6/1, ob delavniških med uradnimi urami tlorisi stanovanj, cene, kakor tudi podrobní popis opreme stanovanj. Rok za vložitve ponudb je 25. marec 1965. Lastna udeležba za stanovanja in kupnina za garažo mora biti vplačana do 24. aprila 1965 na račun Sklada pri NB Novo mesto 606-11-647/2.

Predsednik Franc Zidar, 1. r.

najstih. 22.10 S popevkami po svetu.

TOREK, 16. MARCA: 8.05 Be-neški-fantje in Veseli hribovi. 9.25 Duet Levka in Gane iz opere Majka noč N. R. Kor-sakova. 10.15 Glasbeni sejem. 11.00 Nimaš prednosti! 12.05 Kmetijski nasveti — Inž. Jože Silc: Možnosti foliarnega do-gnojavanja z dušikom pri žitu. 12.30 Iz koncertov in simfonij. 14.35 Pet minut za novo pes-mico. 17.05 Koncert po željah po-slušalcev. 18.15 Pol ure s ples-nim orkestrom RTV Ljubljana in pevec Ireno Kohont, Barba-ro Jarc, Ninom Robičem in Stanetom Mancinjem. 18.45 Na mednarodni križpotji. 20.20 Radijska igra Ivan Cankar—Mi-ja Mejak: Zgodba o Simnu Si-rotniku. 22.10 Melodije za lah-ko noč.

SREDA, 17. MARCA: 8.05 Glasbena matineja. 8.55 Pisan svet pravilne in zgodbe. 9.10 Po-je vokalni kvintet Dalmacija. 10.15 Melodije za razvedrilo. 10.45 Clovec in zdravje. 11.00 Nimaš prednosti! 12.05 Kmetijs-ki nasveti — Inž. Tone Zafot-ski: Kako bomo leto opravili rez v vinogradih. 12.30 Uverti-ura in drugi odlomki iz Thoma-sove Mignon. 14.35 Kako in kaj po-jo otroci pri nas in po sve-tu. 15.30 Slovenske, dalmatin-ske in makedonske narodne pes-mi v priredbi Rada Simonji-ča. 17.05 O življenju in delu Johanna Brahmsa. 18.15 Vedri zvoki. 18.45 Naš razgovor. 20.00 Popularne zborovske skladbe in priredbe hrvaških skladate-ljev poje Komorni zbor RTV

Zagreb. 20.40 Koncert sloven-skih opernih pevcev. 23.05 Noč-ni akordi.

CETRTEK, 18. MARCA: 8.05 Jutranji zabavni zvoki. 9.25 Glasbeni vedež. 9.45 Slovenske narodne v priredbi Miška Ho-čevarja. 11.00 Nimaš prednosti! 12.05 KN — Jože Kregar: Prve vrtnice setve. 12.30 Baročni ples-ni intermezzo. 14.05 Naši pevci v popularnih operah. 14.35 Na-ši poslušalci čestitajo in po-zdravljajo. 15.30 Igra vam pi-nhalna godba RTV. 18.15 Odakot-na deska — 21. oddaja Pianist Boris Subrek. 18.45 Jezikovni pogovori. 20.00 Četrtekove večer domači pesmi in napevov. 21.00 Literarni večer: Jaz, brat-je, pa ve mza domovino. 22.10 Plesni zvoki.

RADIO BREŽICE

CETRTEK, 11. MARCA: 18.00 — Solška oddaja — Previjca za naj-maljšo — Obvestila — Izbrali ste sami — Glasbena oddaja.

NEDELJA, 14. MARCA: 10.30: — Poročila iz naše komun-e — Priprave na volitve v predst-avniške organe — Mnenja drugih — Naš prispevek — Za naše kmeto-valce — Magnetoskopski zapisek: Obisk v Pečah — Pogovor s po-slušalci — Obvestila in spored ki-nematografov. 12.05 — Občani čes-titajo in pozdravljajo. **TOREK, 16. MARCA:** 18.00 — Starši sprašujejo — Čestitke — Od torka do torka v brežiškem kinu — Obvestila — Glasbena od-daja: Uvod v umevanje glasbene umetnosti (opera) — nadaljeva-nje.

Razpis sklada za urejanje mesnega zemljišča občine Sevnica

Na osnovi 12. člena odloka o urejanju mestnega zemljišča obci-ne Sevnica (Uradni vestnik okraja Celje, št. 52/63) razpisuje SKLAD ZA UREJANJE MESTNEGA ZEM-LJIŠČA OBČINE SEVNICA

1. javni tečaj za oddaja mest-nega zemljišča v uporabo za zgra-ditev stanovanjskih hiš na območ-ju ožjega gradbenega okolisa v Sevnici

1. Po tem natečaju bodo odda-ne v uporabo za graditev vrstnih stanovanjskih hiš naslednje parce-le (vse iz k. o. Sevnica in vse ob Cesti na Dobrovo):

Zap. št.	St. parc.	Površ. v m ²
1	488/7	220
2	488/8	220
3	488/9	215
4	488/10	215
5	488/11	215
6	488/12	215
7	488/13	210
8	488/14	210
9	488/15	210
10	488/16	220
11	488/17	220
12	488/18	180

II. Površine gradbenih parcel in odškodnina za zemljišče

Površine gradbenih parcel bodo določene povsem točno po potrdi-tvi gradbenih projektov. Odškodni-na za zemljišče, ki bo dano v uporabo, bo določena po dokončni izmeri in pogodbi in sicer po 200 dinarjev za m² ter se nakaže na ustrezen račun ObS Sevnica pri NB Sevnica. V vrstnih hišah ima vsako stanovanje skupaj z manj-pulativnim prostorom svojo par-celno stevilko.

III. Prispevek investitorjev k stroškom za urejanje mestnega zemljišča

Izključna cena prispevka za po-mezne parcele je 800 din za m². Celotna odškodnina bo določena, ko bo znana točna izmera posa-meznih parcel.

Sklad za urejanje mestnega zem-ljišča se zaveže, da bo iz izliciti-ranega zneska prispevkov invest-i-torjev k stroškom za urejanje mestnega zemljišča v natečaju v uporabo oddano zemljišče komu-nalno uredil, v skladu z ureditve-nim načrtom, vendar samo do vi-sine izlicitiranega zneska.

Ponudnik mora plačati ob pod-pisu pogodbe o dodelitvi pravice uporabe na zemljišču 1/5 izliciti-ranega zneska.

IV. Pogoji natečaja

1. Natečaja se lahko udeležijo vse fizične in pravne osebe.

2. Natečaj je pismen.

Pismena ponudba investitorja mora vsebovati:

a) ime, priimek, naslov in po-klic ponudnika;

b) potrdilo, da je ponudnik vplačal pri Službi družbenega knji-govodstva pri NB Krško — po-družnici Sevnica, na račun št. 606-131-687-01-7 varščino v znesku 30.000 dinarjev. (Ta varščina se najboljshemu ponudniku vračuna v znesek, ki ga plača kot prispevek za urejanje mestnega zemljišča, ostalim ponudnikom pa se vrne);

c) številka parcele, za katero namerava ponudnik licitirati.

d) licitirani znesek komun-alnega prispevka po m² in rok plačila tega zneska.

Ponudbe pošljejo udeleženci na-tečaja skupaj s potrdilom o vpla-čani varščini v zapечатem pi-semskem ovitku na naslov: Sklad za urejanje mestnega zemljišča občine Sevnica, Občinska skupšči-na Sevnica, I. natečaj za gradnjo. Poleg tega naj udeleženci natečaja vpišejo na ovojnico tudi št. par-cel, ki se licitira. Zazeleno je, da pošljejo ponudniki svoje po-nudbe priporočeno. Do poteka ro-ka bodo pismene ovojnice shra-njene v blagajni občinske skup-sčine.

Sestanek upravnega odbora sklada, na katerem bo določen najboljši ponudnik, bo 27. mar-ca 1965 ob 8. uri v sejni sobi občinske skupščine in bo jav-en. Najboljši ponudnik bo do-ločen glede na višino komun-alnega prispevka in glede na rok, v katerem bo komunalni prispevek plačan.

Parcela, ki so dane v natečaj, so namenjene za graditev stano-vanij v 4-stanovanjskih vrstnih hi-šah

3. Interesenti morajo pritiči z gradnjo v letu 1965 in jo dokon-čati v letu 1968. Investitor lahko v tem roku odstopi od gradnje in preneza pravico uporabe mest-nega zemljišča za gradnjo le spo-razumno s skladom za urejanje mestnega zemljišča s tem, da pro-idejo vse pravice in dolžnosti iz pogodbe, sklenjene med prvim in-vestitorjem in Skladom za ure-jevanje mestnega zemljišča, na dru-ga investitorja. Pri tem lahko in-vestitor zahteva le dejansko re-alizirane stroške, ki jih je imel v zvezi z gradnjo.

4. Če investitor ne začne gra-diti v letu 1965, izgubi pravico do uporabe zemljišča; lahko zahteva plačani prispevek za urejanje mestnega zemljišča, sklad pa ob-drži zase celoten znesek varščine.

5. Ponudnik, ki kot najboljši izlicitira uporabo mestnega zem-ljišča, mora ob podpisu pogodbe plačati vse stroške v zvezi s pre-nosom pravice uporabe mestnega zemljišča.

V. Vsi zazidaini podatki in osta-le informacije o natečaju so in-teressantom na razpolago vsak po-nedeljek in sredo od 8. do 12. ure ter vsak petek od 8. do 16. ure pri ObS Sevnica, soba št. 24.

VI. Rok: pismene ponudbe bo sklad prejel do 25. 3. 1965.

VII. Izid natečaja: izid natečaja bo objavljen na oglasni deski skupščine občine Sevnica ter raz-glašen preko oglasne postaje. Vsa udeležena bo posebej o izi-du obveščen pismeno.

VIII. Opozorilo: upravni odbor sklada ne bo upošteval tistih vlo-g: — ki ne bodo vsebovale vseh zahtevanih podatkov, — katerim ne bo priloženo do-kazilo o vplačani varščini, — in vlog, ki bodo vložene po preteku roka, to je po 25. 3. 1965.

Predsednik sklada: Frenk Valant, 1. r.

OBVESTILO LASTNIKOM PSOV

Obvezno cepljenje proti steklini vseh nad 6 mesecev starih psov na področju občine Novo mesto bo v naslednjih dneh:

15. marca: ob 8. uri — Jurka vas ob 9. uri — Gornja Straža ob 10. uri — Gornje Polje ob 11.30 — Podturen ob 12. uri — Dolenjske Toplice

16. marca: ob 8. uri — Otočec ob 9.30 — Dol. Kronovo ob 10.30 — Brezovica ob 11.30 — Smarjeta ob 12.30 — Zbure

17. marca: ob 8. uri — Smihel ob 10. uri — Ruperčevrh ob 12. uri — Uršna sela

18. marca: ob 8. uri — Gotna vas ob 9. uri — Težka voda ob 10. uri — Nova Gora (Koroška vas)

ob 11. uri — Cerovec ob 12. uri — Smihel pri Zuzem-berku

19. marca: ob 8. uri — Dolž ob 10. uri — Stopiče ob 12. uri — Zvirce

20. marca: ob 8. uri — Mirna peč — pri postaji ob 9. uri — Mirna peč — pri Rupenatu ob 10.30 — Jablan (Stranga)

21. marca: ob 8. uri — Lašče ob 9. uri — Hinje ob 10. uri — Prevala ob 11. uri — Sadija vas ob 12. uri — Dvor

22. marca: ob 8. uri — Lašče ob 9. uri — Hinje ob 10. uri — Prevala ob 11. uri — Sadija vas ob 12. uri — Dvor